

ఆంధ్రమిత్ర

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మార్చి నెల 21-వ తేది శుక్రవారము } సంచిక ౨౯౫
Vol. 17 } MADRAS, FRIDAY, 21th MARCH 1930. } No. 295
శ్రీ శుక్లనామసంవత్సర శాల్వాణమాస బహుళ సప్తమి

అమృతాంజనము!

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కాపును. పాఞ్చపునొప్పుల బారదోలును.
బొట్ల బోగొట్టును. బెయితుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
చురకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. గొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్ప వారిచే
జేలకుజేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది

పంచభావ చీటి చూచి కొనిన
జానము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-4 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబు కెట్టిపేకి, మద్రాసు
శా

109, ఫ్రెరికోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

ఇండియా గవర్నమెంటు వారి

పోస్టు ఆఫీసు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు

యిపుడు రు 7-12-0 యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు. 10 యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 5-4-0 వంతున కాంపాండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించ నవసరములేదు. చేరినవారికి ఒకవత్సరమైనపిమ్మట వడ్డీతో
సహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు. 10,000 లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ను కొనియుండినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్పణవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు. 10 లకు బదులు రు. 13 మీకు యివ్వబడును. ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరుపారికి వడ్డీతో,
సహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును. వివరములకు యేపోస్టుఆఫీసుసందేశము అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

కొనుడు; ధరింపుడు; ఆనందింపుడు

పెద్దపురం శ్రీ లక్ష్మీ

శిల్పు ఫ్యాక్టరీలో

తయారగు శిల్పుబట్టలు, చీరలు, కోటింగులు, మర్రింగులు వగైరా అతి చౌక.

చాల మన్నిక

హిందూ దేశములో ప్రతిమాత్యైక్యంలోను మా శిల్పులు దొరకును. కొనుగట్టవలసినవారు మా ప్రేమమార్కులను నీళ్లను చూచి కొనుడు. యితర ప్రేమమార్కులను చూచి తక్కువ నాణ్యమయిన వరుకులను కొని మోసపోకుడు. శాంపిల్ను ఉచితము.

ముప్పన సోమరాజు & వీర్రాజు.

ప్రాచయటర్లు, శ్రీలక్ష్మీ శిల్పు ఫ్యాక్టరీ, పెద్దపురం తంజివిలాసము } (తూర్పు గోదావరి జిల్లా.) *సింగపూర్* } Silk Goods.

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నమెంటు, రేణువాడ.

గవర్నమెంటు మిక్స్చర్

గవర్నమెంటు కి రోజులలో ముద్రము

(1) ఈమందు పెరిగినములను మోసించి బూత్లను నిడుచునట్లు గురించి పూర్తి, శుభం, ముద్రములు యింజనీరింగ్ ఆఫీసు వచ్చిచూడవలసిందిగా నమోదైన లెక్కలను తప్పక చూడవలసిందిగా నీ సూ 1-3 రు 0.0-0.

మూర్ఖాధిపము

(2) ఈమందు యెటువంటి మార్కులైనను రెండు సంవత్సరములపాటు మూర్ఖులైనను గవర్నమెంటుకు ముద్రము. నెలకు సరిపోవుమందు రు 0.0-0.

పాడలకు తైలము

131

(3) ఈ తైలము తైలపాడలనే గాక యితరవిధములైన పాడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తొమర, గజ్జి, కర్పాణి మొదలగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1.0-0.

"గుంటూరు జిల్లాకు యెంతెట్లు:-

తాడికొండ మర్రి కాద్దనరావుగారు, గుంటూరు,

ఏ తేదీలో కావలెను

131

సంతానం పుట్టుకుండా 106-1

'కాంట్రా నెప్పిన్'

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షిత వాయు

16 మోతాదుల ట్యూబు 1-12-0

ట్యూబులకు ఇతర విషయములకు:-

వి. రామచంద్రారావు, 153, బ్రాడ్వే, నందరాసు-సోంపేజంటు

ది సోపల్ హైజిన్ సిండికేట్

ఇతర కెమిక్లు అండ్, డ్రగ్స్టులందరూ కూడ దొరుకును.

"శశికర వేద్యము"

సె 3

గుంటూరు జిల్లాకు గజ్జిపరము. కొనుగట్టలో పొంద గల కత్తి నిమ్మను. సంపాదకాధ్యక్షులు కొక్కరి అనుభవించి విలసను. కత్తిను తుట్టించియు. కొక్కరిగల మోతాదుకు కత్తి గొందును. ప్రతివ్యయము. అందుకు. కత్తిని తీసుకు. పొంద లనుపర్యంత బంధులతోకలిసి, బంధులతో చేరుబడియు. గురు ము లేమిన్న బాలిక జన్మ పాపములను తీరుచు. దీనినియు వర్ణించుచు కొంత ముప్పయ్య. గాత్రీగడన. మార్చి 30 కి రు 3, 6, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.

1930-వ సం॥ జరికాల్పంబు 3 అణాలు.

డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాకోల్ సిటీ.

మహాత్మాగాంధీ జాతకము

"శ్రీ మహాత్మాగాంధీ జాతకమును పలువురు పలువిధముల వ్రాయుచుండుటచే శాస్త్రప్రమాణ యుక్తముగా కొంత సత్య శ్రీవారి జాతకమును, అందలి గ్రహ ఫలితములను లిఖించుచు మన ప్రాచీన మహర్షుల మహాదాశమును దాని యుపయోగమును గోచరించి సమృద్ధిములేనివారు గూడ జ్యోతిష శాస్త్రము నాదరించి పోషించి దానివలన లాభముల పొందుదురనియు జ్యోతిష విద్యార్థులు కుతూహలముతో గ్రహపరిమేరహస్తముల గ్రహించి ఆనందించి తమ జ్యోతిషజ్ఞానమును అభివృద్ధి పొందించుకొనుటకు నవకాశమును ప్రోత్సహమును కలుగునని యెంచి యీ మహాత్ముని జాతకపరిశీలనను దిగువ వ్రాసినట్లేదే

స్వస్తి శ్రీ శుక్ల నామ సం॥ భాద్రపద బ ౧౨ స్థిరవారము పౌర్ణమి నక్షత్రము కలిశువారు జిల్లా గుజరాతునందు మారోత్తర యాది ఘ 56-30 విభుజియలకు మఖాసక్షత్ర శత్రుచరణ సింహులగ్నముందు శ్రీమహాత్ముడు జననమొందెను. (ఈ జనన కాల ఘటికావిభుజికల పౌర్ణమిడగు మారోత్తరమునకుని పాత కులు గ్రహింతురుగాక.) ద్వాదశీ కనివారము (సివిల తారీఖు 8-వ అక్టోబరు 1869) పెరటానెల 18-వ తేదీ శాలివాహన శకము 1792.

	1	2	3	
12			గు	
			పక్రి	
11				రా
				ల
10	కే			చం
			బు	
		శ	కు	ర
	9	8	7	6

	కే	కు	ర	
				చం
గు				
పక్రి				
బు	పక్రి		రా	
శ				

శ్రీ మహాత్ముని జననస్థలమునకు జననకాల కేతుమహాదశాశేషము.

సం. నె. రో. ఘ. వి. ఘ

0 6 21 19 57

ఫలితములు

శ్రీ మహాత్ముని జాతకములో ప్రస్తుతము జరుగుచున్న మహాదశాధిపతియగు రాహువుయొక్క బలములు.

1. రాహువు వ్యయస్థానమున కర్కాటక రాశిలో నున్నాడు.

2. ఛాయాగ్రహమును రాహువు తానున్న రాశిలమును దాని యధిపతిఫలమునగూడ నిచ్చును.

3. వ్యయస్థానమువలన రహస్యశత్రువులు, వ్యయము, రాజదండము, కారాగృహవాసము, మోక్షము, నరకము ఇత్యాది విచారణీయము. రాహువు వ్యయమును దున్నంతమాత్రమున ఇందు చిప్పిన మంచి ఫలితములుగాని చెడ్డ ఫలితములుగాని చెప్పరాదు. రాహువున్న రాశి రాహువుకు అనుకూలరాశియో, ప్రతిహేలరాశియో దానినిబట్టియు వ్యయస్థానాధిపతికి ఏ యోగములు పట్టినవో వానిని రాహువుకు చెప్పవలెను. కావున కలకరాజ, చంద్రయోగము విచారణ చేయవలెను.

4. కర్కాటక రాహువు యోగకారకడు. దక్షిణ సమశ్రవణ్యతము సంచారము చేయుచును.

5. (1) వ్యయస్థానాధిపతియగు చంద్రుడు మిత్రశ్రేణి మైన లగ్నముందు విప్లవభావమును పొంది స్వకీయ నవాంశము పొందుట. (2) వ్యయస్థానాధిపతి యగు శని పాద దృష్టిచే చంద్రుని చూచుట. (3) చంద్రునికి పాపదర్శకము పట్టుట, (4) చంద్రుడు జీవదశలో నుండుట.

వీనివలన చంద్రునికి అధిక శుభవ్యయము కించిదశుభవ్యయమును బట్టివి. అనగా చంద్రుడు శత్రువులవలన కించిత్తు కార్య ఆలస్యమును కారాగృహనివాసమును రాజదండమును కొలది కాలము కలుగజేయును, అధిక రాజయోగము, నలుగురుబడి, అధిక ధనలాభము సద్వ్యయము, అజాత శత్రుత్వము, అనమా నము లేకపోవుట, సాహస కార్యములు, గొప్పపదవి, యశో వృద్ధియు, కార్యసాధన, రాజీలు, మోక్షము, ఇత్యాది ఫలముల నిచ్చును. కావున రాహుమహాదశలో నీ ఫలితములు జరుగునని స్పష్టముగా నిర్ణయించడ మయినది. ఇంక నేయంత ర్విదశలలో నిట్టి యోగాయోగములు జరుగునో నిర్ణయించబడును.

పాపార్థశముబట్టిన్యోగజయోగ భంగకారకల యంతరములలో మైన ఉదాహరించిన రాజదండన, కారాగృహ నివాసము, కార్య విలంబము, మొదలగు దుష్ట ఫలితములు కలుగునని చెప్పుట శాస్త్రవాదము. అట్టి అంతర్గతల రాహు మహాదశలో ఎరుసగా నేవి వచ్చునో విచారించబడును.

ఈ రాహువులో మైన ఉదాహరించిన చెడు అంతరము లలో మొదటిది బుధాంతరము. ఈ బుధుని బలాబలములు విచారించబడును. ద్వితీయ లాభాధిపత్యములచే దోషమైన యీ బుధుడు భాగ్యరాజ్యాధిపతులకు పుజ్య శుక్రలతో కలిసికొని పాపార్థశమును కలిగియుండుటచేత యోగముజేసి కార్యభంగ మొనర్చి కారాగృహనివాసము చేయించును. కావుననే బుధుని ప్రారంభమున మహాత్తరమును నుద్యమము ప్రారంభింపబడి పాపార్థశగ్రహద్యయములలో బుధుని అంతరములో ముందువచ్చిన రవి విదశకాలమున బుధునితో కలిసియుండిన శుభనూత్ము దశాసమయమున అనగా శ్రీ మహాత్మునికి జననాది సం 52-మా 5-రో 15- ఘ 3-9 విభుజికలకాలమున అనగా 17 మార్చి 1922 సం॥ రాత్రికాలమున కారాగృహవాసము ప్రాప్తించెను.

మహాదశానాథు డగు రాహువునకు నేవిధమైన పాపార్థశము పట్టక స్థానాధిపతికి బట్టిన పాపార్థశదోషమున నిట్టి కారాగృహవాసములు ప్రాప్తించుటచే నిట్టి దుశ్శోగము విరకాల ముండదనుట శాస్త్రానుగుణము కావుననే పాపార్థశము పట్టిన రాజయోగభంగకారకు డగు బుధుని యంతరము పూర్తి యగునటకు కారాగృహనివాసమును పిదపవచ్చిన యేవిధ ఆర్థశములు లేక ముందు వచ్చిన రవి విదశలో బంధనవిముక్తియోగముగల కేతు నూత్ము దశాకాలమున అనగా శ్రీ మహాత్ముని జననాది సం 54- మా 4- రో 1- ఘ 7- 57 విభుజియలకు అనగా 5 ఫిబ్రవరి 1924 సం॥ ఉదయము గం 7-45 నిలకు మహాత్మునికి కారాగృహవిముక్తి యయ్యెను.

పాపార్థశము బట్టిన గ్రహములు కొన్ని కలిసి యొకరాశిలోనే యున్న పక్షమున ఆ అన్ని గ్రహములలోను యోగ భంగకారకల అంతరములలోనే కారాగృహవాసము పట్టును. కాని యోగగ్రహముల యంతరములలో పట్ట దనుట శాస్త్రవాదము. కావుననే స్వశ్రేణిమందున్న శుక్రాంతరము మహాత్మునికి స్వేచ్ఛగాను శాంతిగాను గడచెను. అట్లే ముందు వచ్చెడు జయుడగు శుభాడు సింహులగ్నజాతకునకు అధికయోగ గ్రహ మగుటచేతను, రాజయోగసంబంధాదులు గలవా డగుటచేతను అట్లే స్వేచ్ఛగాను, అధికయోగంబుగాను, పట్టుదలతోగూడిన కార్యచిక్షతోడను, సాహసకార్య పరంపరతోడను, నిరంతరాభివృద్ధి గల యశుచరవృత్తుతోడను, రాజీలతోడను, దిగంత విక్రాంతంబైన యశశ్శుతోడను, రాజ స్నేహంబులతోడను గౌరవంబులతోడను, గడచును. ఆయంతరము మహాత్మునికి జననాది సం 60- మా 6- రో 2- ఘ 19-57 విభుజికలకు అనగా 5 ఏప్రిల్ 1930 సం॥ మధ్యాహ్నము 12 గంటల 55 నిలకు ప్రారంభించును.

అంతరమును రాహుమహాదశలో చంద్రాంతరము అయియు నుండును. ఈ చంద్రుడు బుధునితరువాత కించిత్తుపార్థశ దోషముబట్టిర గ్రహాంతరము. అయినను రాజయోగసంబంధాదులచేత రాజయోగము కలవా డగుటచేతను, అర్థగ్రహము లలో నొకటియగు రాహువు ఛాయాగ్రహ మగుటచేతను చంద్రాంతరము పూర్తిగా బలములేక చంద్రాంతరములో అర్థగ్రహములలో ముందు వచ్చిన రాహు విదశ చంద్రనూత్ముకాలమున కలకత్తాలో బంధింపబడి వెంటనే విముక్తుడై ఒక రూపాయి జుల్మావామాత్రము పొందెను. పిదప రాజయోగలక్షణములచేత చంద్రుడు మహాత్ముని కార్యభంగహాన ప్రవేశింప జేయుటకు దేశస్థులచే బాధ్యతగల పదవిని పొందునట్లు చేయుటకు కారకుడయ్యెను. కాని యీ ఛంద్రకాలమున అర్థగ్రహములలో రెండవ పాపగ్రహ మగు రవి యొక్క విదశకాలమున చంద్రనూత్ముకాలము అనగా మహా

65 1-

సేద్యగాని సాద

ప్రభుత్వమువారి కొక అమూల్యమగు సలహా

(యద్దనపూడి వెంకటరత్నం గారు)

అమాయకదన హింసాత్మక ప్రభుత్వమువారు, దైవ సమానులని భావించు, దొరత్వము వారిని సమీపించి, అనేక ద్రోహములు జేసి, ప్రభుత్వము వారికి ప్రతిఘోషము చేసినట్లు చెప్పినట్లు, అని పుచ్చుచేయగా, మేము చెప్పినది సాధారణముగా వింటూ యుండండి. మే మాజ్ఞాపించినట్లు తూచాల్సివచ్చుట అవసరము యుండండి. అని విమర్శించి చెప్పడం. అట్లుంటే మా కేమి విసుగులను, నిష్ఠులను, సూరిపోతాము. అని మొరజెట్టుకుంటే, అప్పటి మాట చూడమనటం. చూడమనీ చెప్పేవాటికి చూడమనేవాడు దండక పోనడం. గోలపెట్టగా, గోలపెట్టగా, చూచుటకు వచ్చినవారు, చూచి, చూచి, అప్పటి పరిస్థితులు వేరు, ఇప్పటి పరిస్థితులు వేరు అనడం, పరిపాటయినది.

ఇది మా నే యీలావున్నదని, దేశనాయకుల నాశ్రయమే, ఒకరకం వారంటారు. కొంచెము ముందువెనుకాలాచించండి. దుడుంగుమని గాలవేస్తేకాదు. మాకవకాశమిచ్చి, మమ్ములనుగూడా, కాయకేసులూ, తంటాలు పడనీయండి. అప్పటికీ, కార్యసానుకూలం కాకపోతే, టిలెటర్వాత చెప్తారంటారు. వీరు వదిలించే సబబుగానే కనపడుతుంది గాని, వీరిది కడుపునిండిన బేరం. తన లిండికి కట్ట గడ్డకు కరువులేదు. చెప్పలు తొడుక్కొన్న వానికి భూమంతా తోలుతో కప్పబడి యున్నట్లుపించినట్లు, కీరికి, వీరి నాశ్రయంప వచ్చిన వారంతా, కూటిగ, గడ్డకు కరువులేని వారితో కన్పించుతారు. వీరికి సంపత్తుర మొక్కోజు కలిగిన వారిగార తీనేటప్పటికి లేనివాని కడుపు సుండుతుంది. కావున వేరు నడుపులు, ఆసు సరణీయములవలె ఆకర్షింప జేయలేవు.

వీరి తత్వ మీదికముగా నున్నదని, మరియొక రకము వారి నాశ్రయమే, వారేనుంటారంటే, సహజంగానే అని సాదరముగా జేరదీసి, (వండించి) యింట్లోనుకొని వన్ను యొకజెట్టుండి. ప్రభుత్వమువారు చెప్పినట్లు వింటారంటారు. అప్పటికీ వివరాలే, మమ్ములను కవునిల్లోని కెక్కించండి. ప్రభుత్వమును స్తంభింప జేసి, మీ కష్టములు గట్టిస్తామంటారు. ఇట్టివారు, అని కొంచెమో, గోప్పించిపత్రికలవారే కాని, రత్నము మారిన తర్వాత, వున్నదానిని కాస్తా త్యాగముతో వచ్చించి, చేయివారిని దానికి చింతించిన లాభము లేదని, దైర్యము చెప్పకొని, కాలము గడుపుచుండుట వీరికి నైజము. తమూక్రయంప వచ్చినవారి నందరిని, తమవలె, తయారు కమ్మునటమే వీరితత్వము. ఇట్టి నాయకులలో చాల మందికి కలుపుతంతటే, యేమిటో తెలియదు. నాగలియందుండు, వేరేరు అంతర్భాగముల పేర్లయిన పూర్తిగా తెలియవు. వ్యవసాయదారు, సర్వకాల సర్వాసఫలయందును పడుపాట్లు, గుర్రెరిగిన వారు, బహుసకృతు. వ్యవసాయదారు వెళ్లబోసుకొను వివిధములగు సాదలు, వీరిలకు సుఖోధకములు కావు. వీరెది, నివేదించుచున్నారో, సేద్యగాని తెలుసుకొనట సావకాశ మురుదు. పడేభాగ లొకరకం. నివేదించబడు సంగతుల తెరగు తీసుకేరు. లేక పర్యవసానం, పైకెండింటికి సంబంధించి యుండదు.

దీని పరిణామం, యీలాగున వున్నది గదా యని, మరి యొకరకం నాయకులచెంత జేరలే, వారేనుంటారంటే, మీరు యెవరు యేమి చెప్పినా వివరం, తటస్థించిన బాధలను ఓర్పుతో సహించండి. యెండకు యెండండి. వానకు తడవండి. మామగ భూమగ తిరస్కారములు కరీరమునకే గాని, ఆత్మకు లేవనండి. తుత్తిపాసలకు తాళాలక దారపుత్రాడు లేడిస్తే, పరమేశ్వరుడా! పరిపాలించు మని ప్రార్థించండి. ఈవిధంగా కొంతకాలము గడవ గలిగిరిరా, పాపం పండి, మిస్థితి చక్కబడుతుంది. పాపం పండి, కాలం మూడిలేనేగాని, నేను సహితం, యెవరిని యేమియు చేయలేనని శ్రీకృష్ణ భగవానుడంతటి వాడే అన్నాడంటా రీరకపు సర్వసంగతిత్యాగులగు నాయకులు, వీటి నన్నిటిని మేకవించి చూచి, ప్రభుత్వమువారు చెప్పినట్లు విని, అజ్ఞానువర్తులమై కాలము వెళ్లబుచ్చుదామా అంటే, మిగిలేది కనుపించదు. పోనీ కొంచెం నిదానించి ముందువెనుక లాలోచిద్దామా అంటే, తనపై అధారపడి యున్నవారల తుధానలను చల్లార్చగల తెరువు గలిగింపదు. పండించి యింట్లో బోసుకొని, పన్ను యొకజెట్టుదామా అంటే, వున్నకాస్తా పూతుడేమా అనే భయం. పాపం పరివర్తమైనదాకా వేదియందుండా అనిన, అంతవరకు బొంబూ ప్రాజాలు వుంటాయా; వుండవా? అను సందేహము.

ఇటువంటి సందర్భము లన్నిటిని ఆలోచించి చూస్తే దుక్కుకొని, జీవించ జూచువారల స్థితిని చక్క-పడవ గలుగు.

టెల్లో స్ఫురింపకున్నది. పూర్తియగు బాధ్యత వహించుచు రెవరోహడ ఇంతవరకు విడితెముట లేదు.

ఒక రకంవా రంటారు భూమి సమితి స్థాపించుచు. ఇంకొక రకంవారు జమీందారులంటూ మధ్యవర్తులుండమాడ డంటారు. వేరొక రకంవారు లాండు లార్డుల అసోసియేషన్ మనస్థితిని చక్క-బరువగు సాధనం అంటారు. మరొకతెగవా రంటారు, రెటేటివ్ మెంటు కమిటీ యొక్కటే మనకు గత్యం తెరము. ఇంతకంటే అనువకు సాధనము కంఠాగడా జేసి వెంటినా లేవంటారు. ఒక మరలావారు గ్రామపంచాయతి కావా లంటారు. ఇంకొక ఫిర్యా-వారు, యిరిగేషన్ పంచాయతితోద్ధులే యిహపరసాధనము లంటారు. అవల్యాండువారికి కావలసినది అగ్రికల్చరల్ అసోసియేషనలు. లోలాండ్స్ వారికి కావలసినది టెల్లరయితుల సంఘము. యీరెండు వుండనివోట ఫారెస్టు పంచాయతీల, పోడువ్యవసాయము బోర్డులు. ఈమధ్యనే బయలుదేరింది జమీందారి రయితు సంఘ మొకటి.

ఈవిధముగా, ఏకోజున కారోజు, యెవరో వోకరు, యేదోయొక నూతనోద్యమము నొకదానిని లేవనెత్తి, అందు లోనివారిని యిందులోనికి, యిందులోనివారిని అందులోనికి, కలుపుతూ, విడదీస్తూ, వేరుపరుస్తూ, పరుగెత్తించి, లేవగొట్టి, గంతులు వేయించి, నింపొట్టెట్టి, వంగొట్టెట్టి, తిరుగవేసి, బోర్లవేసి, ఎత్తల పడవేసి, పల్లెలు గొట్టించి, జోగొట్టి, వారి వారి చిత్రవృత్తుల ననుసరించి అడిస్తూయుండుట నిత్యకృత్యమై నది. ఇదేమిటంటే ఇది ఒకవిధమగు ప్రజాప్రబోధ మంటారు. ఇట్టి సంఘము లనేకములు, మఖిలోపుట్టి పల్లెలో నాడు చుండుట మనము గాంచుచున్నాము.

ఇట్టి చిద్విలాసము లన్నియు, వ్యవసాయదారులయందు చీలికలు కల్పించుటకున, వీరిసంఘముయొక్క బలమును బహుముఖములను దాల్చజేయుటకు పవకరించుచున్నవి గాని, వికమత్యముగాని, ప్రమతిత్యముగాని, సరస్వతీవముగా, నెల కొల్లుట పవకరించుట లేదనుటను కాదనువా యండదు. పై చెప్పు, స్వర్గీకరదేవుడు, అనోన్యతావాదు, స్వాధీనతత్వము, అహంభావము మొదలగువాటి నుత్పత్తిజేసి, సంఘదుస్థితి విమోచన కాలంకకారి యగుచున్నది.

నెటివ్ మెంటు అంటే పూరాపరిష్కారమని, నిఘంటువు యద్దోషించుచున్నది. కాని సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారులగు డాక్టరు సి. డి. పీల్, బి. హెచ్. జేడెన్-పవల్, డాక్టరు ఫో, సర్ బాస్ సాబర్నీ, యల్ఫిన్స్టన్ మొదలగు పహుమాలు తమచే రచియింపబడిన చరిత్రలయందు, వారు చరిత్ర వ్రాయు కాలమునాటి పరిస్థితుల ననుసరించి నెటివ్ మెంటు అను పదము నకు వివిధములగు వ్యాఖ్యానములు జేసియున్నారు. అప్పటిలో నైనన, నెరమనెంటు నెటివ్ మెంటు, పెంపారరీ నెటివ్ మెంటు అనునవి రెండేవుండెడివి కాని, రి నెటివ్ మెంటు అను పదము ప్రత్యక్షమై యున్నట్లుపించదు.

కావున ఒకపర్యాయము నెటివ్ మెంటు అయినతర్వాత తిరిగి పునఃపరిష్కార మేమిటి? పరిష్కారమంటేనే పూరాగా కదా! దీనికి తిరిగి పునఃపరిష్కార మేమిటి? ఇదివరకు పరిష్కారమైనది: భూమియందు, వ్యవసాయము చేసికొనువానికి గల హక్కు? లేక దున్నువానికి, పన్ను వసూలు చేసికొనువారి లకు గల సంబంధ బాధ్యతయి? లేక వ్యవసాయము చేయ బడుచున్న భూమిగల వివిధములగు స్వభావముల? వ్యవసాయ దారు, పండించిన పంటయందు ప్రభుత్వమువారి కిచ్చుకొనవలసిన రాజభాగమా? లేక, పన్ను లేదా? లేక బాపతులన్నియు నా? బాపతులన్నియు అయినయెడల, యిప్పుడు పునఃపరిష్కారము కావలసిన పరదలా లేవి? పెంపారరీ, నెరమనెంటు పదము లేనాటికి? నెటివ్ మెంటు అను పదమునకు, యిట్టి శాశ్వత ఆశాశ్వతఫలసలయితి లనుపదము లేందుకు చేర్చబడ వలెన? ఇట్టి పదములను చేర్చట, నెటివ్ మెంటు అనుపదము యొక్క అర్థమును సంకుచితపరుచుటకా? విపులపరుచుటకా? తోలుత, పారబాటానప్ప, తప్పు దిద్దుకొనటకే పదములు కొనిరాబడినవా? లేక అనాదినుండి నెటివ్ మెంటు అనుపద మున కిది రెండును తోడునీడలై వెంటాడించుచుండెడివా? శాశ్వత ఫలసలయితి కావడ వారల పుణ్యమేమి? ఆశాశ్వత ఫలసలయితి కావడ భూము లనుభవించుచున్నవారు చేసిన పాప మేమి! ఎంతకాల మీ ఆశాశ్వత ఫలసలయితి యొక్క అయ్యుదాయము. ఇట్టి శాశ్వత, ఆశాశ్వత ఫలసలయితి విధానము ఒక్క హిందూ దేశమందేనా! ప్రపంచమందలి యితర దేశములయందు దెప్పుటవైచు గలదా! ప్రపంచమందలి యితర

దేశములం దెన్ని విధానములున్నవో, అన్నియు, యీదేశమందు లేవనుచు రెవరైన గలరా! అను ఇత్యాది విషయముల యుత్పత్తి, సంధిగత అంతర్భాగములను, ఫలితములను వ్యవసాయదారుల స్వాధీనసీమలయందు జొన్పింపజేయుట ఆత్మంతానశ్యకము.

బహునాయకత్వముచేత నైతే నేమి, స్వాధీనతత్వము పెచ్చుపెరుగుటవలన నైతే నేమి, మరి యితర కారణములచే నైతే నేమి, వ్యవసాయదారులలో పరస్పర వైషమ్యములు, అనోన్యత కలహములు, అంతరింపక, నానాటికి పెచ్చుపెరుగు చున్న పనుమాట యథార్థమైతే కావచ్చును. పెద్ద పెద్దవిస్తీర్ణము లకు భూస్వాములై యుండియు, వ్యవసాయ మన నేమా యెరుంగ నట్టియు వ్యవసాయమునం దనుభవము! తీగియుండియు, మధ్య వర్తిత్వము వహింపవలసేవచ్చినప్పుడు పక్షపాతము విడనాడలే నట్టియు తత్వములన్నీ ఒకటై, ఏకతాటిమీద నడచిననే గాని, అటుకట్టిందలేమని, భీష్మించినట్టియు, వారలపై నాధారపడి యున్నంతకాలము, యీ దేశపు వ్యవసాయదారులస్థితి సరస్వ-రింపబడుననుకొనుట నట్టికల్ల. తన్నుతాను తెలుసుకొనగలిగి నప్పుడే, తనపద్ధతికి తెరవేర్చుదుమగాని, అన్యులపై నాధారపడి యున్నంతకాలము, వ్యర్థమే యనుట తథ్యము.

నేరారోపణకు సంబంధించిన చట్టములకు మూలాధారము, ("ప్రీపురుషుల కలయిక" తదితర సేవిల్ చట్టము లన్నిటికిని మూలము "వ్యవసాయము" ఈ విషయము రాజనీతిజ్ఞు లందరెరిగినదే- వ్యవసాయము లేనియెడల, రాజ్యము లేదు, వ్యవసాయదారునకు తుష్టితృప్తి లేనియెడల, రాజాప్రతిష్ఠ, ప్రతాపములు దక్కవు. ఇది లోకసీతి- ఇది మిగు గల ప్రాముఖ్యత.

ఒకప్పుడు మిమ్ములను, కృషీవలు డందరు-మరియొకప్పుడు సేద్యగాడందరు. ఇంకొకప్పుడు, వ్యవసాయదారుడందరు. మరియొక్కప్పుడు, రయితు అంటారు. వేరొకతరి, జమీందారుంటారు- మరికొంత కాలమునకు, జిరాయతీదారుంటారు, కొన్ని సందర్భములలో పెనెంటు అంటారు. వేరొక సందర్భములలో, యీ వాందా రంటారు. కార్యవసరముకొనుట అప్పుడప్పుడు, శోత్రయందారు అనికూడ కలుదు. అగ్రహారందారని, హన్ బ్యాండు మాన్ అని, అక్యూ పెన్సీ రయితని, మిరాసీ దారని, కుడి వరందారని, అగ్రికల్చరిస్టు ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుతమో, ఆపదమును ప్రయోగించి, మీ విజయాప మును ముగుసుపరచి, నూతనహోదాను కల్పించుట తరుజైనది. ఇటీవల కర్నూడును నూతన పద మొకటి బయల్పెడలినది. ఇట్టి వివిధము లగు చిరుదములకు వ్యామోహపడకుడు. రాజా, రాజ్యము వ్యవసాయదారు, భూమి, ఇది మాత్రమే శాశ్వతపద్ధతులగు పదములు. తదితరము లన్నియు బుద్ధుడ ప్రాయములే. మీ మనోనిశ్చయమే మికష్టములను గట్టికొంచు సాధనము. మీ ఆత్మబుద్ధియే మీకు ముదమునగూర్చు గల సాధనము. మీ విషయ వర్తనమే, మిమ్ముంధకార బంధురమగు అజ్ఞానమునుండి వెడల నడువగల కరదీపిక. విచక్షణతో కూడిన ఆత్మనిశ్చయమే కంటకావృతమగు మార్గముగుండా, మిమ్ములను నిరపాయము గా, నూతనిచ్చి నడుపింపగల చేపాటి కర్ర.

కావున, "కలెసంఘో బలః" అను సామెత నూతగా గాని, తదనుగుణ్యముగు సంఘము నొకదానిని నెలకొల్పి, తదీ త్యా, మీ కష్ట పరంపరలనా, దయాచయు లగు ప్రభుత్వము వారికి, నివేదించు కొంగలిగిన ప్రజ్ఞా విశేషముల నలవడ జేసుకొన వలయునని మిమ్ములను సవినయముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

వీరలస్థితి ఈ విధముగా నున్నది. ఇక ప్రభుత్వ పద్ధతి యేలావున్నదంటే, ఇటీవల వీ రీదేశమందు అమలులో పెట్టినది ప్రజాస్వామిక పరిపాలనా పద్ధతీ (Demacracy) కాని రాజ్య యంత్రమును నడుపుటలో, నిరంకుశాధికార పరిపాలనా పద్ధతి (andocracy) పూర్తిగా విడనాడలేదని చెప్పవచ్చును. పాలక పాలితుల కీసంగతి తెలుసును. పూర్తిగా విడనాడక పోవుటకు గల కారణములు, పాలక వర్గమువారు కనుపరుస్తారు. వివశాయింపు లుంచుటవలని బాధలు, పాలితులు నిరూపిస్తారు. కాని క్రమక్రమముగా, మేమెందుకు పూర్తిగా వదలిపెట్టాలని, ఒకరునా, మా కెందుకు వదలివేయ గూడదనే, భావంలోనికి రెండోవారున్నా దిగుచున్నట్లుపంపక మానదు.

సంగతి సందర్భము లేట్లున్నను, యీదేశపు వ్యవసాయదారుని పీఠిని సంస్కరించుటలో, యేమరియుండుటకు ప్రభుత్వమువారికి అదనుకాదు- ఇందులకొక చిన్న తార్కా-జీకము కలదు ఎల్లనిన,

ఒక గ్రామము దొక వ్యవసాయదారుండెను. అతని కొక్కడే కుమారుడు. ఏకపుత్రుడగుటవలన, అతనిని వారలతి గారాబముతో సాకుచుండెడివారు- చిన్నవానికి చిన్నవాట నుండియు చురుకు పాలెక్కవ. కలిగియున్న కంటబయలుల

వలన, ఆదరించువారు మొదలై, చురుకుదనము వయస్సునుండిన కొలదియును గడుసుదనములోనికి మారజొచ్చినది. క్రమక్రమముగా గడుసుదనము అతి గడుసుదనములోనికిమారి, తనమాట తెలుసుకొనరాకపోయినవారల హేతువాదములను పూర్వ పక్షము జేయు జూచుటయే యితని తత్వమైనది. ఇందువలన, యితని చర్యలవలన, కలతలు తరుచునుండెడిది గాని, యితని కుటుంబముయొక్క విశ్వరూపు, పలుకబడిన నాధారపడ జూచిన వార లితని చర్యలను సమర్థించుటలో సహాయపడుచుండెడి వారు. ఇందువలన, వీధిలో దీని దుండగిడుతన మవ్యాపారముగా కొనసాగుచుండెడిది.

ఇంక, యింటిలో, ఇతనినదపులో సుంచలసినవారలు. తల్లిదండ్రులు - తల్లికి దండన యిష్ట ముండెడిదికాదు. తండ్రికి, మందలింపులు పనికిరావు. తనయునిచర్య లిద్దరు హర్షించెడి వారుకారు. గాని, సంస్కరించుటకు వొక రవలంబించు చర్య రెండవవారికి కంటకముగా తోచెడిది. ఎట్లనగా, తనయుడు తప్పుజేసి, తల్లికంట బడినప్పుడు, తిట్టబోయ్యెడిది. తిట్టుట, తండ్రికి యిష్ట ము లేదు గాన, వెంటనే లోపలికి వచ్చి, ట్టిలే, రెండుకొట్టిగాని, యేమిటాల్టిని, మందలించేవాడు. ఇకయెట్లదైనా, తండ్రి కంటబడుట తటస్థించెనో, దండించుట కుద్రమించినంతనే, తల్లి లోపలినుంచినట్టి, ఇదేమండీ, నయానా, భయనా, చెదరించాలిగాని, వొంటిమీదకాత్రము చెబ్బ పడనియకండినమా. అని కొడుకును వెనుకకేసికొని వచ్చి లోనికి గొనిపోయ్యెడిది. ఈ విధమగు ఆచారములుండుటవలన అతని చర్యలు, యిట్లోనూ, బయటూ, సర్వరింపబడుచుండెడివి. కొంతకాలమునకు, ఒకటి రెండు సంవత్సరములు హెచ్చుతగ్గుగా తిరుగుడు లిరువురును విగతశీవులైరి. క్రమముగా విశ్వరూపు గూడ సన్నగిల్లినది. ఇదివరకు అతిగడుసుదన మనబడెడి, యిప్పుడు పెంకెతనమున కేర్పొనబడసాగినది. ఇదివరలో, బయట తన్ను వెనుక కేసికొనివచ్చే వారిని సహాయపడవలసినది ప్రాధేయపడినప్పటికి, మాకేమి పట్టినదనసాగిరి. అంతట కనుపించినది, బాల్యార్థిలోని, అబ్బాయి గడుసుదనముయొక్క ఫలితము. సంసార సర్వరూపమునందలి క్లిష్టతలు బోధపడినవి.

కావున చిక్కులు తటస్థించిన తర్వాత విప్లవప్రయత్నించుటకంటె, చిక్కులు రాకుండగనే ప్రవర్తించుట శ్రేయస్కరము. కలయిక కుదురక కాలము గతించుచున్నదిగా యిది యేమరి యుండుట కిది యదన కాదు. ప్రస్తుతద్వంద్వతకు మందు కాశ్వత్థఫలములూ యతీవిధానావలంబనమే.

(Please vide Her Majesty's Govt's Revenue Despatch No. 14 dated 9-7-1862 which was published at page 2889 of the Calcutta Gazettee on 16-8-1862)

దీనినే 29-7-1917 సంవత్సరము ఆంధ్ర దినపత్రికలో తెంపారకి తెలిపేమెంటు అను కిరీ కక్రీద నాచే వ్రాయబడి ప్రచురింపబడిన వ్యాసమునందు దీనిని బొందుపరచియున్నాను. ఓం కాంతి శ్యాంతి: తదననగముగా వ్యవహరించుటయే నా సలహా.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా శాసనసభ ఎన్నిక

అదేపల్లి హరిశ్చంద్రుడుగారి పంపనములు

మార్చి 19వ తేదీన మన జిల్లా శాసనసభ అభ్యర్థుల

వోట్ల లెక్కపెట్టగా.

నాగు 6558

పోకల గోవిందరావు నాయుడుగారికి 5604

చల్లా సుబ్బారావుగారికి 4920

గౌత వరహాలయ్యగారికి 4580

వచ్చినవి.

నాయుడు అభినానముచి ఎన్నికలో ప్రథమస్థానమి

చ్చి నా విజయమునకు తోడ్పడిన జిల్లా వోట్లకు సాహాయ్యము చేసిన మిత్రులకు అనేక హృదయపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాను.

ఈ కొద్దికాలములో పల్లెటూరి లభివృద్ధిలోనే దేశ మోక్షమున్నదనేలక్ష్యము మరువక దేశమునకు రైతు వెన్నెముక గాన రైతు లభివృద్ధికి పాటుపడ ప్రయత్నించెదనని మనవిచేయుచున్నాను. జిల్లా సమగ్రము రైతులు యిబ్బందులు ఎప్పుటి కప్పుడు నాకు తెలియచేసి కేసు మీ నేవకుడని జై షికి చెప్పుచునే నేవచేయించుకొనట వెనుదీయవద్దనే ప్రార్థించుచున్నాను. శాసన సభకు వెంటనే వెళ్లవలసివచ్చుటచే స్వయంగా మీ యందరకు వందనము లంబించేను నిలు లేకపోయినందుకు మన్నింతురు గాక.

ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్,

స్థాపితం 1923 సం॥ రం.

బంధరు

త్ర్యుశలో ప్రారంభింపబడ్డ మా హైదరాబాదు బ్రాంచి ఆక్టోబరు 10వ తేదీన, అనుభవముగల ఒక యువకుడు కావలెను. దరఖాస్తు దారులు, వారివారి వియస్సు, యోగ్యతలు, ప్రస్తుత జీతం, వారికి వున్నోమివ్వబడిన యడల యెంతకాలములో చేరగలరో, వారికి హిందూస్థానీ వచ్చునేమో తెలుపవలెను.

యోగ్యతనుబట్టి రు 100 ల వరకు జీతము యివ్వబడును.

బ్యాంకులలో అనుభవములేనివారు దరఖాస్తులు పంపనక్కరలేదు. దరఖాస్తులు 1930 యేప్రిల్ 8 వ తేదీ లోపుగ యాదినవ సంతకము చేసినవారికి చేరవలెను.

దో. శో. శాస్త్రి, యం. ప. కైటరీ.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము-బందరు

1930 సం॥ మార్చి 1వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారి యింటివద్ద జరిగిన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘ సాధారణసభలో యీ దినవ తీర్మానము ఏక గ్రీవముగా ఆమోదించబడినది. దీనిని సమావేశ కర్తలందరూ కాంగ్రెస్ ఫర్ములును వెంటనే ఆయాదినవ కను వరచిన యెన్నికలు జరుగు ఫలములకు జెల్లి ఎన్నికలు జరిపించ కోరిక.

తీర్మానము

జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘమునకు ఫిర్యాలునుండి యేర్పూ కొనబడవలసిన ప్రతినిధులను యీక్రింది తప్పిల్ల ప్రకారము ఫిర్యాగు అయిదుగురు చొప్పున 20-3-30 తేదీ మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు ఎన్నుకొని వారిపేర్లను వెంటనే జిల్లాకాంగ్రెస్ సంఘ ఆఫీసుకు పంపవలయును.

ఫిర్యా.	ఎన్నికఫలము.	సమావేశ కర్త.
బందరుపట్టణం ఫిర్యా.	చట్టాసంఘము	పెనుమర్తి లక్ష్మీపతి కాశ్రిగారు
బందరు	పెడన	తుర్లపాటిహనుమంత రావుగారు
వడ్లమన్నాడు	మక్తొల్లు కాంగ్రె	సుసంఘ ఆఫీసు సమైట ఆక్రయ్య గారు
గుడవాడ పట్టణం	కమ్మవారిసత్రం కానూరి చినవెంకట దాసయ్యగారు	
గుడివాడ	వెంట్రప్రగడ	బోయపాటి వెంకట కృష్ణారావుగారు
ముడినేపల్లి	వంశేనవద్ద	కామరాజు శోభ నాచలముగారు
గుడ్లవల్లేరు	కాతవరం రామా లయంనద్ద	తాల్లూరి దుర్గాప్ర సాదరావుగారు
కపిలేశ్వరపురం	కపిలేశ్వరపురం	కొల్లిపర మారయ్య గారు
అంగలూరు	అంగలూరు నేత యెక్కేని మార్య పరిశ్రమలయం	నారాయణగారు
పామర్రు	పామర్రుసత్రం	అత్తూరి నాగేశ్వర రావుగారు
నందివాడ	లైబ్రరీనద్ద	పూనూరి వెంకా రెడ్డిగారు
కైకలూరు	కైకలూరు కల్లు	వల్లంపల్లి నాగ భూషణంగారు
కలిదిండి	కలిదిండి రామాలయం	
పెదగొన్నూరు	వదాలి కాంగ్రెస్	పరిమి వెంకట సంఘము పిప్పయ్యగారు
మండవల్లి	వైరవల్లింగ్రామ	తాడికొండ కిర కాంగ్రెస్ సంఘం భద్రయ్యగారు
అవనిగడ్డ	ఎడ్లవల్లిపాల గొల్లపూడిచలపతిరావుగారు	
నాగాయలంక	రిడింగురూము	కొతారు కుంటుంబ రావుగారు
కోడూరు	కోడూరి పాటి శివరామయ్య మట్నూరి గారి చామడి	లక్ష్మీకాంతయ్యగారు
చల్లపల్లి	రవారాని బంగళా	గొర్రపాటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు
కాజ	భట్లపెనుమర్తి సత్రంలో	కామినేని వెంకటప్పయ్యగారు
చినపాండ్రాక		
బంటుపల్లి		

ప్రభుల హనుమంతరావు,

కార్యదర్శిగాను,

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘం, బందరు.

శివాజీమహారాజు జయంతి ఉత్సవము

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రిలో బహిరంగసభ

రాజమండ్రి ప్రజలము; మార్చి 19:—ఆంధ్ర చారిత్రక పరిశోధకుడవలది జ్యోతి బైబ్రరీ అండ్ రీడింగ్ రూము వారి యాజమాన్యమున మహారాష్ట్ర రాజ్యసంస్థాపకదు ష్ట్ర పతి శివాజీమహారాజు మొక్క- 200 వ జయంతి ఉత్సవ సం దర్శమున 17-8-30 తారీఖున పురమండరములో బహిరంగసభ జరిగెను. ఈ సభకు ప్రెసిడెంట్ సముజ్జీకార సన శ్రీయుత టి. భుజంగరావు బి. ఏ. బి. యల్. గారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. ముల్ రా|| శ్రీ ఆడవి శంకరరావుగారు ఉపన్యసించుచు మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్య నిర్మాణములో ఆంగ్లము అనేకవిధముల తోడ్పడిరని తెలిపిరి. తలభేదములవలన శివాజీ మహారాజు నిర్మాణము చేసిన సామ్రాజ్యము అంతమొంద లేదనిరి. తరువాత శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవిగారు మాటలాడుచు శివాజీ మహారాజయొక్క భవారి పూజనగూర్చి ప్ల ప్రముగా మాటలాడిరి. పిమ్మట భావరాజు వేంకట కృష్ణారావుగారు ఉపన్యసించుచు శివాజీ మహారాజయొక్క సివిలు మిలిటరీ ఏర్పాటులను గూర్చి ముచ్చటించిరి. తరువాత చాలి హనుమంతరావుగారు మాటలాడిరి. భారతదేశములో గొప్ప సామ్రాజ్యమును స్థాపించినవారి లో శివాజీ మహారాజు ప్రముఖుడనియు హిందూమతోద్ధారకు డనియు నుడిపిరి. డా. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు పిమ్మట ఉపన్యసించిరి. ఆఫ్ జెల్ ఖానును శివాజీ మహారాజు సందేన ఉదంతమును గూర్చి ముచ్చటించుచు శివాజీ మహారాజు సామ్రాజ్యరక్షణము కొరకు ఆ భూరక్తకృత్యమును చేసెనేకాని స్వలాభముకొరకు కాదని నుడిపిరి. తరువాత ముల్ రా|| శ్రీ రాళ్ల బండి సుబ్బారావుగారు మాటలాడిరి. మహారాష్ట్ర చరిత్రముగూర్చి ఇంకను చాల పరిశోధన అవసర మున్నదనియు యీ విషయమునుగూర్చి చాలా శ్రద్ధ తీసికొనవలసి యున్నదనియు నుడిపిరి. సభకు ముగించుచు అధ్యక్షులు శివాజీమహారాజునుగూర్చి కొన్ని నిందలు ప్రచారములో నున్నవియు, నాటిని నమ్మరాదనియు నుడిపిరి. అంత వందనములతో సభ ముగిసెను.

సత్యాగ్రహచరిత్ర

గంధకర్త శ్రీయుత దిగవిల్లి వెంకటేశ్వరరావుగారు

ఈ గ్రంథరాజమును కృష్ణాజిల్లాలో నందుకొంటిమి సత్యాగ్రహ సమరారంభ ముమూర్తమునం దీగ్రంథము శ్రీయుతులు ముచాళ వేంకటసుబ్బారావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. డాక్టరు ఘంటసాల సీతారామశర్మ ఎల్. సి. పి. ఎస్. చెరుకు పల్లి వేంకటప్పయ్య ఎం. ఏ. బి. ఎల్. గార్లచే కలవాడలో ప్రకటింపబడినది. దీనిమేల నాయగజాల. ఇందు 26 పేజీలు గలవు. గాంధీమహాత్మునిచే చేయబడిన సత్యాగ్రహ నిర్వచనము, దక్షిణాఫ్రికా సత్యాగ్రహము, ఆచారవాదము, చంపరాస్, కెయిరా సత్యాగ్రహములు, చాలిట శాసనసత్యాగ్రహము, సహాయనిరాకరణము, బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహము, ఇతర సత్యాగ్రహములు రాజప్రతినిధికి యీనెల 2వ తేదీని మహాత్ముడు పంపిన లేఖ అందులకు ప్రభుత్వమునకు 7వ తేదీని మహాత్మునకు వ్రాసినబాటు మున్నగువిషయము లిందుగలవు. ఇది కడు సులభమగు శైలిలో నాంగ్రమున వందనముగా వ్రాయబడినది. ఇది ఆంగ్లబుందరును ముఖ్యముగా నందుచునది.

NOTICE.

PRODDATUR ELECTRIC LICENSE 1930.

Messrs. Chari & Chari Ltd., of 27, Poonamallee High Road, Vepery, Madras having made application to the Government of Madras, for the grant of license for the supply of electrical energy in and near Proddatur, under the conditions set forth in the Draft License below:—

Notice is hereby given that any local authority, Company or person desirous of making any representation in respect of this application may do so by letter addressed to the Secretary to Government in the Public Works Department, Madras, within three months from the date of this notification.

Copies of the Draft License and copies of the maps referred to therein may be inspected at the undermentioned offices.

- (i) The Office of the Taluk Board Proddatur.
- (ii) The Office of the Municipal Council Proddatur.
- (iii) The Office of the Applicants at 27, Poonamallee High Road, Vepery, Madras from whom copies of the Draft Licenses may be purchased at a cost of Annas 4 each.

CHARI & CHARI Ltd., MADRAS DRAFT LICENSE PRODDATUR

The Proddatur Electric License 1930.
LICENSE FOR THE SUPPLY OF ELECTRIC
ENERGY GRANTED BY THE GOVERNMENT
OF MADRAS UNDER THE INDIAN
ELECTRICITY ACT 1910

LICENSE

License is hereby granted to Chari & Chari Ltd., to supply Electrical Energy in the area with the powers and upon terms and conditions all specified below:—

1. *Short title.*—This license may be cited as "Proddatur Electric License 1930."

2. *Interpretation.*—This license is to be read and construed as subject in all respects to the provisions of Indian Electricity Act 1910, with the statutory modifications thereof and to the rules thereunder, and the several words, terms and expressions, to which meanings are assigned by the Act or any statutory modifications thereof or by the rules thereunder or the General Clauses Act 1897, shall have in this license and the annexures there to the same respective meanings provided that in this license.

- (i) The expression "The Act" shall mean the Indian Electricity Act 1910, with the statutory modifications thereof;
- (ii) The expression "The Licensees" shall mean and include Chari & Chari Ltd., Madras, and their permitted assigns.
- (iii) The expression "First Annexure," "Second Annexure," "Third Annexure" and "Fourth Annexure" shall mean the first, second, third and fourth annexure to this license respectively.
- (iv) The expression "Deposited Map," shall mean the plan of the area of supply hereinafter specified, which has been deposited with the Government of Madras in pursuance of the rules under the Act, and which plan is signed for the purpose of identification by the Secretary to the Government of Madras in the Public Works Department and by the applicants, Chari & Chari Ltd., Madras.
- (v) The expression "Unit" shall mean the quantity of energy contained in a current of one thousand amperes flowing under an electromotive force of one volt during one hour.
- (vi) The expression "Load Factor" shall mean the ratio or percentage of the average quantity per hour to the maximum quantity per hour of energy supplied in any month.

3. *Commencement of License.*—The date of notification by the Government of Madras in the Fort St. George's Gazette, that this license

has been granted is in this license referred to as "The Commencement of the License".

4. *Security.*—(a) The period within which under clause 1 (a) of the Schedule to the Act, the licensees shall show that they are in a position fully and efficiently to discharge the duties and obligations imposed upon them by this license throughout the area of supply shall, unless otherwise ordered by the Government of Madras, be two years from the commencement of the license.

(b) The period within which under clause 1 (b) of the Schedule to the act, the licensees shall deposit security and the sum so to be deposited shall, unless otherwise ordered by the Government of Madras, be nine months and rupees three thousand respectively.

5. *Area of supply.*—The area within which the supply of electric energy is authorized by this license is the whole of the area contained within the Municipal limits of Proddatur and more particularly delineated in the deposited map by yellow line enclosing the said area.

6. *Purpose of supply.*—Subject to the provisions of this license and the Act and the rules there under, the licensees shall be entitled during the continuance of this license to supply energy within the area of supply for all purposes except in bulk. Provided that the licensees shall not be under any obligation under Section 22 of the Act to supply more energy than is consistent with their obligation to maintain a constant supply to consumers, due regard being had to the licensees' load factor.

Provided that no supply of energy shall be commenced to be given by the licensees to owners or occupiers of private premises until the Government of Madras have approved the form of requisition to be made by the owners or occupiers for such supply of energy and also the form of written contract or agreement with the licensees to take a supply of energy, which is to be executed or entered into by owners or occupiers and until the Government of Madras have also approved the amounts of all miscellaneous charges incidental to or in connection with such supply and which the licensees propose to make against the owners or occupiers.

7. *Systems of supply.*—The systems of supply to be adopted for the supply of electric energy under this license are the following:—

1. Medium pressure Direct Current, three wire system with 440 volts between outers and 200 volts between any outer and the neutral wire.

Provided always that it shall be lawful for the Government from time to time to issue, with due regard to the expense involved and to the effect upon the commercial prospects of the undertaking, regulations dealing with the above system of supply or to authorize other systems of supply to be adopted for the purpose of this license.

Provided also that the licensees may, from time to time, with the previous consent in writing of the Government of Madras and subject to such limitations and conditions as may be prescribed by the Government, adopt any other system of supply for the purpose of this license.

2. (a) The feeders, distributing mains and service lines may be overhead or underground in whole or in part and shall be erected, constructed and maintained by the licensees in strict conformity with the Act and the rules thereunder.

Provided that nothing in this license shall authorize the licensees to use overhead mains at any higher pressures than medium pressure without the sanction in writing of the Government of Madras in each case and subject to any conditions or limitations which the Government of Madras may prescribe.

Provided also that no conductor of an aerial line erected in, over, along or across any of the streets mentioned in clause 1 of the third annexure hereto or in any other streets which may at any time hereafter be named in writing

by the Government of Madras shall be at a less height from the ground than 25 feet.

Provided further that in the streets mentioned in clause 2 of the third annexure hereto or in any other streets which may at any time hereafter be named in writing by the Government of Madras, all electric lines shall be laid underground.

(b) For the purpose of Rule 61 of the Indian Electricity Rules 1922 the maximum wind pressure shall be taken as 20 lbs. per sq. foot.

8. *Compulsory Works.*—(a) The licensees shall lay down suitable and sufficient distributing mains and execute works to the satisfaction of the Government of Madras for the purpose of supplying electrical energy throughout such streets or parts of streets as are mentioned in the first annexure and as indicated in Red on the deposited map. In the case of difference between the description in the first annexure and as indicated in the deposited map, the latter shall prevail. The licensees shall commence to execute the works above said within 15 months from the commencement of the license and shall complete the name within three years thereof.

(b) If the licensees fail to comply with the above provisions or should in the opinion of the Government of Madras the progress made during any portion of the said three years be unsatisfactory, the license may be revoked.

(c) The licensees shall submit reports every six months from the commencement of this license until the completion of the compulsory works specifying all steps taken and the progress made in carrying into effect this license.

(d) The licensees shall, subject to the first provision to clause 6 of this license, supply all the energy demanded by the Municipal Council of Proddatur.

9. *Generating Station.*—Shall be within or near the area of supply.

10. *Breaking up of the streets and railways and crossing of waterways.*—(a) The licensees are hereby specially authorized to open and break up the soil and pavement of the streets whether or not repairable by the Government of Madras or by the local authority and mentioned in the second annexure to this license and also the Railways or parts of Railways mentioned in the said annexure so far only as concerns level crossings road over bridges and parts of the railways running along the highway.

(b) The length of the trenches to be opened on any streets at any one time and the period for which they may remain open shall be determined from time to time by the Government of Madras or the local authority by which such streets are repairable. When any street is crossed not more than half the width of such street shall, without the specific authority in writing of the Government of Madras or local authority as aforesaid, be closed for traffic.

(c) The licensees are further authorized to cross all rivers, streams or irrigation channels within the area of supply in accordance with such conditions as the Government may impose.

11. *Limits of prices to be charged in respect of the supply of energy.*—The price to be charged by the licensees for energy supplied by them shall not exceed those stated in that behalf in the fourth annexure or in the case of a method of charge approved by the Government of Madras in accordance with clause 10 of the Schedule to the Act, such maxima as the Government of Madras may fix on approving the method. Nevertheless, the licensees may enter into special contracts subject to sections 22 and

23 of the Act' for the supply of energy; and where the energy supplied is unmetered, may charge a fixed sum per lamp per month.

12. Purchase of undertaken—(a) The option of purchase given by section 7 sub-section 1 of the Act shall first be exercisable at the expiration of 50 years from the commencement of this license and on the expiration of every subsequent period of twenty years during the continuance of this license. The percentage of the value to be determined in accordance with and for the purpose of sub-section 1 of section 7 of the Act of all lands, buildings, works material and plants of the licensees therein mentioned to be added under the second provision of the sub-section to such value on account of compulsory purchase shall be twenty per cent.

(b) In accordance with section 3, sub-section 2, clause (d) (11) of the Act, it is hereby expressly declared that the generating station belonging to the licensees and to be used in connection with the undertaking shall form part of the undertaking for the purpose of purchase under section 5 or section 7 of the Act.

13. Exception from the Schedule to the Act.—In pursuance of section 3 sub-section (2) clause (f) of the Act, it is hereby expressly declared that Clause IX of the Schedule to the act shall be excepted from incorporation in this license.

Clause X (I) shall not apply in the case of unmetered consumers who are charged a fixed sum per lamp per month.

14. Assignment of License—At any time after the commencement of this license, the licensees may, with the previous consent in writing of the Government of Madras, assign the license or transfer the whole of the undertaking in respect of which this license is granted including all lands, buildings, works materials and plant of the licensees to a company formed or to be formed and registered in British India in accordance with the law in force in British India or in England under the English Companies Act having authority to take over the license and the said undertaking as the case may be and to exercise the powers and perform the obligations given to or imposed on the licensees under this license and the act and the rules made under the act and on such assignment or transfer the rights, powers and authorities, obligations and liabilities of the licensees shall be exercised by and shall attach to such company formed or to be formed as aforesaid.

15. Revocation—If the licensees fail to comply with the provisions of any of the clauses hereof, the license may be revoked.

FIRST ANNEXURE Compulsory Works

List of streets or part of streets in which the licensees are to lay down suitable and sufficient feeders and distributing mains for the purpose of supply of electrical energy.

1. Bazaar Street.
2. Narayana Rangia Choultry Street.
3. Seshugari Street.
4. Part of Gouramma Kotha Street.
5. Part of Modamedapalli Street
6. Kothapetta Street.
7. Old Taluq Office Street.
8. Gangamma Temple Street.
9. Durga Bazaar Street.
10. Sundarachari Street.
11. Kothakotla Street.
12. Police Line Street to about the end of Rameswaram Extensions.

SECOND ANNEXURE

Breaking of Streets and Railways

List of streets not repairable by the Government of Madras or by a local authority and of railways which may be broken up in pursuance of the special powers granted by this license.

Nil.

THIRD ANNEXURE Electric Lines

CLAUSE 1.

Overhead Lines—List of streets or parts of Streets wherein the conductors of aerial

lines are to be erected at a height not less than twenty-five feet from the ground.

Nil.

CLAUSE 2.

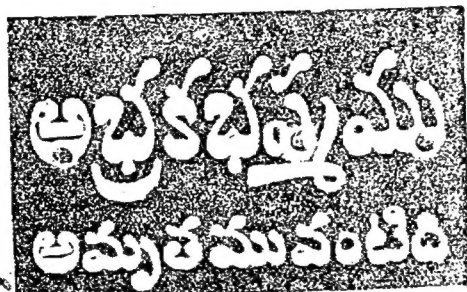
Underground Lines:—List of streets or parts of streets wherein all electric lines shall be laid underground.

Nil.

FOURTH ANNEXURE Maximum Charges

Clause 1.—Where the licensees charge any consumer by the actual quantity of energy supplied to him, they shall be entitled to charge him at the following rates, excluding meter rentals:—

- (a) For lights or fans, or light and fan a uniform rate of annas eight per unit subject to a minimum monthly charge of rupees three.
- (b) For other purposes than lighting and fan and subject to a monthly minimum charges of ten rupees, per kilowatt.
  - i. For the first thousand units at four annas per unit.
  - ii. For the second thousand units at three annas and six pies per unit.
  - iii. And for any further quantity at three annas per unit.
- (c) For all energy required by the Municipal authorities at a rate of annas four per unit.
- (d) The rental to be levied per meter shall not exceed annas eight per month for a single phase meter or rupee one per month for a poly phase meter.

శ్రీ మత్స్యలక్ష్మణమన శయనచేయబడినది బహు మాత్రమును, వేడిని, దగ్గును, తుయను, బోగొట్టును, కర్పూరమును చక్కెరను మాయముచేయును. శరీరమునకు మంచి దార్ద్రమునిచ్చి, రక్తశుద్ధినిజేయును. అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధుల నదుర్గును అనేకమంది వాడి మెచ్చి యున్నారు. సంపూర్ణవివరములకు వెంటనే వ్రాయుడు. 100 మొదలు 300 వరకు పుటములు వేయబడిన రకములుగలవు.

300 పుటములు తు 1-కి రు. 5

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణా)

కావలెను

అమెరికాదేశపు గార్ లెండు పెట్రోలియం కంపెనీ వారి కిరసనాయిలు, పెట్రోలు నమ్ముటకు గౌరవముగల జిల్లా ఏజంట్లు సబ్ ఏజంట్లు కావలయును. నగదు ధరావతుగాని లేక ధనవంతుని బామినగాని యివ్వగలవారు మాత్రమే, "జమిందారు గారు" ఆఫ్ సరసారాపుటేట, మకాం, గుంటూరు అనివాసి తెలిసికొనవలయును.

ఆంధ్ర దిన పత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పాఠశాలవారికి	చెన్నపట్నమువారికి
సంవత్సరమునకు	24 0 0	20 0 0
ఆరుమాసములకు	12 0 0	10 0 0
మాడుమాసములకు	6 4 0	5 4 0
మాసమునకు	2 2 0	1 12 0

వార పత్రిక

వారపత్రికకు సంవత్సరమునకు రు. 4 0 0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు లెక్కన చందాను పంపబడను.
మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రిక"

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1930 సం: మార్చి 21-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

రియ్యములపై

బియ్యము లెనాదిని ,, ౪ 45 కలది రు	12 8 0	18 4 0
నల్లారిది ,, డిబ్ 42	13 8 0	14 0 0
కీర్తి ,, డిబ్ 45	16 0 0	17 0 0
రానలు రా. 164 బస్తా 1-3	8 0 0	8 12 0
శుభ్రము ,,	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-3 ౪ 205	12 12 0	14 0 0
నవగలు ,, డిబ్	16 0 0	17 0 0
తెనలు ,, డిబ్	14 0 0	16 0 0
బియ్యము ,, డిబ్	17 8 0	18 0 0
జీలవలు ,, ౪ 195	7 4 0	8 0 0

3. నూనెపప్పులు

శుభ్రముగాన కా 1-3	110 0 0	118 0 0
నెయ్యి మ 1-3	14 0 0	19 0 0
వేడునెనగవప్పు కా 1-3	40 0 0	41-0-0
వేడునెనగనూనె గానగ కా 1-3	౪౬.95	బియ్యముగాన 90
అమడము కా 1-3	92 0 0	95 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయకనుపు కా 1-3	100 0 0	108 0 0
కూరకనుపు ,,	60 0 0	65 0 0
విరవకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-3	98 0 0	109 0 0
ధనియాలు ,, కా 1-3	28 0 0	38 4 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీటిమందు ములుగు 1-3 రు	40 45	
శెల్లము కా 1-3	౪౨ 0 0	49 0 0
అపారాచక్కెర బస్తా 1-3	25 3 0	25 6 0
వింతనండు కా 1-3	28 0 0	38 0 0

5. ధాన్యము

కట్టారకం కా 1-3	80 0 0	81 0 0
చిరం	24 0 0	30 0 0
రత్నండు	24 0 0	30 0 0

6. నూలు

నం 20 చెన్ని సింహాయాది	౪ 6 5 0	
నం 6 ,, కలూరి	3 10 0	
నం 24 ,, బాగి	5 4 3	
నం 40 బాబ్బురు 10 పా	9 6 0	
నం 20 1/2 రట్టలేడి	6 1 0	
నం 40 రాబి	8 5 0	
నం 4 చెన్ని బునీన	3 4 0	
44 నాంజో	4 12 0	

7. తోహములు

నండి 100 కులం 1-3	౪ 55 12 0	59 6 0
బెనారసు కులం 1-3	21 18 0	22 0 0
కవరకు 1-3	18 18 3	
ఇత్తడి కా 1-3	241 0 0	248-0-0
రాగి కా 1-3	827-0-0	830-0-0

8. రబగులు

అతిమెలు కిక్కిరియించు అనిబరయోక సేవహమాద్యు

,, నీలిరంగు 1 రతి	0 10 0	
,, 14 రకులు	1 10 6	
,, 28 రకులు	1 0 9	
,, 55 రకులు	1 8 0	
,, 1 అందరు	1 8 6	
రక్తముపాస్తాపాగ్-తో లెన్ అనగా (బిల్డి-రెడ్డు)	3 4 0	
కాంగ్ 3 ది	1 0 0	
2మ 4	1 2 0	

డాక్టరు గంగాధరముగారికి ఆల్బాహారవిందు

11.3.30 మంగళవారమునాడు మద్రాసువాసియగు, పునాదు అకసంవర్ధనముల క్రిందట విజేతల కేసీ ఆమెకా, జర్మనీదేశములయందు ఇంజనీరింగు శాఖయందు విద్యనభ్యసించి పెక్కు-డిగ్రీలను పొంది, మనక పారిశ్రామిక విషయములందు పరిశోధనపట్టి నీటియొక్క పరిణామమును క్రొత్తచేయు మూల్యములను నొకదానిని కనిపెట్టి బర్మినిలో (మూన్) విశ్వవిద్యాలయమునందు ఉత్తమమైన డాక్టర్ ఆఫ్ ఇంజనీరింగ్ పట్టమును పొంది కొలకాటము క్రిందటనే స్వగ్రామమున కేతెంచిన గోసులపాటి గంగాధరముగారి గౌరవాధ్యమై కమ్మమహాజన సంఘమువారు ఆల్బాహార విందుసలి.

ఈ సంవత్సరమున ఆతిథియొక్క బంధువులను స్నేహితులను పలుకొట్టుమంటి చాలమంది వచ్చియుండిరి. ప్రారంభమున ఆతిథిని మధ్యనడుకొని ఛాయాపటము తీయబడెను. ఆల్బాహారములైన తరువాత సాయంత్రము 6 ఘంటలకు పెదపాటెం వాస్తవ్యులైన మ-రా-రా-శ్రీ పునంబాక శీతారామయ్యగారి ఆధిపత్యమున నొకభజనగెను. ప్రార్థనాంతరము కమ్మమహాజన సంఘమువారు ఆతిథికి స్వాగతప్రత మర్పించిరి.

డా॥ జి. గంగాధరం గారు, బి. ఇ. ఎం. ఎస్. సి.
ఎ. ఎం. ఎస్. జి. (మ్యూనిసి)

తదుపరి గంగాధరముగారు తాము స్వదేశమునందీ మరల తిరిగి వచ్చుచున్న తమ బంధువులను, తాము పరిచయములను ఒకదముగా కల్పించి సభకుల నానంద నిమగ్నులచేసిరి. ప్రాంతపులు పారిశ్రామికవిద్యయందు వెనుకబడియున్నారనియు, ఆ విద్యయందు ముందంజవేయుచున్న పాశ్చాత్యుల యితరదేశములను గురించిగా వశపటముకొని పరిపాలించుచున్నారనియు, పారిశ్రామికవిద్య ఆమెకా, జర్మనీదేశములందు బాగుగా వ్యాపించినదనియు చెప్పిరి. మఱియు తాము తమ భవిష్యత్ జీవనమున దేశక్షేమముకొఱకై వినియోగించెదననియు, తనజీవితపర్యంతము లో కనీసము 20 మంది గొప్ప యింజనీర్లను తయారుచేయ నిశ్చయించినట్లును చెప్పి తమ నిరుపమాన త్యాగబుద్ధి గనుపటదిరి.

తదుపరి మ. రా. రా. శ్రీ అంచె శివయ్యచౌదరి, బలిజేపల్లి రామశాస్త్రి, బొట్ల రాఘవయ్య, పునంబాక కృష్ణయ్య, ప్రభుల వెంకట్రామయ్య, కొంగర వెంకయ్యగారును మేళ్లచెక్క వెంకటేశ్వర్లుగారును, దూదిపండ్ల వెంకయ్యగారు, ఆతిథియొక్క గుణగుణములను బోగడి, డాక్టరుగారిని తమజీవితమున దేశమాత సేవయందే వినియోగించవలెనని ఉద్బోధించిరి. అంచె శివయ్యగారు ఆతిథిని గాంధీగారు కోరిన "రాజుడు" కనిపెట్టువలెననని కోరిరి. ఆతిథియు ప్రయత్నించెదనని చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు తమ కుదిపటములలో నాటి ఆతిథి సత్కారము ఒక సంఘమునకే చెందినది కాదనియు, డాక్టరుగారి యాగమనము ఆంధ్రాభ్యున్నతినుక మనయు, ప్రస్తుత దేశస్థితి చాలకష్టముగా నున్నదనియు, ప్రజలు సాంఘిక ద్వేషములకు తానీయక, దేశక్షేమముకొఱకై పాటుబడవలె ననియు హితవోసగి తమ సహజ హృదుమధురవాక్కులచే సభ్యులను సుమారు 30 నిమిషము లానందమగ్నుల చేసి సభను ముగించిరి.

సభ్యుల పూజ, డి 14-3-30 (ఒక విలేఖరి)

జోసెఫ్ ఎం. థామసుగారు

ఆమెకా బాలగోటులసంఘము డిప్యూటీ కమిషనరు 1929 జూనునెలలో బయలుదేరి ఏడాదిపాటు టైసికెలపై ప్రపంచయాత్రచేయుచున్నార. 24 ఏండ్లు వయస్సు. ఇంగ్లాండు ప్రాంసు ఇటలీ మన్నగు యూరోపుఖండపుంతయు తిరిగి ఈజిప్టు పాలస్తయిను చీనా జాపానలమిదుగా ఇండియాకు వచ్చిరి. (ఎ. రత్న.)

నూతన ఆర్థిక సభ్యుడు.

మదరాసు ప్రభుత్వమునందు సర్ జి. ఎం. మాయరు నాసిఫానే ఆర్థిక సభ్యునిగ నియమింపబడినవాన్. జి. స్టాఫ్ గారు.

శ్రీ శే॥ దేవరాజు సీతారామస్వామి పంతులుగారు

రాష్ట్రీయ రాంధ్రుల కొక గొప్పసభను ఇంతవరకు రాష్ట్రీయ రాంధ్రులకెల్ల నమూనా మార్గదర్శకులును, శ్రీభగ్నపురాంధ్రజనసంఘ ముఖ్య కార్యదర్శులును, సర్వసుస్థాంత శాంతస్వరూపులును, దిగ్భ్యాసిత కీర్తివంధికా సంపద్యులును మ॥ రా॥ శ్రీ దేవరాజు సీతారామస్వామి పంతులుగారు 18-30 తేది నాటి యువయువన గం 5-15 నిలకు ఆంధ్రసర్వస్వమును తీరరాని వ్యభిచితుల గావించి, సంతాప దగ్ధులచేసి అకస్మాత్తుగ పరమపదవికి వేంచేసిరిని విస్మయింప నధిక విచారకారక మగుచున్నది. (ఒకవిలేఖరి)

ప్రథమ రాశిపురం తాలూకా రాజకీయ సమావేశము

ప్రథమ రాశిపురం రాజకీయ సమావేశము యీనెల 30వ తేదీన రాశిపురం, నేలంజిల్లాయందు జరుగును. జమీందారు వరదప్పగొండగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. డా॥ వరదరాజులసాయదుగారు అధ్యక్షుల వహించెదరు. డా॥ గుబ్బరాయుడుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వప్రధాన మంత్రిగారు సభోపక్రమణ గావించెదరు. (శ్రీ ప్రె.)

జైలునిబంధనలసవరణ

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

మద్రాసు, మార్చి 19:—జైలు నిబంధనల సవరణ గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి తీర్మానములను, అందు పై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి చర్యను, వివరించుచు యీ క్రింది ప్రకటనను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు నిచ్చితి మధ్యాహ్నమున బారి చేసిరి:—జైలు పరిపాలనగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచేసిన ప్రకటించిన నూతన నిబంధనలను అమలు పరుచుటకుగాను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గావించిన యేర్పాట్లు యీ దిగున ప్రకటించబడినవి:—

జైలీయొక్క తరగతుల విభాగముగూర్చి
కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము

ఈ విధింపబడిన జైలీలు ఏ, బి, సి, ఆసి మూడు తరగతులుగా విభజింపబడవలెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించెయున్నారు. (ఏ) తరగతికి అర్హులగుటకు జైలీలు (1) సత్వీరత్నగలవారయి కారాగృహవాసమున కలవాటులేని వారయియుండవలెను. (2) హోదానుబట్టియు, విద్యనుబట్టియు, ఉన్నతజీవితమున, కలవాటు పడియుండవలెను. (3) యీ క్రింది నేరములకు శిక్షింపబడనట్టివారయి యుండవలెను. (4) క్రొత్తము, నీతి బాహ్యుర, కాప్యము లతో గూడిన నేరములు (5) బుద్ధి పూర్వక మగు నట్టిగాని లేక అపాయకరమగునట్టిగాని దౌర్జన్య కార్యము (6) ఆస్తిని కొల్లగొట్టుట (7) దౌర్జన్యమునకు నడ్డలేముతో అపాయకరమగు ఆయుధముల నుంచుకొనట (8) ఇట్టి నేరములను పురిగొల్పుట.

ఈతరగతి ప్రస్తుత మన్న ప్రత్యేకతరగతికి బదులుగా యేర్పాటు చేయబడును సత్వీరత్న గలవారును, ఉన్నత జీవితమున కలవాటు పడియున్నవారును, ఇండియాను పీలుల కొద్దు 124 (ఏ) 153 ఏ. సెక్షనుల క్రింద నేరము లొనర్చిన పున తమ నేరములు దౌర్జన్యమునను చారిత్రాపవన్నవో అట్టివారిని యితరగతిలో చేర్చుకోవచ్చును.

బి. తరగతికి అర్హులగుటకు జైలీలు హోదాను బట్టియు విద్యను బట్టియు ఉన్నతజీవితమున కలవాడుపడి యుండవలెను. కారాగృహవాసమున కలవాటు పడియున్నప్పటికిని, వారి సత్వీరత్ననుబట్టి యీ తరగతిలో చేర్చుకొనుటకు జైలు అధికారి సిఫార్సు చేయవచ్చును. అట్టి సిఫార్సు స్థానిక ప్రభుత్వముచే ఆమోదింపబడవలెను.

ఏ, బి, తరగతులలో చేర్చుకోబడవలసి జైలీలు (సి) తరగతిలో నుంచబడుదురు.

హైకోర్టులు, సెషన్సుజడ్జీలు, జిల్లామేజిస్ట్రేటులు, జైలీ పెండియరీ (పెనిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటులు, సబ్ డివిజనలు మేజిస్ట్రేటులు మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటులు (విరూధయులును గూడ జిల్లామేజిస్ట్రేటుద్వారా మాత్రమే) తమచేతనే ప్రసభమున విచారించబడిన కేసులలో తామే స్వయముగాను, యితరకేసులలో జిల్లా మేజిస్ట్రేటుమాత్రమే స్వయముగాను, జైలీలు (ఏ) లేక (బి) తరగతిలో చేర్చుకొనుటకు సిఫార్సు చేయవలెను. ఈ సిఫార్సులను స్థానిక ప్రభుత్వము ఆమోదింపవలెను. లేదా పునర్విచారించవలెను.

స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచర్య

ఈవిధింపబడిన జైలీలను తరగతులుగా విభజించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క వైశ్రీయ్యముబట్టి మద్రాసు జైలులు మాన్యుయకు చిత్తుసవరణలను తయారుచేసి సాధ్యమగు నంత త్వరగా పంపవలసినదిగా జైలుల్ల ఐన్ స్పెక్టరు జనరలు గారికి ప్రభుత్వమువారు తీవ్రపు గావించెయున్నారు. జైలుల్ల చట్టముక్రింద కొత్త నిబంధనలు బారిచేయబడువరకును వేదయుండక, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును వెంటనే అమలులో పెట్టవలసినదిగా, అందరజడ్జీలును, మేజిస్ట్రేటులను కోరడమునది. (సశేషము.)

మద్రాసు పాశీవాదసంఘము:—పై సంఘ సభ కేపు సాయంకాలము 5-30 గం. చింతాద్రిపేటలోని నేపీయరు పార్కునందు జరుగును. శ్రీయుతులు వి. యల్. రాష్ట్రీ, వి. చక్రయ్యచెట్టి, హాఫిసుహమ్మద్, డా॥ సి. నటేశ మొదలియారు, మదనగోపాలనాయుడు, పి. ఆర్. కృష్ణమూర్తిగారు ఉపన్యసించెదరు.

మద్రాసు మార్చి 21:—యస్ ఐ. పీ. ఏ. వారీయాజ
నాగస్వమన బతుకు చున్న జట్టోలు ఫుట్ బాల్ పండుకల
విద్యకున నిస్సహాయంకాలహు సోపేరింగుముంగుప్రన్న జట్టు
గారు డేరింగుజట్టులో నాడిరి. ఆటంతకా ఉత్తముగానం
లేదు. కాని యిరుజట్టులవారును సరిసమానముగా నాడిరి. ఆట
సారంభకాలమున డేరింగుజట్టు ఆటగాండ్లు బొంగునాడిరి. కాని
రి ప్రత్యేకత వీరిపై యెరుగిలోలు చేయగల్గిరి. డేరింగుజట్టు
నగ నాండ్లు యున్నచో నాడి నెండు గోలులు క్రెక్కునో
లింగిరి. సోపేరింగు అంకిత జట్టుజట్టునాడే మరయుక గోలు
లేముటచే యిరుజట్టులు సరిసమాన మయిరి. ఆట మరియొ
గారు ఆడబడును.

గాంధీ మహాత్ముని స్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహ ప్రస్థానమునందు నేడు దశమితిథి

మహాత్ముడు నేడు ఉదయమున కరోలీనుండి గజేరాకు వెళ్లుట

పండిత జవహరలాలుగారు మహాత్ముని కలసికొనుట

సత్యాగ్రహయాత్రనుగూర్చిన మూడు ఫిలుములను

బొంబాయి దొరతనమువారు నిషేధించుట

—:—

మొన్న 19 వ తేదీని రాత్రి 10 గంటలకు మాహీనదిని దాటి 12½ కు ఆవలిగట్టున విశ్రమించిరి. పండిత జవహరలాలుగారు రచటనే మహాత్మునికలిసికొనిరి. నిన్న 20 వ తేదీ ఉదయము 6 గంటలకు మహాత్ముగారి జవహరలాలుగార్లు మున్నగువార టనుండి బయలుదేరి 7 గంట లగుసరికి కరోలీ చేరిరి. నేడు 21 వ తేదీ ఉదయమున 6 గంటలకు మహాత్ముడు కరోలీనుండి గజేరాకు బయలుదేరెను. జవహరలాలుగారు నిన్న మధ్యాహ్నము కరోలీనుండి బరోడామీదగా ఆహమదాబాదు వెళ్లిరి.

మహాత్ముని సంచార కార్యక్రమ తిథుల వివరము

ఈ పదిరోజులలోను జరిగిన ప్రయాణము

- 1 ప్ర-12బు. ఆహమదాబాదునుండి ఆస్లాబీ వెళ్లుట.
- 2 ద్వి-13గు. ఆస్లాబీనుండి బరెహ వెళ్లుట. 7 మైళ్లు. రాత్రికి నవగాముచేరుట, 1½ మైలు.
- 3 త్రి-14 కు. నవగామునుండి వాస్మాకు వెళ్లుట. 5 మైళ్లు. రాత్రికి మతారచేరుట, 2 మైళ్లు.
- 4 చ-15 కే. మతారనుండి దభను వెళ్లుట 10 మైళ్లు రాత్రికి నడయాడుచేరుట.
- 5 పం-16 అ. నడయాడునుండి హరియాని వెళ్లుట. రాత్రికి ఆనందు వెళ్లుట.
- 6 మ-17 సా. మానవ్రతము, విక్రాంతి.
- 7 స-18 మం. ఆనందునుండి నావాకు వెళ్లుట. 8 మైళ్లు. రాత్రికి బోర్నదు చేరుట.
- 8 అ-19 బు బోర్నదునుండి రాసు వెళ్లుట, 5 మైళ్లు. రాత్రికి కనకపూరు చేరుట. రాత్రి ఆటనుండి మాహీనదిని దాటి ఆవలితీరమున నిడియుట.
- 9 న-20 గు. కరోలీ చేరుట 2 మైళ్లు

105 ఏండ్ల స్త్రీ మహాత్ము నాశీర్వాదించుట

మహాత్ముని ఫాలెతలను నా పూజ్యురాలు కుంకుమతీలకమును తీర్చుట

మొన్న 19 వ తేదీని మధ్యాహ్నము మహాత్ముడు మున్నగువారు రాసునుండి కనకపూరును వెళ్లుచుండగా దేహవాసు అనుకోక చిన్న గ్రామముకడ 105 ఏండ్ల వయసుగల నొక పూజ్యురాలు మహాత్ముని సంధిర్చించుటప వచ్చెను. ఆమె మహాత్ముకు సాష్టాంగ నమస్కార మెనోంది మహాత్ముని ఫాలెతలను కుంకుమముతో తీర్చుము తీర్చెను. “నాయనా నీవు శిశువుగా విజయమును బడసినప్పుడు” అని ఆ వృద్ధాంగన ప్రేమపూర్వకముగా నాశీర్వాదించెను. “నేను మరల రాగినినచో విజయమును బడసియే వచ్చెనను, విజయము లభించినచో నేను మరల రానేరాను” అని మహాత్ముడనెను. “మహానుభావుడ వరు నిన్నా శిర్య దింప ద గి సంత మోగ్యత నాకులేదు గాని నీవు తప్పక విజయముడవయ్యెదవను గట్టినప్పుడు మాత్రము నాకుకలదు” అని ఆమె నుడిచెను. ఆ వృద్ధమాతను చూడగానే మహాత్ముడవట నాగి, ఆమెతో నిటుల సంభాషించినపిమ్మట వారు మరల ప్రయాణమును సాగించిరి. (శ్రీ.ప్రె.)

కనకపూరును చేరుట

రాత్రి 8 గంటలకు చేరిరి

మహాత్ముడు మున్నగువారు రాసునుండి 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బయలుదేరి రాత్రి 8 గంటలకు కనకపూరును చేరిరి. అచట కొన్ని నిమగ్నములనేపు విశ్రమించిరి.

ఉపన్యాసము

పిమ్మట బహిరంగభూమి మహాత్ము డుపన్యసించెను. “రాజప్రభులు గా రాసియును మిక్కిలి ధైర్యశాలు. మే

ము చెప్పుడటుల వారు నడుచుకొనినచో మీరు భారతదేశము నం దభివృద్ధియును బడయుగలుగుదురు. ఇది నా కడపటిసమ రముని మీరు గ్రహింపవలెను. 30 కోట్లమంది భారతీయులను మీరు బానిసత్వము నుండి తొలగింపవలెను. పూర్ణస్వరాజ్యమును బడయుటకు ఉప్పు సత్యాగ్రహము ప్రథమప్రయత్నము రెండవ యత్నము భూమి శిస్తు తైదాడి. మీరు ఖర్చాది ఆయుధములను ప్రయోగింపవేర్తరుని నేనెరుగుదునుగాని యిది అహింసాత్మకమును సమరమునకు చేరునకా శిస్తుములు పనికిరావు. నేను జిల్పూరు వెళ్ళగానే ప్రతిరోటను సత్యాగ్రహమును జరపుట కనుచుతి నిచ్చెదను. పుష్పన్న రద్దీ చేరుబడినచో, మన దగ్గరియంతయును తొలగి పోవును. (శ్రీ.ప్రె.)

“నా జీవితకాలమునం దిదియే కడపటి తీర్థయాత్ర. ప్రాచీన కాలమునందు మనదేశమున కాశీ రామేశ్వరము మున్నగు పుణ్యక్షేత్రములకు వెళ్లువారందరును నడిచియే వెళ్లుచుండెడి వారుగాననే నేనిప్పుడీ తీర్థయాత్రను గూడ కాలినడకనే సాగించుచుంటిని. ఈరోజులలో తీర్థయాత్రలకు పోవువారు విమానము మీదనే వెళ్ళెదరుగాని కాలినడకను వెళ్లెదవారికి కలిగెడు లాభము విమానముమీద వెళ్లెనువారికి గలగదు. కావుననే నా కిప్పుడు 61 వ ఏడు జరుగుచున్న నాజీవితము నందలి యీ కడపటి తీర్థయాత్రను కాలినడకనే జరుపబూనితిని. మనలను పీడించుచున్న అన్యాయములను తొలగించుటయే నాసంకల్పము. ఆసంకల్పసిద్ధికే యీ తీర్థయాత్ర.

నేను జబల్పూరు వెళ్లి ఆజ్ఞప్తి నొసగిన వెంటనే ఉప్పు తయారుచేయుటకు మీరందరును సిద్ధముగా నుండవలెను. మీ గ్రామమునకు కడు చేరువ నున్న మాహీనదివద్దనే మీరు ఉప్పు తయారు చేయవచ్చును. స్త్రీలుగూడ ఉప్పు తయారుచేయవలెను. అటుల తయారుచేయబడిన పుష్పను మీరు బీదవారి కొసగవలెను. మీరు కష్టపడినందుకు వారివద్ద చాల తక్కువగా డబ్బు పుచ్చుకొనినను పుచ్చుకొనవచ్చును. మిమ్ములను చెరసాలకు పంపినచో మీరు రామనామ స్మరణచేయుచు కారాగృహములకు వెళ్లవలెను. ఉద్యోగులు మిమ్ములను కొట్టినచో ఉల్లాసముతో బాధను సహింపవలెను. మిమ్ములను తుపాకులతో కాల్చినచో శాంతముతో భగవన్నామస్మరణ మొనరించుచు ప్రాణములను వదిలవలెను. మీరు చార్జన్యమును చేయగలుగుదురు గాని మీ రటుల చేయగూడదు. చేతులను ముడుచుకొని కూర్చుండవలెను. ఈరీతిగా మీరు అహింసాదీక్షతో సత్యాగ్రహమును జరిపినచో సకలకష్టములును తొలగిపోయి పూర్ణస్వరాజ్యము లభించును” అని మహాత్ముడు నుడిచెను.

సాంఘిక బహిష్కరణము

గ్రామములోని కుమ్మరి తలారికి విధిగా నీళ్లు తెచ్చి యిచ్చుచుండవలెను. అని డిప్రీట్టు డిప్రూటీకలక్టరు చెప్పెనని అసభలో నొక ప్రభులుడు విన్నవించెను.

“ఈ ప్రభుత్వ మున్నంత కాలమును దీనికి సంబంధించిన యుద్యోగుల కెవ్వరికిని గ్రామము లెవ్వరును గూడ నెట్టి నొకరిని చేయనక్కరలేదు. జిల్లా కలక్టరు ఆజ్ఞాపించినను గూడ తిరస్కరింపవలసినదే. చాకలి మంగలి కూలిపని మున్నగు పనులను చేయువా రందరును గూడ తిరస్కరింపవలెను. కాని ఏ యుద్యోగితైన జబ్బుచేసినచో మాత్రము మీరు తప్పత వారికి పరిచర్య చేసి ఆదరింపవలెను. తలారిగాని మరియే యుద్యోగిగాని గ్రామములోని చెరువుకడకు స్వయముగావచ్చి నీరుతీసికొని వెళ్ల గోరినచో మీ రెట్టి అభ్యంతమును చెప్పగూడదు. ఈరీతిగా మీరు సాంఘిక బహిష్కరణమును గూడ ప్రారంభింపవలెను” అని మహాత్ముడు నుడిచెను.

* * * * *
రాత్రి 9½ గంటలకు కనకపూరునుంచి దుపన్యసించుట
19వ తేదీ సాయంకాలము మహాత్ముడు రాసునుండి కనక పూరు నకు వెళ్లె డు దారి లో నొకచోట నాగి ప్రార్థనలు గావించెను. అక్కడికి కనకపూరు ఐంకను 4 మైళ్లదూర ముండెను. రాసునుండి మాహీనది ఒడ్డుకు 7 మైళ్లదూర ముండెను. దారి మిక్కిలి యిరుకుగా నుండెను. నీలమండలలోతుగల దుమ్ములో నడువవలసి యుండెను. గ్రామమునకు రెండుమైళ్ల దూరమునం దుండగనే గ్రామస్థులు జాతీయపతాకములతో మహాత్ము నెదుర్కొనిరి. వారందరును కరదీపములను (హరికేసు లాంటిట్లు) ధరించియుండిరి. కనకపూరునుంచి సభాస్థలము చక్కగా నలంకరింప బడెను. మహాత్ము డుపన్యాసమును ప్రారంభించుసరికి 9-30 గంటలైనది. కనకపూరు నుండి మోటారుమీద ప్రయాణముచేయ పిలువెను. దారినిండ గోతులు విస్తారముగా నున్నవి. గ్రామమునకు నడితీరము మైలుదూర ముండెను. ఉపన్యాసము ముగియగానే శరవేగమున మహాత్ముడు బయలుదేరి రాత్రి 10½ గంటలకు నడితీరమును చేరెను. అచట వారికొరకు 5 పడవలు సిద్ధముగానుండెను. అచట ఆరు కెట్రోలులైట్లు వెలుగుచుండెను. అచట నడిపాటు ఒక మయిలుదూరమువరకు వ్యాపించియున్నది. పడవలమీద సగముదూరము వెళ్లగానే దిగండిగండి (ఉధారో-ఉధారో) అని పడవలవారు కేకలువేయసాగిరి. అర్ధరాత్రి గాడాంధకారము, క్రొత్తచోటు తొడలలోతు నీళ్లలో నడచిపోవలసి వచ్చినది. బురద నీలమండలలో తున్నది. ఈరీతిగా అరమైలుదూరము నడచి పోతిమి. గాంధీమహాత్ముడుగూడ యిటులనే నడచెను గాని ఒకచోటమాత్రము కొన్ని గజములవరకు పంటబీడులు యొత్తుకొని తీసుకొని వెళ్లిరి. రాత్రి 12-30 గంటలకు ఆవలిగట్టు చేరితిమి. అపుడు చంద్రోదయముగూడ నైనది. అటుపిమ్మట వారొక అర మైలు దూరము నడిచి వెళ్లిరి. అనట నొకడేరా అమర్చబడెను. రాత్రి ఒంటిగంటకు మహాత్ముడు మున్నగువారచట ఆకుబయలుకే నిద్రించిరి. (హిం. ప్ర. వి)

పండిత జవహరలాలునెహ్రూగారి రాక
ఈ రీతిగా వారందరును బురదలోను నీళ్లలోను రాత్రి వేళ మూడుమైళ్లదూరము నడచిపోయిరి. పండిత జవహరలాలు గారు గూడ నారాత్రియే పడవమీద నడిచిదాటిసది. ఆవలిగట్టున డేరాలో మహాత్ముని కలుసుకొనెను. అప్పటికి కేవలహామి కావచ్చినది.

బదాల్పూరువద్ద నదినిదాటుట కష్టము
మొదట రాసునుండి బదాల్పూరువెళ్లుటకు నిశ్చయింపబడెనుగాని అచట మాహీసాగరునది చాల లోతుగా నుండుటచే దాటులు కష్టమని తెలిసినందున రాసునుండి కనకపూరునకు వెళ్లి అచట నదిని దాటుట కేర్పాటు చేయబడెను. రాత్రి 10 గంటలకుండి 12½ గంటలవరకును 2½ గంటలనేపు వారందరును అనీళ్లలోనే దాదాపు మూడుమైళ్లు నడచిరి. ముందు చెరసాలలో కలుగ నున్న కష్టముల ననుభవించుట కలవాటు పడుటకు యిప్పుడు ప్రయాణకష్టములు సాధనములు కాగలవనియే ఆయువలందరును సంకల్పించిరి. రాత్రి ఒంటిగంటలవరకును వారందరును మేల్కొని చాల శ్రమపడియుండినను మరల వేకువ బామున 4 గంటలు కాగానే యథాప్రకారముగా ంరును లేచిరి. ప్రార్థనలు ముగిసినవెంటనే జవహరలాలు

గారు వచ్చిరి. జవహర్లాలుగారు రాత్రి 12 గంటలకు మోటారులో రానువచ్చి అటవండి కనకపురము వచ్చిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

కెయిరా మండలమును వదలి బోయి

మండలమునందు ప్రవేశించుట

20 వ తేదీ ఉదయమున కరేలీకి బయలుదేరి

నిన్న 20 వ తేదీ ఉదయమున సరిగా 6 గంటలకు మహాత్ముడు జవహర్లాలుగారు వలంటీరులను యితరులను నడితీరమునుండి కరేలీకి బయలుదేరిరి. అచటికి కరేలీ 2 మైళ్ల దూరమున నుండెను. ఉదయమున 7 గంటలకు వారు కరేలీ చేరిరి. అచట జిన్నింగు ఫ్యాక్టరీలో బస చేర్చుటచేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

జంబుసారు రైలుస్టేషను కరేలీకి 12 మైళ్లదూరమున నున్నది

కరేలీకి 12 మైళ్లదూరమున జంబుసారు రైలుస్టేషను తెలిగ్రాపు అగ్నీగుహడ అచట చేయున్నది. అచటికి వెళ్లుటకు మోటారుకారుల నడువవు. దగినమార్గము లేదు. కరేలీలోయెండ మిక్కిలి విస్తారముగానుండెను. గ్రామములు చాల శ్రద్ధాభక్తులతో నీళ్లను సమకూర్చిరిగాని అని అంత శుభ్రముగానుండలేదు. ఒక పటకుటిరమునందువారు తలదాచుకొనిరి దానికి ప్రక్క తెరలు లేనందున నలు ప్రక్కలు నుండి యును ఎండ వేడి మితగులుచు నేయుండెను. మైనున్న గుడ్డగూడ మిక్కిలి పలచగానే యుండెను. గాన వారు తరుచుగా జేబురుమాళ్లను నీళ్లలో ముంచి తలపై వేసుకొనుచుండిరి ఇట్టి కుగ్రామమునందు గూడ వేలకొలదిగా ప్రజలు చేరియుండిరి. మహాత్ములు మాడుగంటలకు మహాత్ముడు పర్యవేక్షించునని తెలియుటచే నావుపవ్యాసమును వినుటకు వారందరు నా యెండలో నేక ని పెట్టుకొని యుండిరి. మహాత్మునికి ప్రజలపై నెంత పటకు బడియున్నదియును దీనివలననే విదితము కాగలదు. గాంధీగారు బస చేసిన కుటిరముగూడ వలంటీరులదేగాతోతుల్యముగానే యున్నది. దానిపైని రేఖతో కప్పుచేయబడెను. అది చాల పొట్టిగాగూడ నుండెను. ఆ రేఖలు ఎండకు కాలి మరింత బాధకలిగించుచుండుననుట లేకుల యింట్లలో వేసని కాలమున నివసించెదవారి కందరికి అనభవనీధమే. మహాత్ముడు సభా ప్రలమునకువచ్చి సరికి కొన్ని వేలమంది అచట చేరియుండిరి. అచట రాచిచెట్లు గుంపుగా నుండెను. దాని సమీపముననే సభ యేర్పాటు చేయబడెను. స్త్రీలుగూడ దాదాపు 2000 మంది యుండిరి. వారందరును నిరుపిదలని వారి వస్త్రాలంకారముల వలననే స్పష్టమగుచుండెను. (హిం. ప్ర. వి.)

చందులాలు దేశాయిగారు

ఆసభలో బోర్డును మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు చందులాలు దేశాయిగారు మొదట ముచ్చటించిరి.

బ్రోచి జిల్లాలో చాలమంది గ్రామోద్యోగులు హిందువులును మహమ్మదీయులునుగూడ రాజీనామాలునిచ్చెదరు. వారు రాజీనామాలునిచ్చినచో యితరులు ఆ వుద్యోగములను స్వీకరించెదరనియును తమ వంతెపారంపర్యపాక్షి తోలిగిపోవుననియును వారు భయపడుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము వలన నీ భయము తొలగగలదు. 5000 మంది వలంటీరులు యీ మండలమునందు చేరవలెను. వారందరును విజయమునకును మరణమునకును గూడ సరిసిద్ధులు కావలెను అని దేశాయిగారు నుడిచిరి.

పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారి ఉపన్యాసము

గుజరాతువారిపైననే భార మత్పడికముగా పడియున్నది. భారతదేశమంతయును గుజరాతుపైననే ఆత పెట్టుకొనియున్నది. అని జవహర్లాలుగారు నుడిచిరి.

గాంధీమహాత్ముని ఉపన్యాసము

275000 మంది ప్రజలీమండలమున గలరు. అట్టివో 5000 మంది వలంటీరులు లభించుట దుర్లభము కాదు. ఈ మండలమున 400 గ్రామములున్నవి. ఈ గ్రామములన్నిటిలోను గ్రామోద్యోగులందరును రాజీనామాలు నియ్యవలెను. ఆ రీతిగా వారందరును రాజీనామాలు నిచ్చినచో సత్యాగ్రహము చేయ నక్కర లేకుండగనే స్వరాజ్యము లభింపగలదు. కాని మన కింకను అంతటి అదృష్టము పట్టలేదు. ఇంత వరకు రాజీనామా లిచ్చిన వారి నందరిని నేను ప్రశంసించెదను" అని మహాత్ముడు నుడిచి వారి పేర్ల నా సభలో చదివి వినిపించెను. మాహి నడితీరముననే ఉప్పు తయారుచేయవచ్చునగాని జూలూరు వెల్లి అచటనే ఉప్పు తయారుచేయవలెనని నల్లభాయి నిశ్చయించెను. నన్ను యీ వలంటీరులను అచట ఆరెట్టు చేసినచో క్రొత్తదేశములు ఒకటి తరువాత నొకటిగా నుండి వెళ్లుచుండును. ప్రతివోటనుగూడ వలంటీరులు ఉప్పును తయారుచేయవలెను. బరోడా సంస్థానమునకు సమీపమునందున్నవారుగూడ తమ కిష్టమున్నచో బ్రిటిషు యిండియాలో ఉప్పు తయారుచేయవచ్చును. ఈలోగా చేయులందికను ఖద్దరు కట్టవలెను. ఖద్దరు తయారుచేయవలెను. మద్యపానమును నిర్మూలించవలెను అని మహాత్ముడు నుడిచెను. (ఆ. ప్రె.)

బ్రోచి జిల్లాలోనున్న గ్రామములు 700 గాని 400 కాదు

ఈ 700 గ్రామములలోను గ్రామోద్యోగ లండగను గూడ రాజీనామాలునిచ్చినచో స్వరాజ్యము విధిగా లభించును. భారతదేశమునందు 7 లక్షల గ్రామములున్నవి. అన్ని గ్రామములలోనుగూడ పరిపాలనను ఆక్రమముగా చేయున్నది. ప్రజలకు లాభకరమగు పనియొక్కటిగూడ జరుగటలేదు 7 లక్షల గ్రామములకును ఒక కల తు స్రాధ మిక్ ప్రాథమిక పాఠశాల లేనవలెవు. స్వరాజ్యము లభించినచో అందరికిని అన్నవస్త్రములు సరిగా లభించుటయేగాక తక్కిన యిబ్బందు లన్నియునుగూడ తొలగగలవు కావున యీ సత్యాగ్రహమునందు మిరందరును తోడ్పడవలెను. ఈ ఉప్పు చట్టము రద్దుకావలెను. లేదా మన మందరమును ప్రాణముల నర్పింపవలెను. మనకిక వేరు దారిలేదు" అని మహాత్ముడు నుడిచెను. కరేలీ గ్రామము మాహిసాగరు నడితీరమునందున్నది. ఇది మిక్కిలి చిన్న గ్రామము. జనసంఖ్య 2000. ఈ గ్రామమునకు వెళ్లగోరువారి నడిచియే వెళ్లవలెను.

గజేరాకు వెళ్లుట

నేడు 21 వ తేదీ ఉదయమున గాంధీమహాత్ముడు కరేలీనుండి బయలుదేరి గజేరాకు వెళ్లుట. (ప్రీ. ప్రె.)

పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు

నిన్న కరేలీనుండి మోటారులో బరోడామీదుగా అహమదాబాదు వెళ్లుట

నిన్న 20-వ తేదీని జవహర్లాలు నెహ్రూగారు గాంధీమహాత్మునితో చాలనేపు సభాపించిరి. నడితీరమునుండి కరేలీకి వచ్చునపుడు వారిరువురును మాటలాడుచునే నడిచివచ్చిరి. భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలనుగూర్చియును జరియవ్యాపారాదు నమన దేశమునందంతటను సత్యాగ్రహమును జరుపుటనుగూర్చియును వారిరువురును సభాపించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

ఏప్రిలునెల 6 వ తేదీని దేశమునందంతటను

సమిష్టి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట

"గాంధీమహాత్ముడు దండిలో సత్యాగ్రహ మొనరింపగానే ఏప్రిలునెల 6 వ తేదీ ఆనగా అదివారమువాడు ఆనగా జలియను వాలా బాగుది నమన దేశమునందంతటను సమిష్టి సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడుటకు ఆను మతి నొసంగవలెనని భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో నుపసాదించుటకు జవహర్లాలుగారును మహాత్ముడును నిశ్చయించిరిని తెలియుచున్నది.

పిమ్మట జవహర్లాలుగారు వలంటీరులతో కొంతనేపు సభాపించిరి. సత్యాగ్రహ తీర్మానము భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభలో నామోదించబడునని తెలిపిరి. ఈసారి దేశమునందెట్టి దౌర్జన్యమును జరగదనిరి.

జవహర్లాలుగారు నిన్న ఉదయమున కరేలీలో వలంటీరులతోపాటు భోజనము చేసిరి. పిమ్మట జవహర్లాలుగారు నిన్న ఉదయమున 11½ గంటలకు మోటారులో బరోడాకు వెళ్లిరి. దారిలో బరోడాసంస్థానములోని కర్ణాఠి, బుధవాడా, మజాదీ, కోర్జాపూరు, వాడు, మువేసుదబాసా, పాద్రా, గ్రామములవారు జవహర్లాలుగారికి ఘనమున స్వాగతము నొసగిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

కాంగ్రెసునాయకులు మహాత్ముని చూడవచ్చెదరు

అహమదాబాదులో కాంగ్రెసు స్థానికసంఘసభ ము గిరిపిమ్మట మోతీలాలు, జవహర్లాలు, సాంబరూరి, రాజగోపాలాచారి, పట్టానీతారామయ్య వెంకటప్పయ్య నాగేశ్వరరావుగార్లు మున్నగునాయకులు పెక్కుమంది జంబుసారువద్ద రైలుదిగి మహాత్ముని సందర్శించెదరని తెలియుచున్నది. (ప్ర. వి.)

పాట్నాలో ఆరెట్టులు

ఆగ్ధరు ప్రచారకులు ఖైదు చేయబడుట పాట్నా, మార్చి 21:—నవయస్వన భారతసభా సభ్యులు ఆగ్ధరు ఖాగూలుడినాపూతనుండి బిహారుమేరీపునకు బోయి కాసనోల్లంఘనమునకు వాలంటీరులను చేర్చుటకు ప్రచారము చేయుచుండిరి. నిన్న సాయంకాలము ఒకసభలో నుపన్యసించిన పిదప పోలీసుచట్టము 20 వ సెక్షను ప్రకారము ఆరెట్టుచేయబడిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

గొల్ కైరాగురు - 4 నెలలు సెలవు

ధర్మి, మార్చి 20:—ఇండియా ప్రభుత్వపు హోంమెంబరు అగు సర్ జేమ్సు కైరాగురు ఆనారోగ్యమువలన ఈ నెలఖరునుండి నాలుగునెలలు సెలవు తీసికొనెననియు వీరు సెలవునందున్నంతకాలము గొల్ హోం.జి. హాగారు హోంమెంబరుగా పనిచేయుదురనియు ప్రభుత్వప్రకటన గావింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

సత్యాగ్రహ సన్నాహములు

మంగరాష్ట్రపు దళము

కలకత్తా, మార్చి 20:—ఆఫోయి ఆశ్రమమునుండి ప్రభు సత్యాగ్రహదళము 45 గురు వాలంటీర్లు నిన్ను రాత్రి కలకత్తా చేరిరి. డా॥ ప్రభుల నోషు గారు వారి వెంటచున్నారు. కొంటాయిలో ఉప్పు సత్యాగ్రహ మొనర్చుటకు కేంద్రస్థానముగా నేర్పరుచుకొన్న బ్యాంకరాకు వెడలబడ్డారు. వాలంటీరు లందరును 3 మ సంచలతో రైలునుండి దిగుచుండగ నెనికదళమువలె కన్పట్టిరి. గాంధీకి కే వందేమాతరం ఆను కేకలతో మోహిని దేవి గారు మున్నగువారు నా3 వి సత్కానించిరి. సత్యాగ్రహ దళము పీఠుల వెంబడి పోవుచున్నపుడు ప్రజలు పీఠులలో విశేషము గచేరి వారి శభివందించిరి. వారు శేపు బ్యాంకురాకు బోయెదరు. (ప్రీ. ప్రె.)

మహారాష్ట్ర నాయకులు

పూనా, మార్చి 20:—నూతనముగా ఏర్పడిన మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు పక్షమువారి ఆహ్వానముపై 75 గురు నాయకులు నిన్న సమావేశమయి నాల్గుగంటలు చర్చించిన పిదప పార్లీయమ గ్రామమునందు రత్నగిరియందు ఉప్పుపన్ను నిరోధము ప్రారంభింపవలెనని నిశ్చయించిరి. ఉద్యమము కొనసాగించుటకు సత్యాగ్రహమండలిని ఏర్పాటు జేసిరి. శంకరదేవుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో సభ

ఎన్ఫై నేడు మొదానమునందు జరిగిన బహిరంగసభలో నేటుజమ్నాలాలు బహారుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సి. రాజగోపాలాచారిగారు రువన్యశించుచు, సభ్యులు ఆడంబరజీవనముల మాని భోగములు ఆవిడిచి, టీ, చుట్టలుత్రాగుట మున్నగు దురభ్యాసములను వదలుకొని జైలులను బోవుటకు సిద్ధముగ నుండవలెనని హెచ్చరించిరి. ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముడు తయారుజేయు ఉప్పుసకు భయపడలేదు. మహాత్ముడు ప్రజలలో పెంపొందించుచున్న కాసనోల్లంఘన భావమునకు వెరచెరు. ఆ ఉప్పును తిన్నవారందరికి క్రతిఘటనకై అధికమగును. (ప్రీ. ప్రె.)

నోటీసు

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు సుశీవాడ తాలూకా పెంజండ గ్రామములో వ్యాకంఠం ఆనంతమ్మగారి పేర యున్నటువంటి శేరి మాగానిభూమి నెం 108/35 రు య 1-82 న్నూ, యీనాం మాగాని భూమి నెం 11 రు య 2-98 నెం 99 రు య 2-20, నెం 121 రు య 8-89; మొత్తం శేరి యీనాం మాగాని భూములు య 10-34 న్నూ, సదరు గ్రామములో X 226 ల నివేసన స్థలములో కట్టబడినటువంటి నాల్గు దూలములు చెండు పసారాలను గల్గిన పెంకుటిల్లున్నూ (సరిహద్దు X:—తూర్పు రాజపిడి, దక్షిణం నూతుల పాటి నూర్యనారాయణగారి యిల్లు, పడమర కుమార్తె భవనములు, ఉత్తరం యిటికాల వెంకటసుబ్బయ్యగారి యిల్లు) X 117 ల విస్తీర్ణము గల నివేసనస్థలమున్నూ (సరిహద్దులు:—తూర్పు నూతులపాటి వేంకటరత్నంగారి స్త్రలం X 5 వీ 1, దక్షిణం సరిహద్దుగోడ నూతులపాటి వెంకటరత్నంగారి స్త్రలమునకు X 19½, పడమర బహు X 5 వీ 1. ఉత్తరం నూతులపాటి వేంకటరత్నంగారి స్త్రలమునకు సరిహద్దుగోడ X 19½) గంటూ రజిల్లా సుద్దపల్లి గ్రామంలో సదరు ఆనంతమ్మ పేరయున్నటువంటి శేరి మాగాని భూమిమొత్తం య 1-94 న్నూ మొదలగు స్థావర జంగమము లయిన యానదాస్తి యందును నాకు సర్వవిధముల హక్కుయున్నది. నాదత్తత తల్లియయిన సదరు ఆనంతమ్మ గారికి ఆమె జీవితకాల పర్యంతము వరకే సదరు ఆస్తివలన వచ్చే వివేహమాత్రం అనభించుటకు హక్కుగలిగియున్నది. ఇదియునుగాక నాలు 1 కి రు 72-0-0 చొ॥ మనోవర్తి యవ్వబడుచున్నది. సదరు ఆస్తిని సదరు ఆనంతమ్మగారు యెట్టి అన్యాయకాంతమును అనగా దానాదమన తనఖా విక్రయాదులు చేయుటకు యెంతకాత్రమును పీలులేదు.

ఒకవేళ చేసినను యికముందు చేసినను అట్టి అన్యాయకాంతము లేమియును చెల్ల నేరవు గనుక అందరికిని యిందుమూలముగా తెలియబరచడ మయిరది.

21-8-1930 } వ్యాకంఠం జ్ఞానానందము. కోలవెన్ను, }

1925 నెం॥ జూలై 11 వ తేదీన కృష్ణా పత్రికలో ప్రచురింపబడినది. 1930 నెం॥ ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

మహాత్ముని కడపటియాత్ర

అరువదియొక్క సంవత్సరముల వయస్సులో ఎండయనక చలియన, సరియగు బాటలయినను లేని ప్రదేశములలో ధూళిధూసరములమధ్య, గాంధీమహాత్ముడు కాలినడకను పయనము సలుపుట జూడ, ఎట్టివారి హృదయము లయినను కరుగకమానవు. మహాత్ముడు ఆహారమును గూడ వినర్జించి, మూడు నిమృతాయల రసముద్రావి, జీవించుచున్నాడు. పూర్ణస్వరాజ్య గమ్యస్థానము చేరువరకు మహాత్ముడు తన దీక్షను విరమింప డనుటకు సందియములేదు. మహాత్ముని పిలుపు వినుపించగనే, వారిదర్శనము లభింపగనే, ప్రజలలో త్యాగిగ్ని రగుల్కొనుచున్నది. వందలకొలది గ్రామోద్యోగులు తమ వంశపారంపర్యపు హక్కులను త్యాగప్రాయముగ వినర్జించుచున్నారు. మహాత్ముని ఆత్మశక్తి శనుబల నిరోధములను అవలీలగ దాటగలడు. ఆత్మశక్తియొక్క వికాసము యిప్పుడు గనుపించినంత యధికముగ నిదివర కెన్నడును కనుపింపలేదు. నేటి వార్తలలో బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు, మహాత్ముని యాత్రకు సంబంధించిన సినీమా పటములను తమరాజధానిలో ప్రదర్శింపకుండ నిషేధించినట్లు, గనుపించును. గుండ్రాయి దాచుకొనిన కూతరి పెల్లి మానునా యని, సినీమా పటముల ప్రదర్శనమున కవకాశమిచ్చిన నేమి, లేకన్న నేమి, మహాత్ముని చరిత్ర పౌరాణిక గాథలవలె ఎల్లెడల స్మరింపబడుచునేయున్నది. ప్రాచ్య ప్రపంచమునందే గాక పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందుగూడ ఇటులనే జరుగుచున్నది.

ఎక్కడవిన్నను, గాంధీమహాత్ముని వార్తలే వినుపించుచున్నవనియు, యిట్టిస్థితి బ్రీటీషు ప్రతిష్ఠకు భంగకరమనియు, సర్ ప్రాన్సిసు యంగుహన్ బెండుగారు వగచియుండిరి. బ్రిటీషు పత్రికలలో గూడ ప్రతిదినము మహాత్ముని వార్తలకు మూడు కాలముల శీర్షిక లుపయోగింపబడుచున్నవి. సినీమాపటములను బొంబాయి రాజధానిలోను ఇతర రాష్ట్రములలోను ప్రదర్శింపకుండ నిషేధింపవచ్చును. కాని జర్మనీనుండియు తదితర పాశ్చాత్యదేశములనుండియువచ్చి సినీమాపటములను తయారుజేయుచున్నవాడు, పాశ్చాత్యదేశములలో వీనిని ప్రదర్శింపక మానరు. నమూనాతరంగములవలె పొంగి పొరలుచున్న స్వాతంత్ర్య భావాతిశయమును యిట్టి నిరోధములవలన అడ్డగించుట దుర్లభము. బొంబాయిలో మూడు సినీమాలవారు తయారుజేసిన పటములు నిషేధింపబడెను. మహాత్ముడు కెయి

రాజిల్లా దాటి బ్రోచిజిల్లాలో ప్రవేశించెను. ఇది మూడవజిల్లా. అక్కడ కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులును మహాత్ముడును కలిసి చాలనేపు సంతరించి, కరేలి నరకు కలిసి నడచిరి. బ్రోచిజిల్లాలోగూడ గ్రామోద్యోగుల రాజీనామాల వర్షము కురియుచున్నది. సాంబమూర్తి ప్రభృతులు మహాత్ముని సందర్శించుచున్నారు. వివిధరాష్ట్రములలోను సత్యాగ్రహ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడిన వెంటనే, దేశమంతయు అహింసా యాగశాలయగుట నిశ్చయము. దేశభక్తులు మాత్రమే శస్త్రాంతర్యమునకై సర్వము సర్పించుటకు సంసిద్ధులుగ నుందురు.

ట్రాన్సువాలు భారతీయులు మహాత్ముని యుద్యమము పట్ల సానుభూతి జూపుచున్నారు. ట్రాన్సువాలులోనే, మహాత్ముడు తన సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించి విజయము గాంచెను. నేడు హిందూదేశమునందు దాని పరిచక్షుస్థితి గన్పట్టుచున్నది. తంజావూరులో ఆత్మ గౌరవసంఘము పేరిట బటగుచున్న బ్రాహ్మణేతర సంఘమువారు, బ్రాహ్మణ నిరసనముతో తృప్తి చెందక, ఉప్పు సత్యాగ్రహమునకు సంసిద్ధత జూపుచు, బ్రాహ్మణేతర సహాయమును కేడుచున్నారు. ఉద్యోగ ఇదవుల సంపాదనమే గమ్యస్థానము గాదనియు, మాత్రమే శస్త్రాంతర్యము లభించినగాని ఏ సంఘమునకును ఉపశాంతి గలుగదనియు, వీరు గ్రహింపగలుగుట సంతోషప్రదము. మహాత్ముడు కనకపురమునందు పన్నుసించుచు, తాము కారాగృహమునకు పోవలసి వచ్చుచో, రానురాము స్మరించుచు బోవలయుననియు, శరీరము సర్పింపవలసి వచ్చుచో శాంత భరిత హృదయముతో నటుల గావింప వలయుననియు, తాము దెబ్బల తినవలసి వచ్చుచో, సంతోషముతో వానిని భరింపవలయుననియు, దౌర్జన్యము కేమాత్రము గడంగక జేబులలో చేతుల బెట్టుకొని త్యాగసంసిద్ధత జూపవలయుననియు, ప్రజలను ఎచ్చరించెను. తాము కడపటియాత్రను జరుపుచున్నామని, మహాత్ముడు దెలిపిన విషయము, వారి మనోనిశ్చయమును దెలుపుచున్నది. ప్రాచీనులు తమ యాత్రలను కాలినడక నొనర్చుచుండెడివారు మహాత్ముడు పయోవృద్ధుడైనను, ఈ మార్గమునే అవలంబించి, తనసంకల్ప బలముచే జయప్రదముగ సాగించుచున్నాడు. మహాత్ముడు స్వేచ్ఛగ నున్నను, నిర్బంధమున నున్నను, అతని పవిత్ర సంకల్పము నిర్ధింకమానదు. రీసుగారు వెనుక దెలిపినట్లు, మహాత్ముడు నిర్బంధమున నున్నపుడే నిరంకుశాధికారుల కెక్కుడు ఉపద్రవ కరుడు. మహాత్ముని భారమును దేశనాయకు లందరను వహించి, దేశమును గమ్యస్థానము జేర్చక మానరు. మహాత్ముని పద్ధతులు ఆధునిక ప్రపంచము నాశ్చర్యమున ముంచుచున్నవి. భారతీయు లింత కాలమునుండియు జేసిన లోపములకును, పాలకులు చేసిన లోపములకును, మహాత్ము డిట్టి బాధలను సహింపవలసివచ్చుచున్నది. పాలకుల హృదయమును వీరు కరగింప గలిగినను, లేకున్నను, ప్రజల హృదయములు పరితప్త మగుచున్నవి. స్వాతంత్ర్య లభికై ప్రజల దృఢనిశ్చయము వెల్లడియగుచున్నది. ఇట్టి దృఢ సంకల్పమును పాలకులు నేడుగాకున్న రేపయినను గౌరవించి దానిని సఫలపరుప వలసివచ్చును.

అంత్య విజయము గూర్చి సంజేహింప నవసరము లేదు. మానవపాపమునకై ఏనుకీర్తి బలిగావలసి వచ్చెనని నమ్మెడి క్రైస్తవజాతులు, మహాత్ముని అర్పణమున కర్థమును గ్రహింపవలసి యుందురు. కాని, క్రైస్తవచార్యులను వీరు మఱచుటచే, మహాత్ముని సంకల్పమును నిర్బంధములతో నెమర్కొనుటకు తలపెట్టుచున్నారు. సర్ యంగు హన్ బెండు గారిటీవల ముచ్చటించుచు, మతసారమును భారతీయులు గ్రహింప గలుగుటచే, క్రైస్తవమత రహస్యము వారికెక్కుడు సుబోధకమగు చున్నదని నుడివిరి. మహాత్ముడు సత్య అహింసాధర్మములను జాతీయ సంరంభమున కాధారభూతముగ జేసి, సర్వ మతసారమును శార్యరూపమున జూపగలుగుచున్నాడు. మహాత్ముని కడపటియాత్ర భారతవర్ష పరిత్రాణమునకేగాక, ప్రపంచ పరిత్రాణమునకును సత్య అహింసా ధర్మములప్రకాశములకును తోడ్పడకమానదు. మహాత్ముని కడపటియాత్ర విజయ వంతముగ ముగియు గాక!

జయిలు నిబంధనలు : మద్రాసు ప్రభుత్వము

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిన జయిలు నిబంధనల విషయమై, స్పష్టమగు చర్యను మద్రాసు ప్రభుత్వము కైకొనినట్లు దోషము. ఖయిలీ విభజన విషయమున, కారాగృహముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు సూచనల దెలుపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. ఖయిలీల ఆహారము విషయమున గూడ ఇటులనే కోరబడెను. (బి) తరగతి ఖయిలీల కే రకపు దుస్తులు తగియుండునో తెలుపవలయునని, ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారిని ప్రభుత్వము వారు కోరియుండిరి. ఇటులనే (ఎ) (బి) తరగతుల ఖయిలీలను ప్రత్యేక కారాగృహములలో నుంచు విషయము గూడ ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారికే పంపబడెను. చదువునేర్చిన ఖయిలీలకు జయిలు లైబరరీనుంకి పుస్తకములను సప్లయిజేయవలయునని, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు కోరియుండిరి. జెలుపల నూడి పుస్తకములను తెప్పించుకొనుటకు గూడ వీలొనగ గోరబడెను. కాని ఈ విషయమునగూడ, ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారి యభిప్రాయమును గోరుటతో మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తృప్తిజెందిరి. ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు, జవాబిచ్చి, ప్రభుత్వమువారు వారినిసాక్షులపై ఉత్తరవుల గా వించుట కెంతకాలము బట్టునో తెలియదు. ప్రత్యేకపు తరగతి ఖయిలీలకు స్థానికప్రభుత్వమువారి యనుమతితో ప్రత్యేకసందర్భములలో మాత్రము వార్తాపత్రికల నొనగవచ్చునని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. ప్రత్యేకపు జయిలుపత్రికను ప్రచురించుచున్న చోటులమాత్రము, ఖయిలీలకు వార్తలను దెలుపవలసిన యాచారమును మాని వేయవలయునని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీనిపై తమ యభిప్రాయమును దెలుపుచు, జయిలులో హోవర్డు జర్నలు అను పత్రికను ఇంగ్లీషులోను దేశభాషలలోను ప్రచురించుచున్నారనియు, దీనినికను పెంచిన పరిపాపుననియు, సూచించిరి. కాని, జయిలు పత్రికలవలన, ఖయిలీలకు బ్రాహ్మ

ప్రపంచమున నేమి జరుగుచున్నదో గ్రహించుటకు సాధ్యపడనని దోచడం. ఈ పత్రికలలో దేశములో జరుగుచున్న ముఖ్య విషయములు ప్రచురింపబడ జాలవు. కారాగృహ నిర్బంధమున నున్నవారికి, పత్రికల నిచ్చిన, ఏమి నష్టము గలుగునో తెలియదు. వెలుపల నేమి సంఘటనలు జరుగుచున్నవో గ్రహించుటకు మాత్రము, వార్తా పత్రికలద్వారా ఖయిదీల కవ కాళముగలుగును. ఖయిదీలు తలపెట్టినను, వెలుపలి యుద్వేగములలో పాల్గొనజాలరు. జయిలుపత్రికతో ఖయిదీలు తృప్తిజెందవలయు ననుట ఏమాత్రము భావ్యము గాజాలదు. ఉత్తరముల, సంభాషణల విషయముగూడ, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ఇక స్పెక్టరు జనరలుగారికి తెలియజేసిరి. ప్రస్తుతపు ఖయిదీలను క్రొత్తతరగతులకింద విభజించు విషయముగూడ, వారికి తెలియజేయబడెను. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి అంత్యనిర్ణయ మెటులుండునో జేష్ట వీలులేదు.

ఉష్ణతీర్థానము

ఉష్ణును తయారుజేయుటకు ప్రభుత్వపు హక్కును తొలగించి, ప్రజల కవకాళమొనగవలయునని, పండిత నీలకంఠదాసుగారు తెచ్చిన సవరణ భారతశాసనసభలో నిరాకరింపబడుట వింతగాదు. ఉష్ణునన్ను పూర్తిగా తొలగింపవలయునని, బంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారును, ఆసిగరును, సర్ పుర షోత్తమదాసు తా కూరుదాసుగారును ముచ్చటించిరి. కాని, నీలకంఠదాసుగారి సవరణ వోటుకు వచ్చునప్పటికి, పుర షోత్తమదాసుగారి మనసు మెత్తపడెను. రివిన్యూ తగ్గునని ఘోషించుచున్న విన్నపము వీరి మనమును మార్చి వైచెను. వీరును పట్టుఖంచెట్టిగారును, ప్రభుత్వమున కనుకూలముగ వోట్ల నిచ్చిరి. శాసనసభద్వారా, అనుకూల సంస్కరణము లభించుననుట వ్యర్థపు తలంపని స్పష్టమగుచున్నది. బిల్లాగారు దెలిపినటుల, ప్రస్తుత ప్రభుత్వముద్వారా ప్రజలకు న్యాయము జరుగునని తలంచుటకు వీలుండదు. దేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధియే, సరియగు ప్రతిక్రియ యని బిల్లాగారు దెలిపిన విషయమునందు అతిశయోక్తి కనుపించదు. ఆర్థికభయము దీనిమయమున నొనర్చిన ఘనకార్యములను కనుగొనవచ్చును. కర్షణ ప్రభువుగారుగూడ ప్రవేశపెట్టుటకు వెలుచిన ఇంపీరియల్ ప్రెస్సెస్సును ప్రవేశపెట్టి, లాంకుమైరు వస్త్రాభిమానమును వీరు పెల్లడిచేసిరి. ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకు మారుగ, వీరు క్రొత్తకన్నులను విధించిరి. ఇంకను శాసనసభ్యులు వీరి పట్ల మొగమోటమి జూపి, వీరి ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట కన్నను, వింత వేరుండదు.

హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీల తిరస్కారము

హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీలను తిరస్కరించుటలో, బ్రిటీషు మెడికలు కౌన్సిలువారికి దూరపు తలంపులేకపోలేదు. ఇంగ్లండులో వైద్య జ్ఞానమును సంపాదించుట కిది బనికిరావని, బ్రిటీషు కౌన్సిలు వారు తీర్మానించిరి. వీరి ప్రోద్బలమువైన నే కలనల్ నీమహాముగారు హిందూదేశమున కంపబడిరి. వీరు హిందూదేశపు డిగ్రీల అవర్ణతను చాటిరి. నీడో హాముగారి నిరూపకమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి తల యంగీకరించిపో తెలియదు. ఇందుకు

ప్రతిక్రియ బ్రిటీషు డిగ్రీలను, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు నిరాకరించుట తప్ప వేరుగాదు. అట్టి స్థితి నవ కూరవలయు ననిన, బాధ్యతతో గూడిన ప్రభుత్వ మేర్పడుట యవసరము. బ్రిటీషు మెడికలు కౌన్సిలువారి నిర్ణయము పట్ల అసమ్మతి దెలుపుట కయినను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిను బూను కొనలేదని, సర్ ప్రభాంకు వాయసు గారు భారతశాసనసభలో నుడివిరి. ఇంతకుపూర్వమే పీఠిండుకు గడంగవలసియుండెను. బ్రిటీషుకౌన్సిలు వారి దృక్పథము చాలకాలముక్రిందటనే పెల్లడియయ్యెను. ఇంతకాలము ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఉపేక్షవహించి, ఇప్పటికింకను చర్యదీసికొనకుండుట కొంతగ దోషమానదు. ఇండియాను మెడికలు కౌన్సిలుమాత్రము త్వరలో స్థాపింపబడనని, నాయసుగారు దెలిపిరి. కాని బ్రిటీషు డిగ్రీలను ఇండియా ప్రభుత్వము నిరాకరింపనంతవరకు, బ్రిటీషు కౌన్సిలుకు తగిన గుణపాఠము గలుగనేరదు.

అడవులు

వివిధ దేశములలో అడవులు ప్రభుత్వపు రాబడిని మెంచుచుండ, మద్రాసు రాజధానిలో తద్విరుద్ధ ఫలము గలుగుచున్నది. అడవులనుండి లాభమును సంపాదించు నిమిత్తము, ఇంతకుపూర్వము పరిశోధన లెన్నియో జరిగెను. దీనికిగాను సామ్యువ్యయ మయ్యెను. రంపపు కోత మిల్లులు స్థాపింపబడెను. కాని, అనుకూలఫలము గలుగదయ్యెను. మద్రాసు శాసనసభ్యుల విమర్శనములకు లా మెంబరుగారు జెప్పిన జబాబు కడు నిస్సారముగనున్నది. ప్రభుత్వమువారి కొక నిర్ణీతమగు విధానము గలదని, వీరు వాదించిరి. దీని ఫలమేమి? ఇంతకు పూర్వము స్థాపింపబడిన రంపపుకోతమిల్లులన్నియు వరుసగ మూసివేయబడుచున్నవి. వీనికింద ఖర్చుపడిన ద్రవ్యము వ్యర్థమగును. ఫారెస్టు ఇంజనీరింగు కార్యాలయము రద్దుజేయబడునని, లా మెంబరుగారు నూచించిరి. పరిశోధనలు విఫలమయ్యెనని విదితమగును. ప్రభుత్వమువారు అడవులద్వారా ఎంచదగిన లాభమును సంపాదించజాలనపుడు, అడవులను ప్రజోపయోగమునకు స్వేచ్ఛగ వదలిపెట్టి, బీదలకు భూముల నొసగినను, కొంత ప్రయోజనముముడును. వారి సర్వోత్తమ రావుగారు దెలిపినటుల, పంచాయతీ అడవుల రాబడిని ఫారెస్టు రాబడిలో చేర్చుట, ఏమాత్రము యుక్తము గానేరదు. మదరాసు శాసనసభలో అటువీ పరిపాలనము పట్ల ప్రతిపాదింపబడిన అసమ్మతి తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. ఇట్టి తీర్మానములు ప్రభుత్వ వైఖరి నెంతవరకు మార్పునో చూడవలయును.

స్టేటుకౌన్సిలు సభ : రాండుటేబిలు సమావేశము

స్టేటుకౌన్సిలుసభలో రాండుటేబిలు సమావేశమును అక్టోబరు ముప్పది తేదికి మించకుండ జరుపవలయునను, తీర్మానమును రామస్వామి మొదలిగారు ప్రవేశపెట్టిరిగాని, సాధ్యమగునంత త్వరలో యను కపర్దిగారు సూచించిన సవరణ తుద కంగీకరింపబడెను. ఆకున కందని పోకను పొందని యిట్టి తీర్మానమువలన, ప్రభుత్వమున కెట్టి యిబ్బంది గలుగదని, హోం సెక్రటరీగారు పలికిరి. నిరర్థకమగు రాండుటేబిలు సమావేశమెప్పుడు జరిగినను ఫలితము క్కటయగును. అనినివేశస్వాతంత్ర్యప్రదాన మును

నను వెంటనే జరుగు నను నిశ్చయములేనపుడు, రాండుటేబిలు సమావేశము కాలహరణమునకు మార్గము జూపునుగాని, వేరుఫలము నొసగజాలదు. ఈ సమావేశము విషయమై భారతీయు లా తురము జూపుట లేదు. భారత దేశముతో సమాధానపడవలసిన దిన మరుదెంచి నపుడు జరుగు సమావేశమునకే విలువయుండును. రామస్వామి మొదలిగారు కోరిన సమావేశము, సాంఘిక విభేదములను మెంచుటకును, స్వపరిపాలనమునకు భారతీయులు అర్హులుగారని నిర్ణయించుటకును, సైమనుకమిషను రిపోర్టు ఖాయమగుటకును మాత్రమే తోడ్పడగలదు. ఇట్టి సమావేశమును ఐహమ్మరించి ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుట ప్రాజ్ఞులెల్లరధర్మ మగుచున్నది.

నౌకా సమావేశము

ఫ్రాంచి ముత్రియగు బ్రముడుగారు నౌకా సమావేశమును వదలి, పారిసుకుబోయిరి. పనిపాటలు లేక నిక్కడ చేయదగిన దేమని వీరు ప్రశ్నించిరి. ప్రాన్సుకును ఇటలీకిని మధ్యను జనించిన పోరాట మటులనే నిలిచియున్నది. ఇటలీ ప్రతిపాదించెడి సమాన నౌకా వాంఛ విశవాడబడునని దోచదు. ప్రాన్సు ఇందుల కంగీకరింపదు. ఉభయ దేశముల మధ్యను రాజీ కుదుర్చుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. జపాను అమెరికాలమధ్య గుదిరిన రాజీగూడ నిలచునని దోచదు. జపాను పార్లమెంటు వారు దీనిని ఖాయపరచెద రను నమ్మకము లేకున్నది. తుదకు ఇంగ్లండు, అమెరికాలు మాత్రము మిగుల వచ్చును. అట్టహాసమునకు తగిన ఫలము గనుపింపకుండుటకు, వివిధజాతులును ఆత్మపరీక్ష గావించుకొనుచో, కారణములను గ్రహింపగల్గుదురు.

కీ॥ శే॥ దేవరాజు సీతారామస్వామిగారు

రాష్ట్రేతరాంధ్రుల యభివృద్ధికై తనశక్తిని ధారబోయుచు, ఆంధ్రాభిమానవ్యాప్తికై పాటుబడుచుండిన, ఖర్చుపురము నివాసులగు దేవరాజు సీతారామస్వామి పంతులుగారు కాలధర్మము నొందిరిని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరి మరణమువలన, రాష్ట్రేతరాంధ్రులకు తీరని నష్టము వాటిల్ల గలదు. వీరి స్థానమును ఇతరాంధ్రప్రముఖు లాక్రమించి, వారు ప్రారంభించిన ఘనకార్యములను కొనసాగించుట యవసరమగును. వీరి ఆత్మకు పరమేశ్వరుడు శాంతి నొసగు గాక!

చెన్నరాష్ట్ర ద్వితీయ సహకారభవన సంఘముల సమావేశము

చెన్నరాష్ట్ర ద్వితీయ సహకారభవనసంఘముల సమావేశము రాజోవు ఏప్రిల్, 19, 20 తేదీలందు జరుగు 18 వ రాష్ట్రసహకార సమావేశము సరిగ జరుపునటుల సుదృఢ బడుచున్నది. ఈసమావేశమందు చర్చనీయాంశము ప్రవేశ పెట్టబడుచువారు, వాటిని నాకు ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోపుగా చేరునటుల పంపవలెను. సమావేశముయొక్క ఆశించాయువు, మొదటి సమావేశమునందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానముల విషయమున ఏలాటి చర్యలు గైకొనవలసి మొదలగు విషయములు సమావేశ ప్రారంభమునకు వారము రోజుల ముందుగా సహకార భవన సంఘములవారికి పంపబడును. సహకారభవన సంఘములవారు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొనివాగ్గ విలాసములను పూర్తిగా ముందుగా తెలుపవలెనని శ్రీ గా బాబు వాయువు గారు ప్రవచించుచున్నారు.

ఆర్థిక చట్టముపై రెండవరీడింగు

ఆ మో దిం ప బ డు ట

లవణశాసనమునకు సవరణ లన్నియు వీగిపోయినవి

భారత వైద్యవిద్యాయోగ్యతలు : ఆంగ్లవైద్యసమితి

ఆంగ్ల వైద్యసమితివారి చర్యకు భారతీయులు అగ్రహాయ త్రచిత్తు లగుట

భారత శాసనసభలో చర్చ

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

బుధవారము నాడు సాయంత్రము ముచ్చటించి పూర్తి

చేయకవదలిన యువన్యాసమును డాక్టరు మూంజీగారు నిన్న ఉదయము పూర్తిచేయుగానే ఆర్థికచట్టముపై రెండవరీడింగున సభవారు ఆమోదించుననెని వస్తరుగారు కోరిరి. సభవారు వస్తరుగారి కోరికను మన్నించి రెండవ రీడింగును ఆమోదించిరి. తరువాత ఉప్పుచట్టమునకు చాలసవరణలను సభ్యులు ప్రతిపాదించగా నవి యన్నియు సభవారిచే నిరాకరింపబడెను. ప్రభుత్వము వారి ఉప్పుపై గుత్తవ్యాపారము నంతయు చేయవలెనని పండిత నీలకంఠదాసుగారి సవరణ 57-80 వోట్లచే నిరాకరింపబడెను. జిన్నాగారును యింకొందరు ఇండియన్ డెంటువారులను తటస్థముగా నుండిరి. పురుషోత్తమదాసు రాహుర్దాసుగారు, మణ్సుఖంబెట్టిగారు ప్రభుత్వమువారికి వోట్లిచ్చిరి. ఈ సవరణను ఆమోదించినచో ప్రభుత్వమువారికి నష్టము 7 కోట్లవచ్చునని సర్ జార్జివస్తరుగారు చెప్పిరి. తరువాత అమరనాథదత్తుగారు ఉప్పుపన్నును తగ్గించవలెనని మూడు సవరణలను ప్రతిపాదించిరి. (1) 8 అణాలకు తగ్గించవలెనని (2) 12 అణాలకు తగ్గించవలెనని (3) 1 రూపాయికి తగ్గించవలెనని. కాని ఈమూడు సవరణలను నిరాకరింపబడెను.

ఆంగ్ల వైద్యసమితి

ఆంగ్ల వైద్యసమితివారు (జనరల్ మెడికల్ కౌన్సిలు) భారతదేశమునందలి విశ్వవిద్యాలయములచే నొసంగబడిన వైద్య పట్టములను ఒప్పుకొనకుండుటను గూర్చి కర్మలో గిడ్డో, డాక్టరు మూంజీగారు ప్రశ్నల నడిగిరి. ఈ ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వ త్ర మొసంగుచు సర్ ఫ్రాంక్ నాయును గాడిట్లు చెప్పిరి:— ఫిబ్రవరి 28 తారీఖున ఆంగ్ల వైద్యసమితియొక్క కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు ఆమోదించిన తీర్మానము ప్రభుత్వమువారికి తిరివార్త ద్వారా అందినది. విమానములో తక్కిన దేశములను లన్నియు వచ్చుచున్నవి. అవిరాగానే యేమిచర్యగైకొనవలెనో భారతప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించెదరు. మధ్య, అనవసరమును ఆలస్యమేమియులేక అఖిలభారత వైద్యసమితిని స్థాపించ ప్రభుత్వమువారు సకలప్రయత్నములును చేతురని సభ్యులకు మనచేయుచున్నాను. ఈ విషయమై ఆంగ్ల దేశములోని అధికారులకును భారతదేశములోని అధికారులకును జరిగిన ఉత్తరములను సభవారి ఉపయోగమునకై ప్రభుత్వము వారొసంగిరి. ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములలో ఆంగ్ల వైద్యసమితి వారి సమగ్ర తీర్మానముగూడ కలదు. అతీర్మానములున్నది:— “బొంబాయి, కలకత్తా, లక్నో, పురము, మద్రాసు, పంజాబు విశ్వవిద్యాలయములలో వైద్యవిద్య యోగ్యతలనుగూర్చి సరియైన సంగతులు తెలియలేదు గనుక, ఈ దేశములో వైద్య పృత్తి నవలంబించుటకు తగిన జ్ఞానము, నిపుణత్వము, యిత్యయలు చాలవని ప్రస్తుతము ఈ విశ్వవిద్యాలయముల యోగ్యతలు ఈ దేశములో పనికిరావని ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. వైన కేంద్రీనిన విద్యాలయములలో నత్తీర్ణులైనవీ దేశములో వైద్యపృత్తి నవలంబింపవచ్చునని, యిదివరలో యిచ్చిన అంగీకారము యంతటితోరద్దయినది. 2 జనవరి 11 వ తారీఖున ఇండియా కార్యాయము వారు వ్రాసిన లేఖలో భారత ప్రభుత్వమువారికి కేంద్ర సంఘమును నియమింతురను నూచనసంఘమువారు విచారించి అట్టి సంఘముగూడ తమకు అవసరమైన విషయములను తెల్పబడని తలంచుటచేదానిని నిరాకరించుచున్నాము. (3) రంగూణ్ పాట్నా విశ్వ విద్యాలయములయందలి వైద్యయోగ్యతలను పరీక్షించుటకు పరీక్షాధికారులను నియమించెదమని భారత ప్రభుత్వము వారు చేసిన నూచనముగూడ ఈ సంఘమువారొప్పుకొన బాలకున్నారు.

ఈ విషయమై ప్రశ్నితములు

బ్రిటిష్ వైద్యసమితివారి తీర్మానమునుగూర్చి జిన్నా, మూంజీ, గిడ్డో, సర్ హారిసింగ్ గారు, జివాన్ చమకలాల్,

పండితకుంజ్రా; లాల్ చందునవో రాయగారులు అనేక ప్రశ్నలను వేసిరి.

ఈ ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వ త్రముగా విషయమునుగూర్చి విచారించెదనని సర్, ఫ్రాంక్ నాయునుగారు చెప్పిరి.

కర్మలో గిడ్డో:— ఈ విషయమై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు, కేంద్రప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను బయటపెట్టుదు.

సర్ ఫ్రాంక్ నాయునుగారుట్లు చేయుదుమని చెప్పిరి.

జివాన్ చమకలాల్:— బ్రిటిష్ మెడికల్ కౌన్సిలు (వైద్యసంఘము) వారు చేసినదానికి ప్రభుత్వమువారు తమ యసమృత్తిని చెప్పిరా?

సర్ ఫ్రాంక్ నాయును:— ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్ల వైద్యసంఘమువారి తీర్మానమును తిరివార్త ద్వారా మాత్రమే చూచి వారు, ఇట్టి సునిశితమైన వ్యవహారములలో సంగతిసందర్భముల నన్నిటిని తెలిసికొననిది అసమృద్ధియైట్లు, కావున కొంత కాలము వేచియుండి అసమృద్ధి చెల్వెదము.

జివాన్ చమకలాల్:— ఇన్ని నెలలనుండి విషయము నలుచున్నదే, యంతవరకు ప్రభుత్వము వా చేమిచేయుచుండిరి.

సర్ హారిసింగ్ గౌరు:— భారతదేశములో వైద్యవిద్యకు ప్రధానాధికారిగా నీడో హంగరు నియమింపబడెనచో భారత వైద్యయోగ్యతలను తామంగీకరింపమని ఆంగ్ల వైద్యసమితి చెప్పినప్పుడు ప్రభుత్వమువారేమి చర్యగై కొనిరి.

సర్ ఫ్రాంక్ నాయును:— నేను బయటపెట్టిన కాగితములలో నీ విషయముకలదు.

జిన్నా:— ప్రభుత్వమువారు ఆలస్యమెంతమాత్రమును చేయక చర్యగై కొనెదరా?

సర్ ఫ్రాంక్ నాయును:— గై కొనెదము. ఇదివరకు ఆలస్యమెంతమాత్రమును చేసియుండలేదు. ఇకముందు చేయను. సాధ్యమైనంత త్వరలో భారత వైద్యసంఘమును స్థాపింప ప్రయత్నింతుము.

ఈ విషయమునుగూర్చి యింకా ప్రశ్నలనడిగెడివారే కాని అధ్యక్షుడు వాని నాపివేసెను.

క్రొత్త సభ్యులు

కుమారగంగారందసింహ్, హర్దిగారులు రాజధక్తి ప్రమాణము గై కొని సభ్యులైరి.

వచ్చేవారపు కార్యక్రమము

వచ్చేవారము జరుగు కార్యక్రమమునుగూర్చి క్రెకార్ గారు సభ వారికి చెప్పిరి. సభ వారు ఆర్థిక చట్టమును, వైకౌన్సిల్ వారిచే ఆమోదించబడిన చట్టములను చర్చింతురనివారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి కార్యక్రమము 28 తారీఖులోగా పూర్తికానిచో యింకాగానాట్లు సభజరుగుటకు నెలపు కోదెననగూడ వారు సభవారికి చెప్పిరి.

ఆర్థికచట్టముపై చర్చ

బుధవారము సాయంత్రము ఆపిన ఉపన్యాసమును పూర్తిచేయుచు మూంజీగారు ప్రభుత్వమువారి నైతిక పరిపాలనమును తీవ్రముగా ఖండించి అపద్ధతిలన భారతయువకుల పై న్యక్షిణమునకు అంతరాయము కలుగుచున్నదని వారనిరి. భారత ప్రభుత్వమువారి పద్ధతులకును జపాను, జర్మనీవారి పద్ధతులకును భేదముమాపుచు భారతప్రభుత్వము వారెంత అశ్రద్ధజాపుచున్నారో వారు నిరూపించిరి. భారతదేశము యొక్క అభివృద్ధిని బుద్ధి పూర్వక ముగా నిరోధించుచున్నందులకు మూంజీగారు ప్రభుత్వమువారిని తీవ్రముగా ఖండించిరి.

రెండవబిల్లుపై చర్చ సమాప్తము

చాల రోజులనుండి చర్చ జరుగుచున్నదని చెప్పి వస్తరుగారు చర్చ ఆపుచేయగోరిరి. రెండవ రీడింగు సభవారిచే నామోదించబడిన పిమ్మట బిల్లుకు సవరణలు ప్రతిపాదించబడెను.

ఉప్పుపన్ను రద్దుచేయుటకు సవరణ

ఉప్పుపన్నును రద్దుచేయవలెనని సవరణ ప్రతిపాదించుచు పండిత రాహుర్దాస్ భార్గవగారు ఉప్పు పన్ను విషయమై భారత ప్రభుత్వమువారి పద్ధతిని తీవ్రముగా ఖండించిరి. పూర్వము 50% దేశము భాదతదేశమున కంతటికిని ఉప్పుసప్లయ చేయుచుండెను. కాని ప్రభుత్వమువారు అవలంబించినపద్ధతి వలన ఉప్పుపంట నాశనమై లివో పూల్ వారి ఉప్పు దిగుమతి జాస్తియైనది. ఉప్పుకు త్ర తీసివేయునెడల నిరుద్యోగసమస్య రేపు పరిష్కారముగను.

అసీగారి సమర్థన

సవరణను సమర్థించుచు ప్రజాభిప్రాయము విజృంభించినకొలది భారతీయులు ఉప్పుపన్నును యధాశాస్త్రముగా ప్రతిఘటించు చుండిరినియు, ఆ ఆందోళనవలన లాభములేకపోవుటచే నిప్పుడు మహాత్ముడు కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించిరినియు యస్. యస్. అసీగారు చెప్పిరి.

నీలకంఠదాసుగారి సవరణ

లవణశాసనములోని 1-వ క్లాసు, రెండవ క్లాసు రద్దు చేసి, ఉప్పుపంటపై గల నియమములను తొలగించవలెనని పండిత నీలకంఠదాసుగారు కోరిరి. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు నెడగొనుచున్న విషయపరిస్థితులను విచారించి దూరదృష్టిగలిగి ప్రవర్తించవలసిన దని వారు కోరిరి.

7 కోట్ల నష్టముగను

ఈ సవరణను ఆమోదించినచో ప్రభుత్వమువారికి 7 కోట్ల రూపాయలు నష్టము గు నని సర్ జార్జివస్తరుగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమునుగూర్చి టారిఫ్ డిప్యూటీ వారు విచారించి నివేదిక సమర్పించవరకు వేచియుండుట ఉత్తమమని వారు చెప్పిరి. సవరణలు రెండు నిరాకరింపబడెను.

ఉప్పుగుత్తను తొలగించుట

ఉప్పుగుత్తను తొలగించవలెనని పండిత నీలకంఠదాసుగారు ప్రతిపాదించిన సవరణగూడ వీగిపోయెను.

పన్ను తగ్గించవలెనని సవరణలు

తరువాత ఉప్పుపన్నును (1) 8 అణాలవరకు తగ్గించవలెనని అమరనాథదత్తుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. అది నిరాకరింపబడెను. తరువాత 12 అణాలవరకు తగ్గించవలెనని వారు ప్రతిపాదించిరి. ఇదిగూడ నిరాకరింపబడెను. తరువాత 1 రూపాయికి తగ్గించవలెనని దత్తుగారు ప్రతిపాదించిన సవరణగూడ నిరాకరింపబడెను.

అంతట సభవారు ఫలహారములకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

ఫలహారానంతరము హిందూ అనిభక్తకుటుంబములపై విధించు రాబడిపన్నునుగూర్చి ఇండియన్ ఇన్ కంట్రిబ్యూషన్ టాక్సో దాస్ భార్గవగారికి సవరణను ప్రతిపాదించిరి. ఇదివరకు అనిభక్తకుటుంబములలో ఆర్జనపనులల వారిపై విధివిధిగా రాబడిపన్ను విధింపబడక అందరు కలసి ఆర్జించు మొత్తముపై విధింపబడుచున్నది. అట్లు కాకుండ రాబడిపన్ను కుటుంబములో ప్రతివాని ఆర్జనపై విధింపవలెనని భాగవదాసు సవరణగోరెను.

ఈ సవరణను లాల్ చందునవో రాయగారు సమర్థించుచు ప్రస్తుతము అమలలోనున్న రాబడి పన్ను హిందూ కుటుంబములకు నష్టము కలుగజేయుచున్నదనివారనిరి. ఒక కుటుంబములో ముగ్గురు సోదరులు ఒక్కొక్కరు 700 రూపాయలు ఆర్జించినచో వారిపై పన్ను వేరు పలుకెద. ముగ్గురు కలసి ఆర్జించిన మొత్తముపై పన్ను విధింపవచ్చునని వారనిరి.

హిందూ ధర్మశాస్త్రమునకు విరుద్ధము

సవరణను ప్రతిఘటించుచు ఈ సవరణను ఆమోదించుచో హిందూ ధర్మశాస్త్రపద్ధితి వ్యాఘాతము వచ్చునని సర్ త్ చంద్ర దత్తుగారు చెప్పిరి.

సర్ జార్జి వస్తరు

హిందూ అనిభక్తకుటుంబములపై పంపించుచున్న సహాయ మైనవనియు కుటుంబముంతయు కలసి ఒక్కటిగా పరిగణింపబడునుగాని, ప్రతిసభ్యుడును విడివిడిగా పరిగణింపబడడనియు వస్తరుగారు చెప్పి ప్రస్తుతము ప్రతిపాదించబడిన సవరణ విఫలమైన చర్చకు తగియుండలేదని వారనిరి.

పురుషోత్తమదాసు తాకూర్ దాసుగారు

చాల సంవత్సరములనుండి ప్రభుత్వమువారు ఈ అన్యాయమును ప్రతిఘటించు చుండిరినియు, కాని ప్రభుత్వమువారు ఆలస్యము చేయుచుండిరినియు చెప్పిరి. ఈ సవరణకు అనుకూలముగా హిందూ ప్రజల యభిప్రాయము పక్కమై యుండలేదని ప్రభుత్వము వారు తలచుచో వారు ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవచ్చును.

రాబడిపన్ను చట్టములో పరస్పర విరోధములను సర్ హారిసింగ్ గౌరుగారుగూడ ఖండించిరి.

భారత కాంగ్రెసు
కార్యనిర్వాహక సంఘము

అరెస్టయినచో క్రొత్తసభ్యుల నియమించు
విధానములు

అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘసభ

అహమ్మదాబాదు, మార్చి 20:—రేపు జరగనున్న భారత కాంగ్రెసు సభ చాల ముఖ్యమయినది. అభ్యుదయిత్ బాటు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, రాజగోపాలాచారి, డా॥ పట్టాభి సీతారామయ్య, శ్రీప్రకాశ్ (జనరలు నెక్రటరీ) డా॥ సయ్యద్ మహమ్మదు, సాంబమూర్తి, నేటు జమనలాలు బజాజ్ (కోశాధికారి) పురుషోత్తమదాసు టాండనుగార్లు మున్నగువారు వచ్చిరి. సత్వమూర్తి, శ్రీనివాసయ్యంగార్లు రాలేదు. భా. కాం. సంఘసభ రేపు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును.

కార్యనిర్వాహకవర్గము నేడు సమావేశ మయినపుడు మూడు విషయములతోబాటు, ప్రభుత్వమువారి సంఘసభ్యులందరిని అరెస్టు చేసినచో జేయవలసిన పనిగూర్చి చర్చ జరిగెను. అందరూ అరెస్టయినచో అ. భా. కాం. సంఘమువారు నూతన కార్యనిర్వాహక వర్గమును ఎన్నుకొన వలెనని నిశ్చయించి బడినది. అభ్యుదయి అరెస్టు చేసినచో తరువాత అభ్యుదయినిగ నుండవలసిన వారి పేరును ఆతడే నూచింపవలెననియు, అట్లే కోశాధికారిగూడ తన తదనంతరము ఉద్యోగిపేరును నూచింప వచ్చుననియు తీర్మానించ బడినది. నేడు సాయంకాలము సభ రద్దీ నడితీరమున జరుగవలసిన సభ పండిత జమనాలాలు గారు రానందున జరుగ లేదు. జవహర్ లాల్ గారు గాంధీగారిని జూచి ఆత్యంతము విచిత్రము. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు మహాత్మా గాంధీగారిని రేపు ఆములో దర్శించెదరు. (శ్రీ ప్రె) జవహరిలాలు నెహ్రూగారు గాంధీజీ వద్దనుండి ఏమిసంజేషము చెప్పిందో యిది సభ్యులందరూ ఆవర్ణతో వేదియై న్నారు. రేపు జరగనున్న అ. భా. కాం. సంఘ సభయందు విశేషముగ నిర్ణయములేవియు జరగ నేరనని తోచుచున్నది. ఇప్పటికి చేరిన నాయకులలో కొందరు ప్రస్తుతము వివిధరాష్ట్రములలో చెలరేగుచున్న ఉత్సాహము తగ్గిపోవు లోవున తీవ్రముగ కార్యక్రమము నిర్ణయింపవలెనని తొందరబడుచున్నారు. మహాత్ముని అరెస్టుచేసిన తోడనే వైస్రాయి భవనముపై సత్యాగ్రహము దాడివెడలవలెనని నూచించుచు సర్దార్ కర్దూలసింగు కపషీరుగారి తీర్మానము యిందుకు నిదర్శనము కాని యీ తీర్మానమునకు యితరు లంత ప్రాముఖ్యత నొసంగుటలేదు.

నేడు వర్గీకరణ కమిటీసమావేశము త్వరలో ముగిసెను. రేపు (21) మరల జరుగును. (అ. ప్రె.)

ఏప్రిలు 6 వ తేదిన యావద్భారత సత్యాగ్రహము
అహమ్మదాబాదు, మార్చి 21:—భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల యిష్టానుసారము చర్చలో మహాత్మాగాంధీగారు ఏప్రిలు 6 వ తేదిన జలబాధలో సత్యాగ్రహము జరుపునాడే యావద్భారత

దేశమునందు వివిధరాష్ట్రములలో ఉత్సాహము నిరోధమును ప్రారంభించవలెనని అభిప్రాయము వెల్లడియయ్యెను. ఆరిగ నేడు 2 గంటలకు జరుగు కాంగ్రెసుసంఘసభయందు ఒక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడినది. ఇప్పుడు వరింగు కమిటీసభ జరుగుచున్నది. అట్లుంకలం అబదుగారు, పండిత జవహరిలాలు నెహ్రూగారు నేడువచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

లామెంబరు

బిల్లులో పరస్పర విరుద్ధమేమియులేదని లా మెంబరు చెప్పెను. అవిభక్తకుటుంబములో చేరినవారెవ్వరైన విభాగము గుటకు యిష్టముకనబరచినచో విభాగమైనట్లుగానే పరిగణింపబడును. కాని, కుటుంబముంతయు కలసి ఒక్కటేయను భావమున్నపుడు ఈ సవరణ హిందూ ధర్మశాస్త్రమునకు విరుద్ధమని ప్రీవీకౌన్సిలువారు నిర్ణయించిరి. బిల్లుకు తగిన సవరణ ప్రతిపాదించబడుచో దానిని తాము విచారించెదమని వారుచెప్పిరి.

సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడినది.

కిరసనాయిలుపై ఇప్పుడున్న ఎక్సైజుపన్ను అములులో నుండవలెనను సవరణ ఉపసంహరించుకొనబడినది.

కిరసనాయిలుపై యిప్పుడున్న 1 అణా ఎక్సైజు పన్నును గాలముకు అ 1-8, అ 1-6 పైజలకును హెచ్చుచేయవలెనని సర్దార్ గులాబ్ సింగుగారు సవరణను ప్రతిపాదించిరి. సవరణపై చర్చముగియుకమున్నే సభవారు విరమించిరి. మరల సభ రేపు సమావేశమగును.

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రా॥ 9-30 X॥
22-3-30 తేదీ మాత్రము సురాజ్ - ఉద్దాలా
తేజ అసహాయశూరత్వము (విశల్ గారు ప్రధానపాత్ర ధరించెదరు)
23, 24, 25-3-30 తేదీలుందు
కోహినూరు ఫిల్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడిన
“గు లే నా ర్”
500 ల మంది వీటిని ఉపయోగింప మీరేలవాడరు ?
మీ స్వంత పేరు గల ఫోటోకలము రు. 1-12-0 మాత్రమె

500 ల మంది వీటిని ఉపయోగింప మీరేలవాడరు ?
మీ స్వంత పేరు గల ఫోటోకలము రు. 1-12-0 మాత్రమె

ఎల్.కె.టి.కె. యంత్రముతో “స్టాటిగ్నుమ్” ఫోటోకలములమీద మీ పేరు ఇంగ్లీషున కాళ్ళతముగ నుండులాగున చెక్కి మీకుఅందజేయుదుము. ఇండియాలో ఇదేమొదలు. వలయువారు అద్వాన్సుగా 8 అణాలు స్టాంపులు పంపవలెను పోస్టు ఖర్చులచేర్చి వి.కె.త సాముచు కలము వీ. వీ చేయబడును. 500 మంది సంతసించిరి. త్వరపడును.
వనవిహారి ప్రచురణాలయ, ట్రిప్లి కేక్, మద్రాసు.

పానికవార్తలు

రాకపోకలు:—నవాబ్ సర్ సాలర్ జంగు బహదూరు హైదరాబాదు నుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు వచ్చిరి.
ప్రెసకుగారు చెసిడెస్సీకళాశాల ప్రిన్సిపాలు ఇంగ్లాండు వెళ్లుటకు నిన్న రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.
ఆర్. డానుగారు బెంగ్లూరుకును డి. య్. స్ట్రాస్గారు గోదావరికిని వెళ్లిరి.

చెంగల్పరాయ నాయకరు ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల, వేపేరి

గత ఫిబ్రవరి మాసమున 16135 మంది రోగులు వైద్యశాలయందు చికిత్సబడసిరి. వారిలో 830 ఆంగ్లో హైదవులు 962 మహ్మదీయులు 1952 ఇండియన్ క్రైస్తవులు చికిత్సబడసిరి. ఒక్కొక్కరొక్కరున అధికసంఖ్యాకముగ వైద్యశాలకు వచ్చిన రోగుల సంఖ్య 668. ప్రతిరోజునను నూతనముగ ఒక్కొక్కరున వైద్యశాలకు వచ్చిన రోగుల సంఖ్య 199. ఒక్కొక్కరోజు చికిత్సకు దినముకంటే 8/1 పైసలు వచ్చెను.

మైలాపూరు కల లిక్కర ఆలయములో సంగీత కాలక్షేపములు:—గడచిన మూడునాలుగు దినముల నుండి మైలాపూరు కల లిక్కర ఆలయములో ప్రతిదినము సాయంకాలము 6 గంటల మీదట సంగీత హరికథాకాలక్షేపములు జరగవలయు జరుగుచున్నవి. ఇంకను చాలరోజులవరకు వీట్లే జరుగవలసి తెలియుచున్నది. గొప్ప సంగీతరచయకులగు గొందరు భగవత్సన్నిధానమున తమ పాండిత్యమును ప్రదర్శింప నున్నారు.

వాలాబాపేటయందు సత్యాగ్రహచారమునకు సభ వాలాబాపేట, మార్చి 19:—వాలాబాతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యమున గత 19 వ తేదీని సాయంకాలము 6 గంటలకు గంగయన్ కొండ మంటపమునందు ఒక గొప్పవిహారంగసభజరిగెను. పెక్కుమంది ప్రజలు సభకువిచ్చేసిరి. ప్రజలెల్లరు ఉపన్యాసములను ఏకాగ్రచిత్తులై వినిరి. శ్రీయుత జమదగ్ని నాయకరుగారు కాంగ్రెసు భారతదేశ స్వరాజ్యోద్ధిక్త ఎంతపాటుబడుచున్నది విమర్శించిరి. శ్రీయుత అహూర్ అసంతాచారియరుగారు వైస్రాయి గారికి మహాత్మా గాంధీగారు సత్యాగ్రహయాత్ర ప్రారంభమునకు పూర్వము పంపిన సవాలు లేఖను చదివిరి. శ్రీజమదగ్ని నాయకరుగారు గాంధీజీ ఉద్యమమునకు ఎల్లరు సహాయ పడవలెననియు, లవణశాసన సత్యాగ్రహ మొనర్చుటకు వాలంటీర్లుగా చేరవలెనని ఉద్యోగించిరి.

అహూర్ ఆచార్యమున సత్యాగ్రహ దినోత్సవము గత 12 వ తేదీని జరగబడినది. బలుసూర్ గ్రామమునందు 18 వ తేదీని వాలంటీర్లు చేర్చుకొనటకు సభజరిగెను. ఇంతవరకు నలుగురు వాలంటీర్లు చేరిరి. వాలాబాతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీవ్ర ప్రచారము సలుపుచున్నారు. వాలంటీర్లు జేర్చుచున్నారు.

మద్రాసు ప్రభుత్వప్రకటన

గౌ. సర్ టి. ఇ. మాయు, కే. సి. ఐ. ఇ. సి. ఐ. ఇ. గారు మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసఁగటచే మార్చి 19 వ తేదీ నుండి తమఉద్యోగపదవి ఖాళీజేసిరి. వారిస్థానమునందు మోన్. జి. ప్రొక్సన్. సి. యన్. ఐ. సి. ఐ. ఇ. గారు నియమింపబడుటకు సార్వభౌముని ఆంగీకారముపై గౌ. ప్రొక్సన్ గారు నిన్న మధ్యాహ్నము తమ ఉద్యోగపదవిని స్వీకరించిరి.

గౌ. ప్రొక్సన్ గారు మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా నియమింపబడుటచే ఇతర ఉద్యోగములందు ఈ క్రిందిమార్పులు గావించబడినవి.

- (1) సి. డబ్ల్యూ. ఇ. కాటక్ సి. ఐ. ఇ. ఐ. సి. ఎన్. గారు రి వి న్యూ బోర్డు మూడవ సభ్యులు గ ను ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శిగను నియమింపబడిరి.
- (2) తాతా లీకముగా రివిన్యూ బోర్డు మూడవ సభ్యులుగా ఖాయపరుపబడిన సి. బి. కాటెరీల్, సి. ఐ. ఇ. ఐ. సి. యన్. గారు రివిన్యూ బోర్డు మూడవ సభ్యులుగా ఖాయపరపబడి తాతా లీకముగ కాటన్ గానీ స్థానే రెండవ సభ్యులుగా నియమింప బడిరి.
- (3) సి. బి. కాటెరీల్ గారి స్థానే సి. ఏ. సాటరు ఐ. సి. యన్. గారు తాతా లీకముగ రివిన్యూ బోర్డు మూడవ సభ్యులుగా ఖాయపరుపబడిరి.

మహాత్ముని విజయయాత్ర

బయస్కోపు ఫిలిములను ప్రభుత్వమువారు నిషేధించుట

బొంబాయి, మార్చి, 20:—గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహయాత్ర సందర్భమున బొంబాయినుండి మూడుబయస్కోపు కంపెనీలు ఫిలిములను తయారుచేసినవి. కారదాఫిలిమ్ కంపెనీవారు మహాత్ముని స్వాతంత్ర్యయాత్ర అనుఫిలిమును శ్రీకృష్ణ ఫిలిమ్ కంపెనీవారు 12 వ తేదీనాడు ‘మహాత్ముని చారిత్రాత్మక మన యాత్ర’ అనుఫిలిమును శ్రీరంజిత ఫిలిమ్ కంపెనీవారు ‘12 వ తేదీ మహాత్ముడు ఆలహాబాదు వదలుట’ అను ఫిలిమును తయారుచేసి యుండిరి. ఆ ఫిలిములు ప్రదర్శనార్హమని నెన్నారు బోర్డువారు ఆంగీకరించిరి. కాని వీటినిసర్టిఫై చేయుటకు వీలులేదని నేటిదినము బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక గజెట్ ప్రకటనను గావించిరి. ఆ ప్రకటన సుసరించి ఈ ఫిలిములను బొంబాయి రాష్ట్రమున ప్రదర్శించుటకు వీలు లేదు. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

ఇండియా అధినివేశ ప్రతి పత్తి

నూతన పార్లమెంటరీ కమిటీలో కొంత కాలమునకు అన్ని పార్టీలవారు చేరెదరు

కన్వెన్షన్, లిబరల్ పక్షములవారి వాదనము

(హుటరు)

లండను, మార్చి 19 :— ఇండియా దేశమునకు అధినివేశ ప్రతిపత్తిని సమకూర్చుటకు యత్నించుటకు నూతనముగా స్థాపించబడిన పార్లమెంటరీ కమిటీనిగూర్చి పీటర్ ఫ్రీమెన్ గారి ప్రక్షింపగా, కమిటీవారు ప్రభుత్వమువారికి సర్వవిధముల తోడ్పడదలచియున్నారనియు, లేదని ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములకు విరుద్ధము కానిరీతిని ఇండియా దేశమునకు అధినివేశ ప్రతిపత్తిని సమకూర్చు దలచియుండిరనియు వారు నడిపిరి. కన్వెన్షన్, లిబరల్ పక్షములకు జేసిన పలువురు కమిటీవారికి ప్రైవేటు ప్రయత్నములలో తోడ్పడెదమని వాదన మొనరించి యుండిరి. ముందుముందు తమ కమిటీని ఒక పక్షము జేదనని గాక సకలపక్షములవారికిని జేదనలు గావించి సర్వోత్తము గల ఓని ఫ్రీమెన్ గారనుడిచిరి.

‘మిరట్ నిందితులను వదలివేయ వలయును’

పార్లమెంటులో ప్రేక్షకుని సాహసము

‘లేబరు ప్రభుత్వము కాలవలయును’ అను కేక

(హుటరు)

లండన్, మార్చి 20 :— కామన్సు సభలో బొగ్గు ట్రాడుపై సర్వ జనుగుండగా, ప్రేక్షక ప్రాంగణములో కూర్చొని యుండిన యొక మనుజుడు ‘లేబరు ప్రభుత్వము కాలవలయును’ అను కేక నేయుచు కరపత్రములకు కొన్నింటిని సభా ప్రాంగణములోనికి విసిరి పడవేసెను. ఆ కరపత్రముయొక్క పేర్ల క ‘మిరట్ నిందితులను నిర్బంధము క్షుల నొనరింపుడు’ అను పడియే. వారు ఆ కట్టకు కామన్సు సభ్యులే కారకులని యాకర పత్రమునందు నడుపబడి యుండెను. “నా రొక సంవత్సరము కాలముగా మిరట్ కారాగృహములో క్రుక్కుచున్నాను. జ్యూరీ లేకుండగనే నేడు నాకు విచారింపబడు చున్నాను. హైదరాబాద్ కోర్టును నీగధముగా లేబరు ప్రభుత్వమువారు నైచ్యముగా నరికట్టుట నూనవలయును” అని యాకరపత్రము నడుపుచుండెను.

ఈ సంభవముతోయు కేవలము ముప్పదిక్షణముల కాలమే జరిగి యుండెను. ఆ సమయ్యిని సభాధివసమునండి గెంటివై చిరి.

డిరివెరాగారి యంత్యక్రియలు

ఉచితమర్యాదలు జరుగుట

(హుటరు)

మాడ్రీడ్, మార్చి 19 :— ప్రెసిడెంట్ డిరివెరాగారి మృత్యు వరము మాడ్రీడ్ రెయల్స్ స్టేషను చేరినపుడు క్రిత్తికేషుల దాసులైన మర్యాదలు జరుపబడెను. స్టేషనునందలి ప్రాంతిస్థులు తన్నుతలచుతలయును క్రింద నొసరియెను. స్పెషియల్ డేలై రిలీజును, నిగంతుప్రభుత్వము యొక్క రిట్రెయ్టును, నానాదేశముల బాహులును, సైన్య నావిక్ వ్యూహము, వారి ప్రభుత్వోత్సాహములను యంత్య క్రియసంబంధముల ప్రార్థనలు జరుగునపుడు హాజరయియున్న సమాధిస్థలమునకు కేవలము కేరఫ్ఫీ రథములో గొంపోవడెను. వర్తమనం దంతటను పైనికడకము బారులుతీర్చి నిలువబడి యుండెను.

ఈజిప్టు రాయబార వర్గము

విద్యార్థులు గొప్ప పీడ్కోలు నొసంగుట

(హుటరు)

కెయిరో, మార్చి 20 :— బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి సంతోషించుటకు లండనుపట్టణమున కేగుచున్న ఈజిప్టు రాయబార వర్గమునకు విద్యార్థులును, యితర పౌరులును వేసకువేల అమ్మతమగు పీడ్కోలు నొసంగిరి. ఈ రాయబార వర్గమునకు నాయకులు నహ్స్ పాషా గారు.

కీ. శే. బాల్ఫర్ ప్రభువుగారు

పార్లమెంటు సభలో నుత్తులు

ప్రపంచ మంతటను రాజకీయ వేత్తలు ప్రభువును గూర్చి సదభిప్రాయముల ప్రకటించుట

(లి. అ. కైల్స్)

లన్సెట్, మార్చి 20 :— బాల్ఫర్ ప్రభువుగారిని ప్రపంచము నందలి రాజకీయ వేత్తలందఱును సాగడియున్నారని చెలియుచున్నది. తన సారము నాడు వెస్టుమినిస్టర్ యాలీ లో జరుగు స్మృతికర్మకు నానాదేశముల రాయబారులు విచ్చేయుదురు. ఆనాడే ఏడేడ బరో యందలి సెయింట్ గెలిస్ లో ప్రకర్మయే జరుగును. స్కాట్ లెండు నందలి బాల్ఫర్ ప్రభువు గృహములో నాతని సహధి కర్మ సాధ్యమైనంత నిరాడంబరముగా జరుగ గలదు. బంధువులను, ప్రాణమిత్రులను మాత్రమే పాల్గొనెదరు.

పార్లమెంటు సభలో నుపన్యాసములు

బ్రిటిష్ పార్లమెంటు నందలి రెండు సభలలోనూ నేడు బాల్ఫర్ ప్రభుని దివ్యస్మృతికి జోహారు లిప్పించబడెను.

కామన్సు సభలో ప్రధానామాత్యుడు పవన్యసింపుచు, ఆసభలో యాభై సంవత్సరముల వరకు సభ్యునిగాను, పని రెండేండ్ల వరకు ప్రధానామాత్యునిగాను నుండియుండిన బాల్ఫర్ ప్రభుని దివ్యస్మృతికి ని, ఖునముగు నేలకును వెల్లరును కలిసి జోహారు లిప్పించవలయునని కోరిరి. బాల్ఫర్ ప్రభువు గొప్పరాజకీయ పరిజ్ఞాతయు, పక్షనాయకుడును- తన్ను ప్రతిపక్షులు కోపావేశమున ప్రతిఘటించుచుండినపుడును, బాల్ఫర్ ప్రభువు తానజే నెడిపనలలో స్వీయప్రతిభ కనుపరచుచునే యుండెను. ఆతని రాజకీయముల నొకవిధమున వేదాంతమునయే నడుపవలయును- ఆతనిపద్ధతులు ఖునముగు ఆలోచనాక్రిక్తి జనితములు- జీవితపరమావధియం దాతడు బ్రిటిషు ప్రజాహిత జీవితవిషయములలో నెక్కుడు పలకు బడిచి కలిగియుండెను- అంతర్జాతీయసభ కాలము పునాదులను వేసియుండెను- అధినివేశ రాజ్యముల స్వాతంత్ర్యప్రాప్తికి యాతడు మిక్కుటముగా పాటుపడియుండెను- అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకును, ఇంగ్లండునకును స్నేహభావముం దవలసిన యానత్యకత నాతడు గుర్రెరింగి యుండెను.

కన్వెన్షన్ పక్ష నాయకులగు స్టాన్లీ బార్న్ ఫీల్డు గారు పిమ్మట నుపన్యసింపుచు, బాల్ఫర్ ప్రభువు విర్రెండు దేశకార్యదర్శిగా నున్నపుడు తన ర్హస్యస్వరూపుల ప్రసంగించి యుండెనని నుడిచిరి. ఆతనికి దేశభక్తి మెండు. వికోపా మహాసంగ్రామ మారంభమైనదాదిగా యావజ్జీవము నాతడొనరించి యుండిన నేప ఇంగ్లాండు దేశభక్తుల చరిత్రలో కొని యాడబడు నని బార్న్ ఫీల్డు గారు నుడిచిరి.

లిబరల్ పక్ష నాయకులగు లాండో బార్న్ బాల్ఫర్ ప్రభువును బోలెడ యుపన్యాస రస తామెన్నడు నాసభలో గాంచి యుండలేదని నుడిచిరి. సంగ్రామవిషయంలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు గొప్ప ప్రభువు యుమాల్యదనైన యుండెను సంగ్రామము చుగిసిప ము నాతని బాల్యమునాడ నొకసభ్యులై నే ముక్కరకు విచ్చియుండెను. పాతెస్టీకలో యూదులపేరికక్షల బా సభ్యుల యీ ప్రభువే.

ప్రభువుల సభ

ప్రభువులసభలోనూ, పారమార్ సాంఘిక విచారణ ప్రభువుల సభలో నాయకులను కాంటర్ బరీ ఆర్చిబిషపు గారును బాల్ఫర్ గారిని నులింపిరి.

బ్రిటిషు మెడికల్ కౌన్సిల్

నిర్ణయము

కామన్సు సభలో ప్రశ్న

(హుటరు)

లండను, మార్చి 20 :— నేడు కామన్సు సభలో ఫ్రీమెన్ గారి ప్రశ్నకు జవాబుకొనినందు మోలవన వైద్యపట్టణమును బ్రిటిషు మెడికల్ కౌన్సిలువారు వాటింప గూడదని నిర్ణయించుటను గూర్చి తాము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుమంటి మని ఇండియామంత్రి వెజ్ట్ వుడ్ బెన్ను గారు నడిపిరి. ఈవిషయమునుగూర్చి యిప్పట్లో తాము ప్రకటనను దేవని గావించుటలకుకోలేదని వారు నుడిచిరి. ఈసమస్యపరిష్కారము కావలెనని తాము మిక్కిలి యాతురపడుచుండిరి.

వాతావరణ స్థితి

1930 నవంబరు 21 వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యస్థానములు	అత్యధిక ఉష్ణము	అత్యల్ప ఉష్ణము	వర్షము	జనవరి 1-న	తేదీనందలి వర్షము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు కురియును
కరీ 24 గంటలలో	కరీ 24 గంటలలో	కరీ 24 గంటలలో	జనవరి 1-న	తేదీనందలి వర్షము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు కురియును	
గోపాలపూర్	87	74	...	3.8	+	2.5
విజయవాడ	84	78	...	1.7	+	0.2
కాకినాడ	87	78	...	0.1	—	0.7
మచిలీపట్టణము	87	71	...	0.8	—	0.5
కర్నూలు	101	74	...	0.1	—	0.5
బళ్లారి	98	78	...	0	—	0.4
అనంతపుర్	...	...	...	0.1	—	0.7
దెవర	101	74	...	0.4	—	0.3
నెల్లూరు	91	78	...	0.7	—	1.2
మద్రాసు	89	72	...	3.7	+	1.9
కడప	87	75	...	17.4	+	14.8
నెల్లూరు	98	70	...	2.2	+	0.3
నీలము	97	72	...	0.9	+	0.1
కోయంబత్తూరు	98	74	...	0.4	—	0.9
తిరుచనాపల్లి	95	74	...	2.1	+	0.6
కాగపట్టణము	87	81	...	17.9	+	15.8
ఉధుర	95	77	...	8.0	+	1.7
హంబట్	89	80	...	4.8	+	1.4
హాలంకోలు	...	...	...	5.4	×	2.4
తిరువేండవరము	87	78	...	2.1	—	0
కొచ్చిన్	85	79	...	1.9	—	0.9
కాలికట్టు	92	79	...	0.2	—	0.7
మంగళూరు	89	77	...	0.1	—	0.1
తంగుటూరు	93	64	...	1.4	+	0.7
మెరీకార	81	68	0.1	0.2	—	0.5
కొడైకాళి	68	51	...	8.9	—	1.8
మారు	71	52	+	6.5	—	

సర్కారులు :— అకాశము నిర్మలముగ నున్నది. విశాఖపట్నమునందు ఆర్ద్రత ఎక్కువగ నున్నది. గోపాలపూరులో తప్ప యితరచోట్ల నేడిమి తక్కువైనది.

కర్నూరుకము :— కొంచెము మేఘములు గలవు నేడిమి 2 డి తక్కువైనది.

దక్షిణమున చిన్నులు పడగలదు.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యర్,

హామ నాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

యువజన స్వతంత్రపక్షము :— మద్రాసు యువజన స్వతంత్రపక్షము యాజమాన్యమున కేపు సాయంకాలము 6 గం. మైకోట్ల బీచి సముద్రతీరమున గాంధీ ఘట్టమునందు మహాత్మా గాంధీగారి సత్కృతిగా ఉద్యమముపట్ల సానుభూతి నూచించుటకును, ప్రజల కర్తవ్యము నిర్ణయించుటకును బహిరంగసభ జరుగును. శ్రీ యంతలు వి. యల్. కాప్రీ, యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, డా|| సుబ్బరావు పి. ఎస్. భావ్యంగార్లు ఇతర కాంగ్రెసు సభ్యులును ఉపన్యసింపెదరు.

మనోజరు : భారతి, మదరాసు.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

(18-3-30 తేదీ సమావేశము)

ఆర్థికవిచారణకమిటీ రిపోర్టు

ఏ. బి. శెట్టిగారు.

ప్రశ్న-(ఏ) ఆర్థిక విచారణకమిటీ రిపోర్టుపై ప్రభుత్వము వా రేమయిన యొత్తరవులను గావించిరా?

(బి) కమిటీ రిపోర్టును, దాని పై యొత్తరవులను, శభ యెదుట పెట్టెదరా?

జవాబు.—(ఏ) లేదు. (బి) అవిషయ మలోచింపబడుచున్నది.

మద్రాసు క్రైస్తవకళాశాలను తొలగింపబడునందు

నిర్ణయముటకు గ్రాంటులు

21 బి. పి. సి. ఎతిరాజులనాయకుగారు

ప్రశ్న:—ఏ. మద్రాసు క్రైస్తవ కళాశాల తొలగింపబడునందును మార్పులకు యైనై తెను ప్రేమర్పి విషయము యెంత మొత్తమును గ్రాంటు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు యుద్దేశించి యున్నారు?

(బి) ఈ మొత్తమును నిర్ణయింపబడినది?

(సి) పదునారు లక్షలరూపాయలకుంటే నెక్కువమొత్తము పదరు మిషనుకు చెల్లించబడవలసి యుండుట నిజమేనా?

అట్లయినచో, గ్రాంటు ఇవ్వకు నిబంధనలప్రకారము నూతన కళాశాల నిర్మాణమునకు పై మొత్తముతో సమానమగు మొత్తము పదరు మిషను అధికారులచే చందా వేయబడినదా?

(డి) పదరు మిషను చందావేయుటకు వాగ్దానముగావించిన పదునారులక్షల మొత్తములో ప్రస్తుత క్రైస్తవ కళాశాల భవనములకు విక్రయింపగా వచ్చు ద్రవ్యము చేరియున్నదా? ఈ భవన నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమువారు రప్పించియున్న మామూలు గ్రాంటుల నొసగియుండిరా?

జవాబు.—(ఏ) (సి) మద్రాసు క్రైస్తవ కళాశాల నూతన భవననిర్మాణమున కను అప్పుమొత్తములో సగము (యీ మొత్తము రూ 16, 28 లక్షల కెక్కువగానుండు మరపుచేసి) ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటుచేయుట యుద్దేశించియున్నారు.

(బి) ప్రభుత్వమువారికి స్వీకృతమైన కళాశాల ప్రస్తుత భవనముల కొనగలగిన గ్రాంటులు గ్రాంటు ఇవ్వకుమొట్టమొదట నిబంధనల ప్రకారము తిరిగి రాబట్టుకొనబడును.

ఎమ్మ్యుకేవను కమిటీరిపోర్టు

రా. బి. టి. ఏ. రామలింగశెట్టిగారు

ప్రశ్న:—(ఏ) భారతదేశములో రాజ్యాంగ సంస్కరణలు ప్రవేశ పెట్టబడినవినుట విద్యయందు గావించబడిన యభివృద్ధిని సలహా గావించుటగాను నైపుణ్య కమిషనువారిచే నియమింపబడిన కమిటీయొక్క రిపోర్టునందు గల సిఫార్సులపై ప్రభుత్వమువారు రేమయిన చర్యచేసికొనుచున్నారా?

(బి) (1) వ్యర్థమును భర్చుట తగ్గించుటకు (2) ఒక యుపాధ్యాయునితో గూడిన పాఠశాల సంఖ్యను తగ్గించుటకు (3) సామాన్య ప్రజలలో విద్యావ్యాప్తము త్వరగా నడిపించుటకు ప్రభుత్వమువారు రేమి ప్రయత్నములను గావించిరి?

(సి) 1. (ఏ) బాలరకును (బి) బాలికలను, విద్య నిర్బంధింపబడుటకును.

2. నిర్బంధవిద్యకు కాలపరిమితి నిర్ణయించుటకును.

3. (ఏ) పట్టాప్రాంతములందును (బి) గ్రామప్రాంతములందును ఆవసరములను తగినట్లుగా విద్యాప్రజాళికను మార్పులకును ప్రభుత్వమువారు రేమి ప్రయత్నములను గావించిరి?

జవాబు:—(ఏ) లేదు.

(బి) 1. భిక్షువర్గముగాకుండ చేయుటకు మార్గము విద్యను నిర్బంధించుటయేనని గుర్తింపబడినది. బడిపిల్లలందరును పాఠశాలనువిడుదలముందుగా తమ ప్రాథమికవిద్యను పూర్తిచేయుటకు నిర్బంధింపబడుటగాను ప్రస్తుతము విచారణలో నున్న ప్రాథమిక విద్యావర్ణములో “బడివయస్సు” అనగా ఆరేండ్లు మొదలు పదునారేండ్లవరకుగాని, లేక అంతకుముందుగానే 5 వ స్టాండర్డును పూర్తిచేయునప్పటికిగల వయస్సువరకుగాని, అని నిర్ణయించుటకు ఉద్దేశింపబడినది.

2. 1924-25 నుండి రాష్ట్రమునిధులను సహాయముతో స్థాపింపబడిన పాఠశాలలందు మరొకొక రూపాధ్యాయులను నియమించుటకు స్థానిక సంఘములకు ప్రత్యేకగ్రాంటులను ప్రభుత్వమువారు మంజూరుచేయుచు

సేనుగుప్తాగారి కేసువిచారణ

ప్రాసిక్యూషను ప్లీడరు వాదన

నిన్నటి కొట్లాటలో 100 మందికి చెబ్బలు తగిలినవి

తయ్యాబ్జిగారిని కొట్టినది పోలీసువాడే

రంగూను, మార్చి 20:—ఆశ్వాసాధులైన పోలీసు సార్జంట్లు సేను గోర్త భవనమునకు పహారా యిచ్చుచుండిరి. ప్రాసిక్యూషను తరపు బాంధవులు ఎగ్జామినేషన్ ఇట్లు వాదించిరి. 124 నెక్స్టు ప్రకారము ప్రభుత్వమువారియెడల అవిశ్వాసమును ప్రజలయందు పురికొల్పుట కేరమగుచున్నది. అట్టి ఉద్దేశము యీమధ్యాయు యుపన్యాసములందు కలవాయని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని దేశాభివృద్ధియైన ప్రముఖులందు అట్టి ఉద్దేశములు కన్పించక పోవచ్చును.

దేశములో ప్రభుత్వాధికారము విదేశీయుల చేతిలో నుండవలయునట్లు చేయుట తప్పు అని ఎవరను నిందింప వలెదు.

స్వారు. సానికసంఘములచే నిర్వహింపబడుచున్న యితర పాఠశాలలందు ఆవసరమగునప్పుడు మరొకొక రూపాధ్యాయులను నియమించుటకు తమ ప్రాధమిక విద్యావిధులనుండి స్థానిక సంఘములు అప్పుపెట్టవచ్చును. మరియు, విద్యాసంస్థ మూలక నవచ్చు రాబడిని అందునిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారిసగతి మొత్తమును గూడ స్థానిక సంఘములు అప్పుపెట్టవచ్చును.

ప్రైవేటు ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయమున నెదురు పాఠశాలాధికారులు మరొకొకతనుండి యుపాధ్యాయులను నియమించుటకు జిల్లా ఎడ్యుకేషనుల కన్స్టేబులుండి గ్రాంటులను కోరగొచ్చును. ఒకే యుపాధ్యాయునితోగూడిన పాఠశాలల సంఖ్యను తగ్గించుటగాను ఉద్దేశింపబడిన కేంద్రపాఠశాలలకు సామానులకు డైరెక్టుగాను తమ సలహాలనుపంపిరి. ఈ సలహా తీర్పును విచారించబడుచున్నది.

(ఏ) 500 లేక అంతకంటె జనసంఖ్యగల ప్రాంతములమునకొక పాఠశాలయుండవలెనను ఉద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారు 1921-25 నుండి స్థానిక సంఘములకును గ్రామ పంచాయతీలకును ప్రత్యేక గ్రాంటులను మంజూరు చేయుచున్నారు. అయినప్పటికిని, పాఠశాలసంఖ్యను అభివృద్ధి గావించినంతమాత్రముచేతనే విద్యయందు పెక్కున అభివృద్ధి గానించక పోవుటచేత, పాఠశాల సంఖ్య నెక్కువ చేయుటకు ప్రస్తుత పాఠశాలలను మాత్రము బాగుచేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. ప్రస్తుత పాఠశాలలను బాగుచేయుట గూర్చి ప్రజలయొక్క చెప్పబడినట్లుగా, డైరెక్టుగాగోక రిపోర్టును పంపిరి. తిరిగిపార్టీ యిప్పుడు విచారించబడుచున్నది.

(సి) (1) (2). ప్రాథమిక విద్యావర్ణము ప్రకారము, నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశ పెట్టుటకు మొట్టమొదట స్థానిక సంఘములే పూనుకొనవలెను. అయినప్పటికిని, యీ విషయమున సానిక సంఘములు ముందుకు రావచ్చును. ఇంతవరకు నిర్బంధ విద్య 81 మ్యూనిసిపాలిటీలకు 25 మ్యూనిసిపాలిటీలలో మాత్రమున్న కొద్ది సంఖ్యగల పంచాయతీలు, యూనియనులలో మాత్రమును, మిగిలిన జిల్లాను నెక్కువమంది మాజీపాలతోనే గూడియున్న కొన్ని ప్రాంతములలో నున్న, మాత్రమే నిర్బంధ విద్య ప్రవేశ పెట్టబడి యున్నది. నిర్బంధవిద్య నింకను త్వరగా ప్రవేశ పెట్టబడుగాను, ప్రస్తుతము విచారణలో నున్న ప్రాథమిక విద్యావర్ణములో జిల్లాకమిటీలు తమ ప్రాంతములయందు నిర్బంధ విద్యను ప్రవేశ పెట్టుటకు స్కీములను పరిపునట్లుగా జిల్లాకమిటీలను నిర్బంధించుటకు సానిక ప్రభుత్వమునకధికార మిచ్చుటకు ప్రాథమిక విద్యావర్ణములో నూదించబడినది.

పైదాకేట తాలూకాలో పరిషత్తును గ్రామనిర్బంధ విద్యావిధానము గూడ ప్రవేశ పెట్టబడినది. ఈపరిశత్తు ఫలింపుచో, గ్రామప్రాంతములన్నిటియందుగూడ నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశ పెట్టువిషయ మలోచింపబడుటకు సాధ్యపడవచ్చును.

(3) మాధ్యమిక విద్యావిధానమును పునర్విచారించుటకు గాను 1927 లో పబ్లికుఇన్స్ట్రక్షను డైరెక్టుచే సమావేశపరచబడిన అధికార, అధికారతరగల శభవారు, గ్రామప్రాంతములందును, పట్టణ ప్రాంతములందును గూడ 5 వ స్టాండర్డువరకు నోకేవిద్యను విద్యాప్రజాళిక యందుపలెనని సిఫార్సుచేసిరి. ఈ సిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. ఇందుకు తగిన ప్రయత్నములను చేయవలసివడిగా డైరెక్టును కోరిరి.

కాని, అందుకొరకై అవలంబించెడి పద్ధతులు సక్రమములై యుండవలెను. కాని, నింకొకములైన మాధ్యమిక లైన పద్ధతులను యీమధ్యాయు అవలంబించెను. ఎవరిమట్టుకు వారు స్వతంత్రముగా ఎదురుతిరిగి గవర్నమెంటును ధిక్కరించి ప్రజలయందు ధిక్కారభావములను పురికొల్పి విదేశీపు గొర్తమెంటును పడగొట్టులెనని యశ్చింపజూచుట వ్యాయసముతము కాకాలదు. కాని యీమధ్యాయు అటువంటి వ్యాయవిధానమైన పద్ధతులనే ఆకలంబించెను.

18 తేదీని యిచ్చిన ఉపన్యాసములో బర్మాదేశమును ఇండియాదేశమునుండి విడదీయవలెనను అని ప్రజలకు మోచురకనిచ్చిరి. బర్మా గవర్నరు బర్మాను విడదీయవలెనని కోరుచు నంతకు పూర్వము సంగిన యుపన్యాసమునకు దురుద్దేశమును యీమధ్యాయు కల్పించెను.

20 తేదీని రెండవ యుపన్యాసములో బర్మాదేశము బ్రిటిష్వారిచే ఆక్రమముగా దోర్జన్యముచేత ఆక్రమింపబడెనని చెప్పెను.

21 తేదీని మూడవ ఉపన్యాసములో ష్వేడెగను దేశములయందు బ్రిటిష్ పటాలముచే ఆక్రమించుకొనబడెనని నూచింపబడెను. అంతిగా బర్మావారి మతివిషయములందు బ్రిటిష్వారు ఆక్రమధికారము చలాయించుచున్నారని ప్రజలకు బోధించుటకై యీ రీతిగా నుపన్యసించెను.

ఈ మధ్యాయు కలకత్తా కార్పొరేషను అధ్యక్షుడను కారణమున యీ సేరాకోపాధికారము క్లింకుట కివసరము లేదు ఇప్పుడు దేశములోనున్న ర జాతీయ పరిస్థితులనుబట్టి వీరిపై సేరాకోపా చేయబడలేదు.

ఈ మధ్యాయు యీ కేసులో సులిపందర్శనలనున్నట్లని పూర్తిగా తెలిసేకొన్నవాడే స్వయముగా తనకేసును వాదించు నగలవాడే. కాని, తనకేసును లెనమిచుకొనితొంగి చూచినట్లు ఇందుకే నను ప్రయత్నముచేయుట లేదు అందులలో నే నుడనని ఆగ్రహించినట్లుచెప్పెను.

ఈ మధ్యాయు యుపన్యాసములో సంగిన సందర్భములలో యీ ధిక్కారము మోచెన నెద్దయునుపుట్టుకొనినది. అట్లుగా సాక్ష్యము చేప్పలేదు. ఈ సాక్ష్యము ప్రాసిక్యూషను తరపు సేను డిప్యూటీ కమిషనరు అవకాశ ముం గలేదు. కనుక యీ సాక్ష్యము నాక్ష్యమునబట్టి కేసు విచారణ చేయవలెనని పలికెను.

మధ్యాయుచేసిన యుపన్యాసములపల్ల ప్రజలకు ప్రభుత్వధిక్కారభావము ద్వేషభావము కలిగినట్లు ఋజువు అవసరము లేదు. వారి యుపన్యాసములకు అట్టి ప్రభావము కలదా లేదా, యని అలోచింపవలయును. నిన్న కొద్దివేలవల జనులకును, పోలీసువారిని జరిగిన కొట్లాటయే ఇందులకు నిదర్శనముగా గ్రహింపవచ్చును.

ఇంతలో గూడ గాని ప్రాసిక్యూషను వాదన ముగించిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు కేసువిచారణనాడు తీర్పు చెప్పెను.

నిన్నటి కొట్లాట

రంగూను, మార్చి 20:— నిన్నటిదినము కొద్దివేలవల పోలీసువారికిని ప్రజలకును జరిగిన కొట్లాట వివరములు తెలియచున్నవి. సుమారు 100 మందికి గాయములు కలిగెను. జనరలు ఆ స్పెషలిలో 81 మంది యున్నారు. ఈ 81 మందిలో 4 గరు సార్జంట్లు కలరు. 3 గరు పోలీసు భటులు కలరు. 10 మందిమాత్రము రామకృష్ణమిషను ఆస్పత్రిలో నున్నారు.

పోలీసువారు జనులనుకొట్టుచుండగా ఆంగ్లోయిండియను లుకొందరు జట్టుగావచ్చి పోలీసువారితో కలిసి ప్రజలను కొట్టు సాగిరి. ఒక ఆస్సామివాని తేముడు దుకాణమునకు చాల నష్టము కలిగెను. తయ్యాబ్జి అను నొక ప్రముఖుడు ఈ కల్లోలమును అణచుటకై కొద్దిలోనండి వెలువలకు వచ్చెను. ఒక పోలీసు సాజ్డెంటు యితని నెత్తిపై కొట్టెను. తీవ్రగాయమయ్యెను. ఆ స్పెషలిలో కట్టుకట్టినవిదడ యింటికి పంపివేయబడిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు ఆస్పత్రికివెళ్లి చెబ్బలు తగిలినవారిని సందర్శించిరి. (ఆ. ప్రె.)

రోమహరి

డబ్బీ 1 కి రు. 0-8-0 వి. పి. తో 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండునిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంట యుండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి = మదరాసు.

స్త్రీలు కొన్నిలుసభ

రామస్వామి మొదలియారుగారి

ప్రథమోపన్యాసము

ధీర్ఘి, మార్చి 18:—హోలీపండుగతర్వాత స్త్రీలు కొన్నిలు సభ తిరిగి సమావేశమయ్యెను.

సర్ హయాను బాఫరుగారి తీర్మానము:— దేశముం తెలుసు టికాలు పాడిపించుట నిర్బంధముగా అమలుపరచుట నిషయముయొక్క సాధ్యసాధ్యమగుగూర్చి విచారణ చేయవలెను. బాఫరుగారు ముప్పావుగంట మాట్లాడిరి. తీర్మానము సభలో నిరాకరింపబడెను.

శారదాశాసనసవరణచట్టము

శారదాశాసనమును సవరించుట కొక సవరణచట్టమును ముర్రఫత్ సింగుగారు ఉపపాదించుట కనుజ్ఞ యొసంగబడెను.

ఆసెంబ్లీసభలో నియోగీగారిచే ప్రతిపాదించబడినసభలో ఆమోదంపబడిన ఇండియను స్త్రీ ము శేవిగేషను శాసన సవరణచట్టమును ఈ సభలో చర్చించుటకై దేశికాచారిగారుకోరిరి.

ఏ. రామస్వామిమొదలియారుగారు స్త్రీలు కొన్నిలు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన తర్వాత ఈ సభలో చేసిన మొట్టమొదటి యుపన్యాసము యీ సవరణచట్టమును గూర్చియే. రామస్వామిమొదలియారుగారి రిట్లు చెప్పిరి:—

శేవిగేషను రిట్లు యొక్క కన్వెగరిషన్ ప్రమాణములను నిర్ణయించి శాసించుటయే యీ సవరణ చట్టముయొక్క ఉద్దేశము. కాబట్టి యితర ప్రయోజనములపై ఆధినితేకము ఉత్సాహమును వర్తకపు పోటీని యీచట్టము అరికట్టుటలేదు. కాని, నావలపయి ప్రయాణము చేయువారికి సహాయము చేయబడుచున్నది. ప్రజలకిందువల్లనవుచున్నది. యూరోపియనుకంపెనీలను శాశనముచేయుటకై భారతీయులు విప్లవము ప్రారంభించి యున్నారని కొందరు అపవాదలను ప్రకటించుచున్నారు. లాహోరు కాంగ్రెసులో కొన్ని బుద్ధితక్కువ తీర్మానములను చేయుటకై యీ అపవాదలు కల్పించుటకు కారణమైనది.

సర్ మణిశ్చందాభాయిగారు యీ చట్టమునకు ప్రతి కూలముగా మాట్లాడిరి. బహుళే వారికి నౌకావ్యాపారముతో సంబంధములేదు కాబోలె. హాగ్నరుగారు యీ చట్టమునకు ప్రతికూలముగా నుండుట చిత్రముగా నున్నది. వీరి హాచరులగు యూరోపియనులు యీచట్టమును ఆసెంబ్లీసభలో ఆమోదించియుండిరి.

ప్రభుస్వస్థభ్యుదయ పుడ్ పాడ్ గారి రిట్లు చెప్పిరి:—స్త్రీ ముగ్ధులలో ప్రయాణికులవద్ద వసూలుచేయబడిన రేట్లకు కన్వెగరిషన్ ప్రమాణములను శాసించుటవల్ల యూరోపియను కంపెనీలకు నష్టము ఎన్నటికిని కలుగజేయుట కాబాలము. మోటారు బస్సులను యీ రీతిగా శాసించలేదా? తెల్ల వానికి నల్లవారికి గల పోటీలను పెంచుటకుగాని పక్షపాతము చూపుటకుగాని ఈచట్టము ఉద్దేశింపబడలేదు.

వోట్లు తీసికొనగా 81 వోట్లు అనుకూలము, 3 మాత్రము ప్రతికూలము. సర్ ఆర్థుర్రూము, హైఫ్రు, హార్వరుగార్లు ప్రతికూలురు. కనుక సమయి చట్టము చర్చించుట కంగీకరింపబడెను. సదరు సవరణచట్టము మూడవసారి సభలో ప్రతిపాదించబడెను. శ్రూముగారు మాత్రము వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. గవర్నమెంటువారు యీ బిల్లు ఆమోదించుటకు చిక్కులను తెచ్చిపెట్టుకొనుచున్నారని చెప్పిరి.

చివరకు సవరణచట్టము ఆమోదించబడెను.

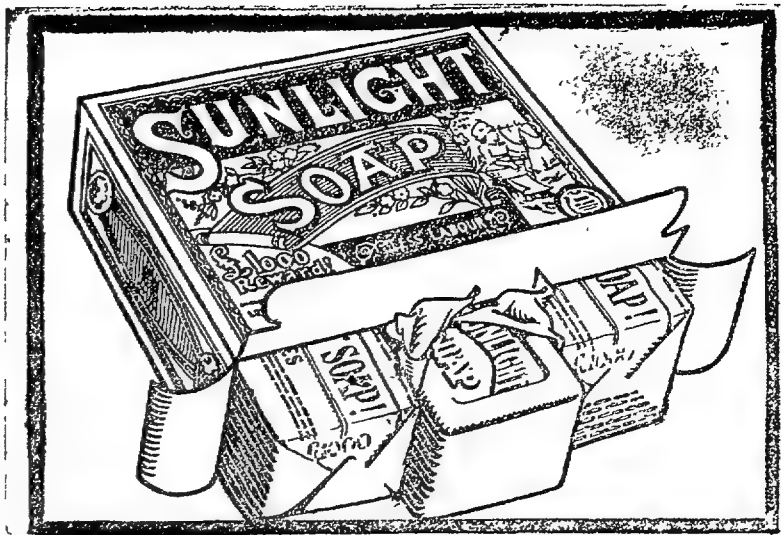
సభ తిరిగి మరునాడు సమావేశమయ్యెను.

నేటి దినము

ధీర్ఘి, మార్చి 19:—సుంకముల రేట్లను గూర్చిన చట్టము ఆసెంబ్లీసభలో ఆమోదించబడిన రీతిగానే యీ సభవారుకూడ ఆమోదించిరి.

ఆసెంబ్లీసభ ఆమోదించిన ఇంకంటాక్సు బిల్లును యీ సభవారుకూడ ఆమోదించిరి. సనివాండ్లకు యజమానలిచ్చెడి బహుమానవేతనములను ఆదాయములోనుండి వివహించి పిమ్మట ఆదాయపు పన్ను లెక్కకట్టలయినని హైకోర్టువారు సలహా నొసంగుటవల్ల యీరీతిగా ఇంకంటాక్సు సవరణచట్టము అమలులోనికి తీరబడినది.

రైల్వేచట్ట సవరణచట్టమును కూడ ఆసెంబ్లీసభవారు ఆమోదించిరి. నవీగిగానే యీ సభవారుకూడ ఆమోదించిరి. ఈ చట్టము ప్రకారము రైల్వేపనివాండ్లు పనిచేయు కాలప్రమాణ

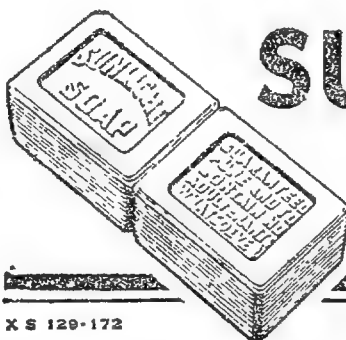

మీ గృహమందు

ఏ సబ్బును వాడుచుందురు?

మీరు యేర్పరచుకొనినది సన్ లైట్ సబ్బేయైనయెడల, ప్రపంచమందుండు కోట్లకొలది సంఖ్యాకులచే నుపయోగించబడు దానినే ఎన్నుకొనియుంటిరి. ప్రస్తుత సమయముందు అన్ని యితరసబ్బు లమ్మకములకంటె సన్ లైట్ సబ్బు యమ్మకములు మించిపోవుచున్నవి. ఇట్లు జగద్విఖ్యాతి గాంచుటకు దీనియొక్క నాణ్యము, స్వచ్ఛతయే ముఖ్యకారణములై యున్నవి.

ప్రతి ఒక సన్ లైట్ బిల్లు యు స్వచ్ఛతకై 1000 పానులు పూచీగా గొనిపోవుచున్నది.

SUNLIGHT SOAP

X S 129-172

LEVER BROTHERS LTD., PORT SUNLIGHT, ENGLAND

మును, వారి విశ్రాంతికాలప్రమాణమును గవర్నమెంటువారు నిర్ణయించుటకు యీ బిల్లువల్ల గవర్నమెంటువారికి అధికారమొసంగబడినది.

ఉక్కు సరక్కులచట్టము సభలో ఆమోదించబడెను. హోజ్ స్థాయిసంఘమునకు ఇద్దరు మహమ్మదీయులను ఎన్నుకొనలయునని సర్ హబీబుల్లాగారు కోరిరి. గవర్నమెంటువారు అంగీకరించిరి.

తేపు తిరిగి సభ సమావేశమగును. (అ. ప్రె.)

మహర్షి శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారినిధి

వైదికి ఎలకుర్ర గ్రామమున మి రా|| శేమారి వెంకట్రామయ్యగారి గృహమున వారికుమార్తె వివాహముహోత్సవ సందర్భమున ది. 16-3-30 సం॥ తేదీని సదకు వేమూరి వెంకట్రామయ్యగారి విరాళము - రు 2-0-0 దోశేపూడి తున్నయ్యగారి విరాళము - రు 2-0-0 మొత్తం రు 4-0-0

స్వారూపాయలు, సమర్పించి దేశనాయకుల యజ్ఞమునున్నించి యితరులకు మార్గదర్శకులైరి. ఇట్లే ముందుజరుగబోవు వివాహముల సందర్భమున ప్రతివారును సహాయము చేయవలెను. ప్రార్థితులు. 19-3-30, వేమూరి సీతారామయ్య, ఘంటకాల.

చెంగల్పట్టు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షత

రా|| సా|| సి. జయరామనాయకుగారు చెంగల్పట్టు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు ప్రభుత్వమువారు తాను వెనుకజరిగిన ఎన్నికయందు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడినవిషయమును గెట్టునందు ప్రకటించుకొన్నచో మరల ఎన్నికయందు అభ్యర్థిగా నిలుచునట్లుల దెలుపుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

మార్చి 21:—ఆంగ్రెజ్వాంకు యొక్క భాగస్వాములు తేరి పట్టాభి సీతారామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద 16 వ తేదీని సభ జరిపిరి. ఆసభకు సుమారు 80 మంది భాగస్వాములు హాజరయి యుండిరి. ప్రారంభమున బ్యాంకురిపార్టు పరిశీలన చేయబడిన లెక్కల వివరములు చదువబడి మెంబర్లవల్ల ఆమోదింపబడినవి. భాగస్వాములకు వచ్చిన లాభములో నూటికి 12 రూపాయల వంతున పంచిపెట్టుటకు తీర్మానింపబడినది. క్రమము సరణీయులుగ (రోలేషన్) చాలించుకొనిన డైరెక్టరుల స్థానములకు క్రొత్తవారిని ఎన్నుకొనుటకు కొన్ని కారణముల వలన రాగల సభవరకు ఆపుడల చేయబడినది.

కృష్ణాక్షబ్ ఎన్నికలు

కృష్ణాక్షబ్ కార్యదర్శిగ యుండిన శ్రీయుత తాడంకి కృష్ణారావుగారు మ్యూజీజింగ కమిటీ మెంబరుకు డాక్టరు యమ్, నాగేశ్వరరావుగారు చాలించుకొనిన పిమ్మట 17 వ తేదీని వీరిస్థానముల నింపుటకై శీలం జగన్నాధరావు నాయకుగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరిగినది. అధ్యక్షులు కృష్ణారావుగారు త్వరపడి కార్యదర్శిపదవిని చాలించుకొనినదియు వారినే ఆస్థానమునకు తిరిగి యేకగ్రీవముగ యెన్నుకొనవలసినదని చెప్పిరారు. అధికసంఖ్యాకుల వోట్లవలన కృష్ణారావుగారి ఎన్నుకొనబడిరి. నాగేశ్వరరావుగారి స్థానమును నూరు శేషగిరిరావుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగా ఎన్నుకొనబడిరి.

తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

మచిలీపట్టణం, మార్చి 20:—శ్రీయుత భో. పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు, పెనుమర్తి లక్ష్మీపతి శాస్త్రిగారు, పినవాల వెంకట నాగభూషణంగారు, ఆర్కాటు జీవరత్నంగారు తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులుగా బందరుపట్టణ ఫిర్కా కాంగ్రెసు సంఘముతరపున ఎన్నుకొనబడిరి.

మీరటుకుట కేసు

‘టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా’ పత్రిక కోర్టు ధికార్ మొనరించెనని ఫిర్యాదు

మహాగయోడలో పనిచేయుచున్న హమ్మద్

అబ్దుల్ హక్ షాహ్ సాక్ష్యము

మార్చి 19 :—కేసు మీరటుకుట కేసులో
విచారణ ప్రారంభము కాగానే, నిందితుల తరపు వ్యాజ్యవాది
యగు సింహగారు ఫిర్యాదు నెల 25 వ తారీఖునాటి ‘టైమ్స్
ఆఫ్ ఇండియా’ పత్రిక యందలి కొన్ని భాగములను
కోర్టువారికి చూపించి, వానిలో నడుచుచున్న సంగతులు కోర్టు
ధికార్లమును నూచించుచున్నవని మనవిచేసిరి. కోర్టుధికార్
చట్టము క్రింద వైఫల్యముకల్గి సంపాదకులపైనను మద్రాసు
కులపైనను, ప్రచురణ కర్తలపైనను తగిన చర్యను దీసికొనుటకై
యీవిషయమును హైకోర్టువారికి దెలుపవలయునని వ్యాజ్యాధి
పతిని సింహగారు కోరిరి.

టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికయందలి యాభాగములు
నిందితులకు హానికలిగించు ననియేగాక పెంకితనము కూడా
నూచించుచుండెనని సింహగారు యాభాగములను చదివించించుచు
కోర్టువారికి మనవిచేసిరి. ఈయభియోగము అప్పేసర్ల సహాయ
ముతో విచారింపబడుచుండెను. అట్టిప్రచురణములవలన అప్పే
సర్ల వ్యాజ్యదృష్టికి భంగము కలగవచ్చును. క్రిందికోర్టులో
విచారణ జరుగుచుండి నపుడుమాది అపత్రికలో నిటువంటి
విమర్శలే ప్రకటింపబడుచుండెను. నిందితుల
తరపు వ్యాజ్యవాదు లా వ్రాతలను మేజిస్ట్రేటుగారి
దృష్టికి గొనివచ్చియుండిరిగాని, తగినచర్య యొద్దయు క్రింద
బడియుండలేదు. అయినను పరిస్థితులు మారియున్నందువలన
నీవిషయములో తగినచర్యను దీసికొనవలయునని తాము కోరు
చుండిరి.

వ్యాజ్యాధిపతి:—ఈ సంగతుల నన్నిటిని ఇంత యాల
స్థయగా నాకు దెలుపుచున్నారేమి? నేటియందనుమే తా మా
ప్రచురణములను తిలకించియుంటి మని సింహగారు జవాబుసం
గిరి.

“ప్రభుత్వమువారే నేరము నొనరించిరి”.

జొంబాయి ప్రభుత్వమువారి నివేదికను కొన్నింటిని
మాత్రమే ‘టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా’ పత్రిక ప్రచురించియుండె
నని కోర్టువారు నుడిచిరి.

ఇది నిజమేయనినను, నానివేదికను ప్రచురించిన
వారి పైనను, పునః ప్రచురణ మొనర్చిన వారి
పైనను కూడా చర్యను దీసికొనవచ్చుననియు
కోర్టువారు చెప్పినదానినిబట్టి పత్రిక తప్పించుకొనజాలదనియు
సింహగారు జవాబుసంగిరి. అసలు నేరమున్నదని జొంబాయి
ప్రభుత్వము వారేయునను యిప్పటివట్టుకు తాము ‘టైమ్స్
ఆఫ్ ఇండియా’ పత్రిక పైనమాత్రమే ఫిర్యాదు గావించదలచి
యుండిరి. ఈవిషయములో వ్యాజ్యశాస్త్రము స్పష్టముగానే
యుండిన.

మునుపు విల్సన్ గార్లపై పెట్టబడిన కేసు

పూర్వము పయ్యెనీరు పత్రికకు సంపాదకులుగా నుండి
న విల్సన్ గార్లపై యీ యభియోగమునందలి ప్రాసిక్యూటర్
వారు కోర్టు ధికార్ల కాసముపైననే కేసు పెట్టియుండిరి.

మంగళవారమునాడు విచారణ

సింహగారి ఫిర్యాదును విచారించుటకు తేదీ నొకదాని
ని నిర్ణయింపవలయునని కోర్టువారు కోరిరి. అపుడు ప్రాసిక్యూటర్
వారు తాము చెప్పబోయినదానిని చెప్పుకొనవచ్చును.

సింహగారు నేటిరాత్రి పాట్నూరు మరల వెళ్లుచున్నం
చువలన వచ్చే వారము నా డీ ఫిర్యాదును విచారింపవలయునని
నిశ్చయింపబడిన.

ఈ విషయములను దెలుపుచు లిఖితమాలికను ఫిర్యా
దును దాఖలు చేయుననియు కోర్టు - య నూచింపగా, సింహ
గారు రండులకంగీకరించిరి.

టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో ‘నూలుపరిశ్రమ,’
‘అయదారయగు కార్మికోద్ధరణ’ యను శీర్షికలక్రింద
ప్రకటింపబడు విషయములే సింహగారు తెలిపించుచుండుట.

సాక్ష్యవిచారణ

మార్చి 19 :—కేసు మీరటుకుట కేసులో
పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ టోప్ మహాపత్రాగారు నిందితులు
మీరటుగారిచే చాలనేపు యడ్డుపెట్టగూడదని గార్డెన్ రోడ్
యందలి సమ్మెకట్టుగూర్చియు, సమ్మెకట్టుదారుల యొగక్షే
మముగూర్చియు, యజమానులగు, కార్మికులగు జరిగిన
సంప్రదింపులగుగూర్చియు, సమ్మెకట్టుదారుల మరతులగు
గూర్చియు విశేషముగా ప్రశ్నలు చేయుబడిన. సమ్మెకట్టు సమ
యమున కొత్తవనిగొండకు నియమించబడుగూర్చియు, ఇట్ల
లో పోలీసు విశేషములు హాజరుగూర్చియు కూడా సాక్షి
ప్రశ్నింపబడిన.

నిందితులు నింబకర్ గారు కూడా యీ సాక్షిని యడ్డు
పెట్టగూడదని.

నిందితుల వ్యాజ్యవాదియగు సింహగారు:—సమ్మె
కట్టు జరిగినపుడు కార్మికులయెడల వారి యజమాను లేట్లు
ప్రవర్తించినది మీరటు పై యధికారులకు దెలిసియుంటిరా?

సాక్షి:—నేనేమి దెలిసియుండినది బాగుగా జ్ఞప్తికి
వచ్చుటలేదు.

అబ్దుల్ హక్ షాహ్ సాక్ష్యము

బి. వి. టైమ్స్ సేనిగేషన్ కంపెనీగారి సేనలో క్యాంప్
నూ అర్థగా పనిచేయుచున్న మొహమ్మద్ అబ్దుల్ హక్ షాహ్
ప్రభుత్వ వ్యాజ్యవాదియగు ఖైరాత్ నల్గారు చాలనేపు పరి
శీలించిరి. హైదరాబాద్ నావికల సంఘపు కార్యదర్శియని ఉపా
ధ్యాయగారిని తనకు లండనులో నొకరు యెరుక పరచియుం
డిరి. సాక్షి యీ సంఘమునందు కేరగా, యుపాధ్యాయగారి
సంతకముతో వాతని కొక సభ్యత్వపు టికెట్టు సంపాదించెను.
సాక్షి వాతడు సంఘమువారి కార్యాలయమునకు గొనిపోయి
యచట తన కొటుకేబుండి రెండు ఉత్తరములను దీసి సాక్షి
కొసంగెను. అవికొండెనూ మజిలీ అహమ్మద్ (నిందితులు)
గారి విలాసమునే గలిగియుండెను. వానిలో పెద్దదానిని తపా
లులో పడవేసి, పరివయము కలగజేయుటకై యడ్డేపించుచు
న రెండవ యుత్తరమును సాక్షి తన వద్దనే యుంచుకొనెను. ఇం
డియను తాను వచ్చుచుండగా, కస్తూరు పుర్యోగులు తన్ను
కోధించిరి. చిన్నపుత్తరమును వాటిలులు లాగినిరి.

‘అసెంబ్లీ’ వుత్తరము

అజబుద్దీన్ వుత్తరము (అహ్లాద్ వేసిదర్) పోలీసుల
చేతిలో బడిన. సాక్షిని చదు జొంబాయియందలి మేజిస్ట్రేట్
టాకరిచెంతకు గొనిపోయి, యాసంగు యాతనికి జూపించిరి.

సింహగారి యడ్డుపెట్టు

ఈ సాక్షిని సింహగారు యడ్డుపెట్టగూడదనిగా వైస నూ
చింప బడియున్న యుత్తరములు తన కొసంగబడుటకు పూర్వ
ము మజిలీ అహమ్మద్ ఎవరో తానెగి యుండలేదని సాక్షి
బలికెను. తాను ఉపాధ్యాయగారిని కలుసు కొన్నప్పుడు పది
హేను పడచారునరు ఎరకు హైదరాబాద్ నావికలు తనతో
కూడెనుండిరి. కాని వారిలో నొకరిపేరుగా సాక్షికి జ్ఞప్తి
లేదు. ఉపాధ్యాయ సాక్షిని జూచుట కెల్ల పుడును బంటరిగానే
వచ్చుచుండెను.

ప్రశ్న:—నీకాతని పరివయము నెవరును కలగజేసియుండ
లేదా?

జవాబు:—లేదు. తన్నుగూర్చి తానే యాత దెనుక పర
చుకొనెను.

ప్రశ్న:—ఆపుత్తరముల కొందు గు సందేశ పెట్టిదో నీ
కలుమాత్రముననూ దెలిసియుండలేదు కదా?

జవాబు:—తెలిసియుండలేదు.

ఆపుత్తరములలోని విషయములు రహస్యములని ఉపా
ధ్యాయుని కు తెలియుండలేదు.

ప్రశ్న:—ఆపుత్తరమును బహుళో వేయక పూర్వముయీ
విషయమును గూర్చి నీవెవరితోడనైనను మాట్లాడి యుం
టివా?

జవాబు:—లేదు.

ప్రశ్న:—ఆపుత్తరమును నీకిచ్చినది ఉపాధ్యాయుకా
దనియు, ఎవరో యొకమనిషి యాతని చేతుతో సంచరించుచుం
డెననియు నీవు ధైర్యముగా చెప్పగలవా?

జవాబు:—నే నట్లు చెప్పజాలను.

ఈతని సాక్ష్యము ముగియులోపుగనే నేటి విచారణ
ముగిసెను.

(ఆ. పై.)

మీరటుకుట నిందితుని సూచన

కుట్రకేసు నిందితులు ఎరెస్టుయి సంచిత్రమయినను
నేరము ధృవపడలేదు గనుక వారిని పదలివేయ

వలయుననుట

మార్చి 20 :—కేసు మీరటుకుట కేసులో
రణ వినుగును పుట్టించునదిగా నుండినను, నిందితులు జోష్ గేర్

గారు హాస్యకరమును మాచన నొకదానిని గావించి నందువలన
కొంతమట్టుకు సరదాగా నుండెను. తమ్మందరిని అరెస్టుచేసి
యొకవత్సర మయియుండినను తమపై మోపబడిన నేరము ధృవ
పడియుండలేదుగాన, తమ వ్యాపారములను జరుపుటకు వీలగు
నట్లు తమ్మందరిని వదలివేయవలయునని వారు నూచించిరి.
కోర్టులో నున్న వారందరూ కనుపుబ్బ నవ్విరి.

నావికుని సాక్ష్యము

నావికుడగు మహమ్మద్ అబ్దుల్ హక్ షాహ్ నిందితులు పలు
పురు నేమకూడ యడ్డుపెట్టగూడదని గావించిరి. తాను కలకత్తా చేరినపుడు
కస్తూరు పుర్యోగులను తన సామానులను కోధించి యుండలేదని
సాక్షి నుడివెను. నిందితులు తెలుగులో గారి ప్రశ్నకు జవాబుసం
గించు, తన కొసంగబడియుండిన యుత్తరములను తాను చదివి
యుండలేదని సాక్షి బల్కిన. అకవర్గలో నేమియు వ్రాయ
బడియుండని వట్టికాగితములే యుండి యుండవచ్చును. నావపై
పోలీసువారికి యాచోకే నొసంగు మనుష్యులందరితో, లేదో,
సాక్షికి దెలియదు.

ఈ సాక్షి విచారణ పూర్తిగాకముననే, కోర్టువారు
నేటి విచారణను నిలిపివేసిరి. (ఆ. పై.)

నరసరావుపేట

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ముగిసినవిలు ఎన్నికలు-బెల్లంకొండ సుబ్బారావుగారి
అఖండవిజయము

నరసరావుపేట ముగిసినవిలు 4 ఎ వార్డు యొన్నికలు
(అ. ఎ. లెక్క) నిన్న జరిగెను. ఉదయం 7 మొదలు సాయంత్ర
ము 6 గంటలవరకును కాంతముగనే పోలింగుజరిగెను. మొత్తం
ప్రభుత్వములు వోటర్ల సంఖ్య 618 లో 498 మంది వోట్లనిచ్చి
రి. అభ్యర్థులు 8 మందియుండిరి. ఇందు చింతలచెర్వ కొటికేర
రావుగారు, బెల్లంకొండ సుబ్బారావుగారు, నడింపల్లి జగ
న్నాధరావుగారు, పీఠు, మరి నల్లర్లు పీఠు గుమస్తాబు,
ఒకరు భూస్వామియు గలరు. వోట్లు యీక్రిందివిధము గవచ్చును.
బెల్లంకొండ సుబ్బారావుగారు 273.
చింతలచెర్వ కొటికేర రావుగారు 222.
నడింపల్లి జగన్నాధరావుగారు 2.
ఒకవోటు ఇవ్వాలిదుగాను, ఒకటి బ్రాంకుగాను నిష్ప
యింపబడిన. బెల్లంకొండ సుబ్బారావుగారు గెప్పింట్టుల
ప్రకటింపబడిన.

ఉపాధ్యాయసభ

ఈనెల 15, 16 తేదీయందు నరసరావుపేట కేంద్రప్రా
థమికోపాధ్యాయసంఘ ప్రధానసమావేశము పురపాలకాన్త
పాతకాలా భవనమునందు జిల్లా విద్యాకాఖాదీకారియగు డి.
సవాళిచెడ్డిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. ఈ సభకు చాలమంది
ఉపాధ్యాయులును పురప్రముఖులును వచ్చియుండిరి. ఈ సభల
యందు ముగిసినవిలు మూర్ఖత్వము ఎముడెను మూర్ఖత్వము
సంబంధించిన విషయములు అనేకము చర్చింపబడిన. ఈ స
భలతో విద్యాప్రదర్శనముగూడ జరుపబడిన. ఈ ప్రదర్శన
నోత్సవమును జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుగన శ్రీ. జె. మస్సాస్వామి
చాదరిగారు, యం. యస్. సి. జి. జి. రి. ఈ సభలతోబాటు
ఉపాధ్యాయులు రామదాసేయ నాటకప్రదర్శనముగూడ గా
వించిరి. హరికథా కాలక్షేపమును జరిగెను.

శ్రీ ప్రమోదూతసంవత్సరపంచాంగము

బల్లారి జిల్లా అదనాని తాలూకా ముగిసినవిలు హై
స్కూలులో ప్రధానాంధ్రపండితు లగు కావ్యభూషణ అంధ్ర.
విద్యావాచస్పతి విద్యాకా తొగరేటి భాస్కరశాస్త్రి సిద్ధా
తిగారును పెసరవాయి వెంకట్రాసు సిద్ధాంతిగారును కలసి
గడిచిన యాపంచాంగము సంకలించి, శ్రీ విరూపాక్ష, శ్రీ
పుష్పగిరి, శ్రీ శృంగగిరి, శ్రీ మంత్రాలయ పీఠాధిపతులు ప్రధా
న పోషకులు పీఠాధిప ధనసహాయముతోడనే యిది ముద్రింప
బడిన. విశిష్టఫలము, జగజ్జాతకఫలము, గ్రహమాటఫలము
నవనాయకఫలము, సంక్రాంతిఫలము, గ్రహాభిముఖ, పూర్వము, వివా
హోపసయనముపూర్వములు, యుగధర్మము, గోరహాసక్రము,
తాంబూలప్రశ్న, శారీరసంచాంగం, గోచారం, రామాయణప్ర
శ్న, సీతారామప్రశ్న మున్నగునధికాంశములుగూడ నిందు కల
వు. భాస్కరశాస్త్రిగారు ఆయుర్దాయయోగము అనుసమాల్య
జ్యోతిష, జాతకగ్రంథము మున్నగు గ్రంథములగూడ వ్రాసిరి.

బంధరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

సుచిత్రపట్టణము, మార్చి 18:--నిన్న జరిగిన సాయంత్రము తిలకుచోటలో బహిరంగ సభ జరిగినది. ఆ సభలో మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తిగారి మహాపన్యాసము జరిగినది. ఆ సమయమున తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు శ్రీయుత కామారు వెంకటదాసయ్యగారు కాంగ్రెసు సంఘం తరపున స్వాగత సన్మానపత్రమును సమర్పించి మహాబుష్టి సాంబమూర్తిగారిని పుష్పమాలాలంకృతులుగ జేసిరి. తదనంతరము కవి కంఠరవ ఓత్పన్నాధ వెంకటేశ్వరులుగారు తేనెలాలుకు స్వాగత పద్యములు చదివి మహాబుష్టి సాంబమూర్తిగారిని సభికులను ఆహ్వానించుటకు చేసిరి. 2000 లకు పైయ్యగ నుండే సభ్యులై కరతాశ్చర్యముతో 'సాంబమూర్తిగారి జయ' అని జయనాదము లానర్చుచుండగా మహాబుష్టి సాంబమూర్తిగారు లేచి యిటుల ఉపన్యాసించి దొడగిరి.

మహాజనులారా సోదరులారా!

బంధరు పట్టణములో విముక్తులను మాచభాగ్యము నాల్గు లభించినది. తుదకు చాలా ఆనందమును చెందుచున్నాను. నాలుగు దినములనుండి యిక్కడికి వచ్చుటకు ఎంత ప్రయత్నముచేయుచున్నాను తోడిసోదరుల కోరికనుసరించి అక్కడక్కడ ఉపన్యాసములు యిచ్చుట తలపించుచున్నది. ఇటుల మీరు ఆకాంక్షాము కలిగించిన బాధ్యత నాదికాదు. కార్యక్రమము ఏర్పాటుచేసినవారిదే. యిప్పటిదినిములలో పెద్ద యుపన్యాసములకు తావులేదు. కార్యదీక్ష కొనసాగించవలయున్నది. బంధరు అనేకనుండి వీరపురుషులను సమర్పించియున్నది. నల్ల జెండాలు చూపినవారి సంగత వారి కార్యదీక్ష మీ కందరికి ఆతయము ఆనందజనకము. వారిని సందర్శించు భాగ్యము నాకు లభించలేదు. కాని వారిని నేను శ్రీ కృష్ణజన్మ స్థానమారందే సందర్శించెదను. స్వాగతాత్మహము చల్లారినదని గవర్నరు సంచారము చేసిన చోట్లలో రాజభక్తి పరామర్శలకు తెలియజేసి యుండవచ్చును. దేశభక్తి ఉత్సాహము పూర్తిగ యున్నదని చూపించుటకై యువకులు సత్యాగ్రహము చేసిరి. నల్ల జెండా యొకటే స్వాతంత్ర్య చిహ్నము. నల్ల జెండా ఆనునది తిరస్కారమును చూపించిన నల్ల జెండా గౌరవమును నూచించును. గవర్నరుకిచ్చిన సన్మానపత్రములు వట్టి బూటకములు. జిల్లా డివిజన్లు తాలూకాబోర్డులు మునిసిపాలిటీలు స్కూళ్ల తరపున యిచ్చిన సన్మానపత్రములు స్వల్ప లాభముకొరకు స్వలాభముకొరకు ఆశించి యిచ్చినవేగాని వాస్తవమేవిగావు. జనబాహుళ్యము ప్రజాశక్తిని చూపించుటకు యిచ్చెడి సన్మానమేలే సరియైన సన్మానము. ఆ సన్మానములు బంధరులో ఉత్సాహముగా కార్యదీక్షతో నల్ల జెండాలు మూలముగ తెలియజేయబడినవి. నల్ల జెండాలు చూపించిన యువకులు ఆంధ్రమాత యొక్క వీరులు. నల్ల కాగితాలు కత్తిరించి జెండాలులేచేసి కొయ్యకు అతికించి వాటిని పుచ్చుకొని 'గవర్నరు గోబాగు' అనినందుకా 16 మాసములు శిక్ష. 10000 రూపాయల జైలుము పుచ్చుకొను పరిపాలకుడు వచ్చినప్పుడు పరిపాలన గురించి ప్రజాభిప్రాయమును నూచించుట తప్పా? ఇటులచేయుట ప్రభులకు భయపెట్టుటకా ఏటిన్యాసము. నిజముగా యుండినచో నల్ల జెండాలు చేతపుచ్చుకొనిన వారినిమాత్రే అంత భయమెందుకు. లాల్ల గోష్టాగారు గవర్నరుగ యుండినప్పుడు కాకినాడకు వచ్చెదరని తెలియగానే నేను సభచేసి సభలో నుపన్యాసించి రెండువేల మంది సభికుల సత్కారాభిప్రాయమును కనుగొని ఆ దినమున హరితాశము జరుపవలసిదగా ఏర్పాటు చేసితిని. ఆ చుట్టూ పోలీసువారు సూపరెంటెండెంటు మొదలగువారు యుండిరి. గవర్నరుగారికి సన్మానము జరుగవని తెలుసుకొని వారిని ఆహ్వానము చేయలేదు. కార్యక్రమము మార్చివేసినారని తరువాత తెలియచేసివారు. జనాభిప్రాయము ననుసరించే వారుగూడా నడచెదరు. కాని అన్యధా నడవరు. కృష్ణజన్మస్థానమందు ఆత్మార్పణము చేయుచున్నాము. ఎవరంతలు వారు చెరసాలయందే స్వాతంత్ర్యదేవతను ఉపాసన చేయుచున్నాము.

స్వాతంత్ర్యము సమస్తరకు కార్యదీక్ష కొనసాగించవలెను. పశుబలము ఆత్మబలము ముందర నిలువకాలము. ప్రాచ్యదేశములో ధర్మ సంపాదన చేయుటకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు శాంతిసమరమును జరుపుటకు మహాత్ముడు సంకల్పించినాడు. మనమందరము పిలుపు విని దేశాభిమానము వహించి తరుణమునకు నేచియుండవలయును. ఒక పర్యాయము చెలసాలకు వెల్లి నతరువాత భయము పోగలదు. మనము అన్యధానములో యుండి స్వాతంత్ర్య విరహితులమై యున్నంతకాలము యూరిలో యున్నాను ఒకటి. జెయిల్లో యున్నాను యొకటి. జెయిలు అనగా స్వాతంత్ర్యద్వారము. దానిలో ప్రవేశించుటకు మార్గ మేదియని అలోచించుట కనసరములేదు. కాకినాడ పరబంధరు పరభరిచే కాలమువచ్చింది. సమాద్రములోనుండి చెందెడు యువపురుషుల తేచ్చి సముద్రపు టాడునే యొక కుడ పెంకులో బోసి పండినయెడల రి నెలలు శిక్షతప్పదు. అందరు క్రైములకు వర్తించుచు, స్వాతంత్ర్య దేవత సమరము మీద

నున్నది. ఆంధ్ర దేశమంతయు పదివేల శాంతిపైనికులను పంపెడిలాగున చూడవలయును అని చెప్పి ఉపన్యాసము ముగించిరి. తరువాత చెరుకువాడ వరసింహముగారు లేచి యీ నెల 27-వ తేది మొదలుకొని శాంతిసమరములో పాల్గొనదలచిన వైనికుల పేర్లను పట్టికలో నమోదుచేయుచుకోగలదులకై కోరిరి. సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసము ముగించునయములో యొక రాయవీరబడుటచే ప్రేక్షకులలో నొకరకు జోకుల వెంటచేళ్ళుగలిగి కలటికి బలమైన గాయము తగిలి నెత్తురు పరదలైనది.

భట్ల పెనుమర్రు

జిల్లా కాంగ్రెసువారు చేసిన ఏర్పాటు ప్రకారం యీ నెల 17-వ తారీఖున బ్రహ్మశ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు డాక్టరు పట్టాభి శీతారామయ్యగారు మట్నూరి కృష్ణారావుగారు చెరుకువాడ వెంకటనరసింహముగారు కామారి వెంకటదాసయ్యగారు మత్తూరు నాయకులు మధ్యాహ్నము ఘంట 1 కు మా గ్రామము దయచేసిరి. ఘంట 1 1/2 కు సభ సమావేశమయ్యెను. పూజ్యులగు సాంబమూర్తిగారి భట్ల పెనుమర్రు గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమువారును పెనుమెచ్చ గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమువారు స్వాతంత్ర్యములను సమర్పించి అనంతరము సాంబమూర్తిగారు తమకు చేసిన సన్మానమునకు ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు మాట్లాడిరి. కామారి వెంకటదాసయ్యగారు పట్టాభి శీతారామయ్యగారు, చెరుకువాడ వెంకటనరసింహముగారు ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులను గురించినట్లు ప్రజల కర్తవ్యములగురించినట్లు విపులముగా నుపన్యాసించిరి. ఈ క్రింది తీర్మానములు కామిసేని వెంకటపయ్యగారిచే పునపాదించబడి సభలో ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడినవి. ఘంటానంతరము వీరందరు ప్రకటించబడిన కార్యక్రమము ప్రకారము సాయంత్రము బంధరులో జరుగనున్న సభ కందుకొంటుట గాను వెంటనే పయనమై వెళ్లిరి.

1 తీర్మానం. ఈ మధ్య గవర్నరుగారి రకరక బహిష్కరించుచు బంధరులో మన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు జరిపిన నల్ల జెండాలు పూగేసింపులుత్సవ సందర్భమున అక్రమముగా ప్రభుత్వమువారిచే శిక్షింపబడి కారాగృహమున కేసిన మన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాగృహ కార్యదర్శులగు మ-రా-రా-శ్రీ గొట్టిపాటి బ్రహ్మశ్రీ బాబ్బా వెంకటేశ్వయ్య కొదారి ఆంజనేయులు గార్ల యొక్కయు తక్కిన మిగిలిన ఎల్లూరు రామారావు అన్నే వెంకటరత్నము మునగంటి వెంకట్రావు నల్లాప్రగడ రామారావు గార్ల యొక్కయు శైర్యస్థయ్యరత్నములను దేశ సేవాత్మకత్వమునకు వారి నీ సభ వారెంతయు ఆభినందించుచున్నాడు.

2 తీర్మానం. దేశదాస్య విముక్తికై తన సర్వస్వమును ధారపోసి నిరంతర కార్యోత్సాహ నిమగ్నులగు బ్రహ్మశ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు రెండవసారి శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానము నుండి విడుదలయై వచ్చిన యీ సందర్భమున వారి కీ సభవారు తమ సంతోషపూర్వక స్వాగతము లాసంగుచున్నారు.

3 తీర్మానం. మన కృష్ణజిల్లా గుడివాడ తాలూకా ఆంగలూరు గ్రామవాసియు విద్యార్థియు విజ్ఞాన సోలార్డుడుగు గ సంపన్నుడును శ్రీయుత యెర్నేని సుబ్రహ్మణ్యము చౌదరిగారు లోకోత్తరపురుషుడైన గాంధీమహాత్ముని సేవాధిపత్యముక్రింద జయలుదేరిన యీ భారత స్వాతంత్ర్య శాంతి సమరమున ప్రథమ దశములో జేరినందు కాయన సుకృతమును దేశ సేవానిరతిని కొనియాడుచు అందుమూలమున వన జిల్లాకే గాక యావదాంధ్ర దేశమునకును ఆయన సంపాదించిన గౌరవమునకీ సభవారు తమ సంతోషమును వెల్లిబుచ్చుచు యీ యువక శిఖామణియొక్క మార్గమే ఆంధ్ర యువకుల కై అనుష్ఠేయము సుగాక యని కోరుచున్నారు.

చేవిసేని భీమయ్య,
కాంగ్రెసు కార్యదర్శి.

భట్ల పెనుమర్రు గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే సమర్పించబడిన స్వాగతము

పూజ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ సాంబమూర్తి మహాశయ! భట్ల పెనుమర్రు గ్రామవాసులగు మేము మా నాయకుని సన్మానించు భాగ్యము నేడు కలిగినందు కెంతయు సంతసించుచున్నాము. భారతదేశేతిహాసమునందర్వంత ప్రాముఖ్యము వహింపనున్న ఈ సమయముననే తమరు మా గ్రామము దయచేయుట మరింత సంతోషము. భారత స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తికై సర్వమును త్యజించి అహోరాత్రములు పాటుడుచున్న సేవా ఫలితముగా లభ్యమగుచున్న కారాగృహ వాసాది కఠిన బాధల ననుభవించుచున్న మీ సేవ మారక కొనియాడుటకన్న మిమ్ము నుకరించుటయే అత్యుత్తమమని లెంచుచున్నాము. విముక్తులను సన్మానింపవలదినపుడే మామూలు సన్మానములతో తృప్తి

పొందని మీరు మమ్మెట్టి కోరికల కోరికతో యెరింగియే యుంటిమి. మా కర్తవ్యములను గ్రహించినప్పటినుండియు కాసనోల్లంఘనమునకు ప్రథమ పోషానమును గ్రామపురస్థులైనామును యథాశక్తి చేయుచునే యున్నాము. భద్రగు ప్రచారమందును మద్యపాన నిషేధనందును స్వాతంత్ర్య భావ వ్యాపనమునందును గ్రామ జనవిద్యాభివృద్ధియందును కొంతవరకు సఫలత నొందతిమి. నే దారంభించబడిన కాసనోల్లంఘన సమరమునకు మా శక్తికొలది సైనికుల నర్పింప సంసిద్ధులము.

గ్రామకాంగ్రెసు సంఘము
పెనుమెచ్చ గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమువారు
సమర్పించిన స్వాగతపత్రము

మహాశయ! ఆంధ్ర నాయక శిఖామణిలగు తమ పాదధూళి ధరించు భాగ్య మింతిదనక మా గ్రామమునకు లభింపకపోయినను సమీ గ్రామమునకు వచ్చి మిమ్ము దర్శించి కృతకృత్యుల మైతిమని తలంచుచున్నాము. మాది ఇప్పటిను మూడు మైళ్లదూరములో ఉన్న పెనుమెచ్చ గ్రామము. ఆసహాయోద్యమారంభమునుండియు కాంగ్రెసు ఆజ్ఞలను నిర్వహించు మా శక్తికొలది ప్రయత్నించుచున్నాము. 18 సంవత్సరముల క్రిత మొక గ్రంథాలయ మును స్థాపించి గ్రామములకు విద్యాభివృద్ధికై పాటుబడుచున్నాము. విగ్రహులను పెట్టి నేయించియు ప్రస్తుతము గ్రంథాలయమున కనుబంధముగా భద్రగు విశ్వశాల నేర్పాటు చేసి యు ఖాదీసంబంధమును మా విధిని నిర్వహించుచునే యున్నాము. వర్తమాన భారత స్వాతంత్ర్య శాంతి రణమునకు మాయోపిన కొలది సైనికులను సిద్ధపరచుచున్నాము. రాజర్షి తుల్యులగు తురిని స్తుతించుట విశేషము. సర్వ శక్తియుతుడగు భగవంతుడు మీరు సర్వనా ఆయుధ భాగ్యముల నొసంగి భారతాభ్యుదయమునకు తోడ్పడ ప్రార్థించుచు మా కర్తవ్యములను సంతృప్తముగా నిర్వహించుటలు ఆవశ్యకత గోరచున్నాము.

పెనుమెచ్చ గ్రామ కాంగ్రెసు సభ్యులు.

10 వేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును
యానల 20 ఎ కేటిలోగా అదా స్థాంతు పంపువారికే
సాంబమూర్తి, చికాకోట్, గంజాంజిల్లా

విజయనగరం
డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రమణయ్య
లీవరు అందు స్ట్రీన్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిచ్చు నైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నియు క్రింది ఆడకునకు వ్రాయవలెను. నెం. 27, మాధవపెరమాళ్ కోయల్ వీధి, మైలాపూరు మద్రాసు.

విజయం కావలెను
తలనొప్పి, యిక్ష్మణులనా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టుటకు ఖ్యాతిజెందిన "జామా తైలమునకు" సమయము ముందు తేలికయి వేరు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. టుక్కి 1-కి అకాలు 6 ఇచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు
ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారస్థులు,
63 నెం. నైసవనాయనివీధి, మద్రాసు.

వరిబిజమునకుమండ

అను రెప్పన అవసరమైనవి నెలబిజమును యెంతకాలమునుంచినప్పటికి మరునాటి నాడు వచ్చుచున్న నెలబిజములకు గురైన ముడవనెలబిజమునా నమ్మముద్రావై టైదుము. సేనార్య 4.000 వి. పి. బుట్టవేరు. డాక్టర్ రత్నం అదర్శుమెడికల్ వాల్. మారుబేరు, పుష్పాడలెన్.

మద్యపాన నిషేధనంఘము:

శ్రీకాకుళం

పై సంఘపు వార్షిక కౌన్సిలును ఈ నెల 8-9 దిలను జరిగింది. బ్రహ్మపురి వాస్తవ్యులను మొన్నటి నెలకు భారతరాజన సభాసభ్యులుగా నుండి కాంగ్రెసు ఆదేశానుసారముగ తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామియ్యండిన బ్రహ్మశ్రీ వరహగిరి జోగయ్య పంతులుగా రద్దయ్యింప హిం చియుండిరి. తే 8 ది కనివారం ఉదయం ఘోషారు ఏడున్నర ఘంటలకు శ్రీ కాకుళ మద్యపాన నిషేధనంఘ సభ్యులును, విద్యార్థులును, యితరులు కొందరును, అధ్యక్షుల బసతుండి వాద్యములతో గూడ ట్రంకు రోడ్డుమీదుగా చౌకులోనుండి రెల్వేస్టేషనుకుండా పాలకొండ రోడ్డుమీదుగా అధ్యక్షులతోపాటు ఊరేగిరి. మార్గ మధ్యమం వచ్చుట అధ్యక్షులను మరికొందరు సభ్యులను మద్య పానము యొక్క నష్టములగురించియు, అందువలన కలిగే అనారోగ్యముల గురించియు, నిషేధావశ్యకత గురించియు ఉపన్యసింపిరి.

వాటి మధ్యాహ్నము అయిన గంటలకు హోటాలు మైదానము మీద బహిరంగరథ బరిగెను. అధ్యక్షులు ప్రారంభమున ముగ్ధులించుచు భారతరాజన సభయందు మద్యపాన నిషేధము కొరకు తాము చేసిన ప్రయత్నములను, గవర్నమెంటు వారి ప్రతిఘటనములను నిదర్శనపూర్వకముగ విశదపరచిరి. ప్రస్తుత సరిస్థితులందు గవర్నమెంటు వారి విధానము మద్య పాన నిషేధమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని యుజ్జహించెరి. మద్రాసు శాసనసభలోగూడ చాలాప్రయత్నములు జరిగినవని నివచింపకు మంత్రులుగూడ నిషేధముకొరకే ప్రయత్నము చేయుచున్నారనియు కాని గవర్నమెంటువారు వ్యతిరేకముగా నున్నంత కాలము మంత్రులు సహితము ఏమి చేయవలసినదియు, నిషేధమే తమ యుద్దేశమని చెప్పియుగాని తత్ప్రయత్న మేమియు గవర్నమెంటు వారు చేయరనియు, పైపెచ్చు మద్యప్రచారమునకు వలయు సౌకర్యములన్నియు మార్చుచున్నారనియు, పదివేల సారాకొట్లలో మొత్తమువైని మూడేళ్లలో ఆరవై ఆరు కొట్లు మాత్రము గవర్నమెంటువారు మూయించి వారనియు, రెండవప్రక్రమ ఉత్సవములు మొదలగు చాటియందు మద్యరక్తయము కొరకు క్రొత్తకొట్లుకు తాత్కాలికముగా అధికారము లిచ్చుచున్నారనియు, ముందు ఎన్నికలు రాబోవునని తలచి దేశమునం దన్ని పక్షములవారు నిషేధమునేకోరుచుండుటంతేసి కొంతకన్న మధువుగా నాలుగు లక్షలు నిషేధ ప్రచారముకొరకు వెచ్చించు చున్నారనియు, ఆపనినే కాంగ్రెసువారు పూనుకొన దలచిన వారికి సానము నివ్వలేదనియు, కనుక ప్రజలు గవర్నమెంటు వారిపై ఆధారపడక యిటు సంఘముల ద్వారా పనిచేసి గవర్నమెంటువారి త్రాగుడు ఆదాయమును నశింపజేసి కొట్లను మూయునట్లుగా చేయవలెననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట కార్యదర్శిగారు శ్రీ బుసులు శ్రీ రామయ్యగారు, సంఘముయొక్క సంస్కార నివేదికను చదివిరి. ఈ సంఘము గత పదహారు సంవత్సరములందు పనిచేయుచున్న ప్రజలయందుండి విద్యాలేమిచే తగు ప్రబోధము కలిగించు నవకాశము లేవనియు, గత సెలవు రద్దీ కౌన్సిలను జరిగినపిమ్మట మాత్రము కొంతవరకు చెప్పుకోదగిన ప్రచారము చేసినవారనియు, రెల్వేవారిలో కొందరు మద్యమునొక మాంసాదులను గూడ వర్జించి ధీమహంధిరులను స్థాపించి ఆచారవ్యవహారములందు కుచిగా నున్నారనియు చెప్పిరి. ఆఖ్యారి సలహా సంఘములందు గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులను, సారాచిత్రలను ఉంచుటవలన ఎన్నటికీ ప్రజాక్షేమము చేకూరదని చెప్పుచు అందుకు తార్కాణముగ ఈయూరి సలహాసంఘమువారి చర్చను నిరూపించిరి. మున్నొకప్పుడు యీ నిషేధసంఘము వారి కోరిక ప్రకారం పురపాలిమేరలనుండి బయటికి తీసివేసిన సారాదుకాణములు తిరిగి ఊరిలోనికి అందునను మాన్యులు ప్రకారం కూడలి స్థలములలోనికి గవర్నమెంటు వారు తీసికొని వెచ్చిరి. ఆదుకాణములు ఊరిబయటికి తొలగించునని కార్యదర్శిగారు సలహా సంఘమువారిని కోరియుండిరి. వారు తదనుగుణ్యముగ గవర్నమెంటువారికి సలహానిచ్చి యుండిరి. కాని జిల్లాకలెక్టరుగారు లోగడ ఒక విశ్రేణకు ౧౦ సంలకు గుత్తయిచ్చి యున్నార గనక తమ సలహాను తిరిగి ఆలోచించునని పలికిరి. అందుపైని, యిదివరకు వోటుయివ్వని అధికార సభ్యులు కొట్టుకొలిలోనే ఉండవలెనని వోటియ్యబయ్యగాక యీ సంఘమునకు అధ్యక్షులను అధికారేతరులను అయిన శ్రీయుత కత్తెరిశిమ్మ నరసయ్యనాయుడుగారు తాము యిదివరకు వోటు యిచ్చినందులకయిన గౌరవము నిలబెట్టుకొనక అధికారులతోనే కలసి వోటిచ్చినారని వీరు చెప్పిరి.

పిమ్మట దూక కామయ్యభక్తగారు పానసుందరియు ఆమె చెలికత్తెయు ప్రస్తుతనిషేధ పద్ధతులగురించి ప్రసంగించు

బె ణు కు లు

పోగొట్టి గాయముల

రావులు, నరముల పోట్లు

పెయిన్ కిల్లర్ (పెర్లే డేవిస్) వారిచే తయారుగాబడి గృహమునం దుపయోగించుట, ప్రపంచమంతట అమ్ముబడుచున్నది. వాడవలసిన పద్ధతులు సీసా వెంటుండును. సులభముగ నుపయోగించదగును, మాదిరిలు చూచి మోసపోకుడి. (పెర్లే డేవిస్) వారిచే తయారుగాబడిన పెయిన్ కిల్లరును మాత్రమే కొనుడు.

Purshotamdas Hurjee and Son Sole gents
111 Nainapa Naick Street
137-139 Dadyseth agiary Lane, BOMBAY
DAVIS & LAWRENCE Co. Proprietors
NEW YORK & MONTREAL.

Pain-killer
(TRADE MARK)

మోక్షగుండ రామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాండములు గల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తోహదాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. హరిభక్తులకు శ్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోజెండు. వెల రూ 2-8-0.

అష్టాదశపురాణసారము

ఇదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ సులభతైలిని వచనములోకథలవలె వండిత పామర, శ్రీపురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినవి. వెల భాగము 1-కి రూ 1-0-0 నాలుగుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోజెండు, వెల రూ 4-8-0 ఈదర వెంకయ్యపంతులు, ప్రొప్రైటరు: రామా అందుకో, ఏలూరు.

చున్నట్లు చక్కని ప్రహసనమును చదివిరి. బొంతా అప్పారావు గారు, పుల్లారెడ్డి మూర్త్యువారాయణగారు, రినరెండు వి. యం. బెన్నెట్టుదొరగారు మొదలుగాగల వారలు మాట్లాడిరి. బెన్నెట్టు దొరగారు (personal method in temperance work) అను వ్యాసమును చదువుచు ప్రతి సభ్యుడును ఉపవ్యాసములను సభలను విడిచిపెట్టి ప్రత్యేకముగ నెలకొక్కరి చొప్పుననైన పాన పితాచమునుండి మరల్యుటకు ప్రయత్నము చేసిన ఎక్కువ లాభకరము నుండునని చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు, యీసంఘమువారు రెల్వేవారియందు కలిగించిన ప్రబోధమునకు వారిని హెచ్చరించుచు, బెన్నెట్టు దొర గారు నూచించిన నూతన మార్గమును కొనియాడిరి. వాటికి సభ యుగింపబడెను.

9 తేది ఆదివారం సాయంత్రం అయిన ఘంటలకు సభ తిరిగి ప్రారంభింపబడెను. శ్రీ జోగయ్య పంతులుగారు కార్యాంతరములచే బరంపురం వెళ్లవలసి వచ్చినందున సభ ప్రారంభమున కేళనరకనుండి పిమ్మట వెల్లిరి. జిల్లా సాహిత్యము బోర్డు అధ్యక్షులకు కోకా అప్పారావునాయుడుగారు ఆ వాటికి అధ్యక్షత వహించిరి. వీరు గవర్నమెంటువారు నిషేధము కొరకు సర్వప్రయత్నములను చేయుచున్నారని తప్పక కొంతకాలములో చేయుదురనియు, ఏపక్షమునకు చేదినవారికైనను నిషేధమే ఆదర్శము గనుక అందరును కలసి పనిచేయవలె ననియు, నిషేధచట్టమును ప్రకటించి పఠననియు ప్రారంభమున నిషేధచట్టము తగు సులభముగ నుండవలెననియు, కట్టబు లలోను, వివాహములలోను, మత కార్యములలోను త్రాగుట కనజ్జ నీయవలెననియు క్రమముగా పూర్తిగా నిషేధచట్టమును ప్రవేశింపవలెననియు, రాబోవు ఎన్నికలలో నిషేధచట్టమును ఆమోదించువారికే వోటివ్వవలెననియు చెప్పిరి.

ఇదివరకు కాంగ్రెసు ప్రచారకుడుగ సారాకొట్లవద్ద పికెటింగు చేసియుండిన దేశరెండ సీతారామయ్యగారు గవర్నమెంటువారు నిషేధచట్టము ప్రవేశింపెట్టుదురని నమ్ముట వల్లయనియు, యీకల్ల బొల్లి మాలవన ప్రయోజనముండదనియు, తిరిగి పికెటింగు ప్రారంభించిన ప్రయోజనముండుననియు చెప్పిరి.

జయంతి వెంకటకృష్ణారావుగారు, నేలము తాలుకాలో వలె యీ తాలూకాలోగూడ కొట్టుమాయించుటకు ప్రయత్నించునని అధ్యక్షులను సభ్యులను కోరిరి.

ఈవార్షిక కౌన్సిల సందర్భమున సీసంఘముందు కొంతకాలమునుండి ఎక్కువ శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండిన ఆర్పిబాల్డు మిసె మ్యగారికి ఆమె శిలపుపైని స్వదేశము వెళ్లుచున్నందున సంఘమువారు సన్మానపత్రమునిచ్చిరి. నేటి ఉదయం సంతకసభ్యులు న, మిసెమ్యగారితో కలసి ఛాయాపఃమును తీయించికొనిరి.

శ్రీమతి మల్లెమడుగుల అమ్మగారు పురుషులకన్న ఎక్కువ లాలనతో త్రాగుడువారికి నచ్చచెప్పి మాన్పించి గలవారు శ్రీలనియు ఆట్టిశ్రీలు ఈ సంఘమునందు కాన్పించకుండుట కోచనియమనియు, యిప్పుడు సభ్యులు తమ శ్రీలనుగూడ యిందు పనిచేయునట్లు చేయవలెననియు, కొరిరి.

అధ్యక్షులు తే 22 దిని బరంపురంలో జరుగనున్న సభకు అందరిని ఆహ్వానించిరి. అధ్యక్షులకును ప్రేక్షకులకును వందన మలతో సభ ముగిసెను.

(ఒక విలేఖరి)

ఒక ఔషధ విసోదము

కలరా నివారిణి!
హాడ్యోటిస్ అరికులేయనుండి
తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న వాటిలో అమోఘమైన ఔషధి. కలరాను, అతిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే గుణవిచ్చు చున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అస కూలమైన సరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్ స్టిట్యూట్
పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

రాజమోహన హోరాయిలు

శ్రేష్ఠమయిన సువాసనగల తలనూనె
తలనొప్పి, మాడుపోటు, చుండు అకాలముగా వెంట్రుకలు నెరయుట శిరోవేడిమి మొదలగువాటిని హరించి మెదడును చల్లదనమును, బుద్ధి జలమును, కలిగించి వెంట్రుకలను నల్ల పరిచి వృద్ధినించుచును.
1 సీసా రు 1. 8 సీసాలు రు 2-10-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
సి.సి.సి.అండ్ కో, ఆయాశ్రమములు, నెరేవె, (గల్లూరు జిల్లా)

సేనుగుప్తాగారి కేసు విచారణ

కోర్టువెలుపల పోలీసువారికిని జనసమూహమునకును కొట్లాటలు

దెబ్బలు తగిలినవారు ఆస్పత్రిలో నున్నారు

రంగూడు, మార్చి 19:-

సేనుగుప్తాగారు మోటారు కారులో కోర్టుకు రాగానే మామూలుగా ప్రజలు వేయనట్టి జయజయధ్వనములు చెలరేగెను. "మహాత్మాగాంధీకి జై" అనియును, "సేనుగుప్తాగారికి జై" అనియును, "పందేమాతరం" అనియును కేకలు వేసిరి.

యే. పి. టన్ను అను బారిష్టరుగారు ఇట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- సేను అధినివేత స్వాతంత్ర్యవాదిని. సేనుగుప్తాగారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులు. గుప్తాగారు సింగపూరునుండి కలకత్తాకు పోవుచు ఇంట దిగివెళ్లిరి. పథలో నున్నవారిలో హెచ్చరింపబడి ఇంగ్లీషు రాదు సేనుగుప్తాగారు ఇంగ్లీషులో ఉపన్యసించి యుండుటవల్ల పథకులలో అందువలన సంచలనము కలుగలేదు. సేనుగుప్తాగారు సక్రమాంధోళనా పద్ధతినే మాట్లాడిరి. ఇండియాదేశము బర్మాదేశము అవిభాజ్యముగా నుండుటయే శ్రేయస్కరమని చెప్పిరి. వారి యుపన్యాసము నాకు విపరీతముగా కన్పించలేదు.

యే. మాంగమాంజ్ జీగారు ఇట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- సేనుగుప్తాగారు హరికిషన్ కాలంలో బర్మానివాసులగు బెంగాలీ విద్యార్థి మహాసభలో నుపన్యసించినపుడు ఆ సభకు సేను అధ్యక్షత వహించిరి. అప్పుడు గుప్తాగారి సంగిన యుపన్యాసము విద్యార్థులలో అసంతృప్తికల్పించునట్టి యుపన్యాసముగా నాకు కన్పించలేదు. ఫిచన్ స్కేరులోనిచ్చిన యుపన్యాసమునకు సేను హాజరైతిని. బర్మాదేశములోని వేర్వేరుసంఘములవారికి అన్యోన్యశాఖి మానములను వారి యుపన్యాసము ప్రోత్సహించెను.

కాపై ఆర్. బి. నిమిలగారు యిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- సేను రంగూడు కార్పొరేషను అధ్యక్షుడను. ఫిచన్ స్కేరులో జరిగిన సభకు సేను హాజరైతిని. సేనుగుప్తాగారికి రంగూడు కార్పొరేషను తరపున స్వాగతప్రసము సమర్పింపవలెనని కొందరు సభ్యులు నన్ను కోరిరి. కాని, రంగూడు కార్పొరేషను సభకు రాజకీయ కల్లోలములను అంటగట్టవలదని సేనుచెప్పిరి. మీ కెవరైనా స్వాగతప్రసము సమర్పిస్తే సేనుమాడ ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తిగా అందులో ఏకీభవించగలనని చెప్పిరి. ఫిచన్ స్కేరు సభలో సేనుగుప్తాగారు తాము పెద్ద ఉపన్యాస మొసంగజో వుటలేదనిచెప్పి చివరకు ఉద్దేశపూర్వకముగా మాట్లాడిరి. వారి యుద్దేశమువల్ల వారికి నిష్పత్తుకలిగి పడిపోవుదురేమోయను భయముతో సేను ఉండుటచేత వారు చెప్పెడిమాటలను గమనించ లేదు.

బర్మా కాసనసభ్యులగు ఇ. పి. పిల్లెగారు యిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- సేను హోంయూలు పార్టీలోనివాడు. కేంపెను సభవాడు కోరెడి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సేను కోరెడి అధినివేత స్వాతంత్ర్యముతో సమానమే. సేనుగుప్తాగారి రాజకీయాభిప్రాయములకు భేదములేదు. విద్యార్థులసభకు సేను హాజరయితిని. సేనుగుప్తాగారి యుపన్యాసములో ఉపద్రవముగా కన్పించెడి విపరీతభావములేవు. సేనుగుప్తాగారు హద్దుతప్పి మాట్లాడలేదు. వారు పత్రికన మాటలనుంటి మాటలు సేను నైమనుకమిటి బహిష్కరణకార్యకాండ సందర్భమున కాసనసభలో పత్రికాయంతిని. దొర్లవర్మగారితో కట్టుబాట్లతో సక్రమపద్ధతిని విద్యార్థులు రాజకీయాంధోళన చేయవలెనని గుప్తాగారు చెప్పిరి. గుప్తాగారి యుపన్యాసములో బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు యెడల కోపభావమును పురికొల్పెడి మాటలుగాని, ప్రజాసంఘముల పరస్పరద్వేషమును కల్పించుమాటలుగాని లేవు. వారి వైఖరి తీవ్రముగా లేదు.

వీరు చాల మార్దవముగా మాట్లాడిరి. విద్యార్థులకు వారొసంగిన సలహాను విద్యార్థులు చురుచియే యుదురు. పథలో చాలమందికి వారు ఇంగ్లీషులో చెప్పినది అర్థముకాలేదు. పథలోని వారి నుండు భావకల్లోలమును కలుగలేదు. వారందరికి సేనుగుప్తాగారి యెడ గౌరవభావమే కలిగినది.

డి. ఆర్. యస్. డ్యూరలుగారు యిట్లు చెప్పిరి:- సేను రంగూడు కార్పొరేషను సభ్యుడను; ఫిచన్ స్కేరుసభలో గుప్తాగారి సంగిన యుపన్యాసమునకు హాజరైతిని. కాని నా కేసుయు విసబడలేదు.

ఇదివరలో బర్మాకాసన సభ్యులుగా నుండిన అవటపట్టి నారాయణరావుగారి రిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- సేను కార్పొరేషన్ శ్రేయోభివృద్ధి కై పాటుమండెడి ప్రజాసేవకుడు. గుప్తాగారి సభకు వెళ్లితిని. జనము కోరికనుబట్టు లోపలికి పోజాలనయితిని. కనుక నాకేమియు వినిపించలేదు. వార్తాపత్రికలో వారి యుపన్యాసమును చదివితిని. గుప్తాగారు సభలో ఇంగ్లీషులో మాటలాడుటవల్ల సభకుల మనస్సుల నది ఆకర్షించలేదు.

అబ్దుల్ బాకీ చౌదరీగారి రిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- బెంగాలు బర్మా స్టీమునావిగేషను కంపెనీయొక్క మేనేజింగు డైరెక్టరును సేను. ఫిబ్రవరి 21 లేదని ఫిచన్ స్కేరులో జరిగిన సభకు సేను అధ్యక్షత వహించితిని. నాకు ఇంగ్లీషు రానందువల్ల గుప్తాగారి యుపన్యాసము నాకు అర్థముకాలేదు. సేనుగుప్తాగారిని సేను ఆహ్వానించ లేను. ఆయనంతయు ఆయనయే ఇతరు దిగదనని చెప్పి దిగివారు.

కోర్టువెలుపల కొట్లాట మధ్యాహ్నము వేళ కోర్టువెలుపలను జన సమూహమునకు పోలీసు పటాలమునకును కొట్లాట జరిగెను. కోర్టు మందిరమునకును జనముతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. అనేక వేలమంది కోర్టువెలుపల గుమిగూడియుండిరి. బాతీయ పతాకములను చేతలుచ్చుకొని భారతీయులు కొందరు ముందువనువచ్చుచుండిరి. ఒక జట్టులో ముందువచ్చుచున్న ఒక భారతీయుని, సార్వభౌమాధిపతి కొట్టెను. అందుమీదట కలహము పెరిగెను. పోలీసువారిపై రాళ్లపర్లవకురినెను. ఇంతలో పటాలములు రప్పింపబడెను. రిజర్వుపోలీసుదళములు కూడవచ్చెను. జనము చెదరగొట్టబడెను. 4 గురు యూరోపియను సార్వభౌమ దెబ్బలు తగిలెను. జనసమూహములో అనేకమందికి దెబ్బలు తగిలెను. 4 గురు అరెస్టుచేయబడిరి. ఈ అల్లరి చూచుటకై కోర్టులో నుండిన త్యాగ్భిగారు వెలుపలికి వచ్చిరి. వీరికి తలమీద దెబ్బలు తగిలెను. ఆస్పత్రిలో నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహం వరున్ హ్యాన్ ష్యాక్చరింగ్ జ్యూలర్సు డయిమండుమర్బెంటు, కమిషను యేజంటు, అండు కెట్టర్. మేనేజరు 8 కాళిశెట్టిపేధి ఎమ్ సత్యనారాయణాచారి మదరాసు.

ఆయాసపడవద్దు శూలనాప్తి తగ్గిపోవును చాంబర్లెన్సు శూలనాప్తి నివారిణి ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది సౌఖ్యము ననుభవించగలవు. ఇది చాల నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుంచి అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదింపబడుచున్నది. మందులంగల్లన్నిటిలోను దొరకును, ప్రపంచమునంతటను శూలనాప్తి లకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పాత్రికడుపుసంబంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని నునుదమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు. చాంబర్లెన్సు శూలనాప్తి నివారిణి CHAMBERLAIN MEDICINE Co, Des Moines, Iowa U. S. A. ప్రపంచమునందు చాలాకాలమునుండి విఖ్యాతినొందిన శిశువృద్ధులకు, అది కొత్తదికాదు, అది తప్పక నుండు విషయము. ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు. 10

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(21-3-30)

సీమజవుళి దినుసులు

అవలంక గజముల పీస్ ధరలు రు.అ.పై గాంధీకంముల్లు:- "ముంగిసూర్యు" 22 X 22 (బి) రు. 7-12-0 సాధారణరకము రు 7-8-0 "సింహము" 22 X 22 (బి) రు 7-12-0 సాధారణరకము రు 6-10-0 "ఇంజను" 22 + 22 (బి) రు 7-7-0 సాధారణరకము రు 6-8-0 చలం:- "ముంగిసూ" 22 + 22 (బి) రు 8-12-0 సామాన్యరకము రు 8-0-0 "సింహము" 22 + 22 (బి) రు 8-8-0 సామాన్యరకము రు 7-8-0 "సింహము, పాము" 22 + 22 (బి) రు 8-2-0 సామాన్యరకము రు 7-2-0 చలంముల్లు:- 1708 (నెట్) రు 11-6-0 1702 రు 9-14-0 జి. జి. 78 రు 7-12-0 గ్లాస్ గో "9000" రు. 12-2-0. 9041 (నెట్) రు 10-2-0. 80 (నెట్) రు 8.

మూలు:- 40 వెంటరు (సీమ 5 పా కట్టలు) ట్యాక్సి రు 5-0-0 లంబ (కొంగ) చలం 6-9-0 ("ఎనిటిక్స్-బో") రు 5-18-6 లంబ (కాగకనక్క) రు 5-12-0 చలం (గుడ్డి) రు 6-1-0 చలం (గ్రడ్డెండా) రు 5-14-0 వచ్చునట్లు (ఎట్టి) రు 7-4-0 టి. రెడ్ సిక్స్టీజ్ అనాన్ రు 8-4-0.

40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) అయిన నక్షత్రములు కలర్ బాల్ రు 10-5-0, నెనులి రు

60 సీమ (5 పానులకట్టు) అడకతైర టి. (ఎట్టి) "పాట్టెలుకల" మార్కు

30 రుదారము రు 7-15-0 ఎద్దగడియారము రు 7-7-0

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include పాల్లజట్టు, నెన్నిల్లు, సిరాబుడ్డి, తెల్ల "కంగారు", ఇండియా బ్రిటనియా మార్కు తెల్ల, 2/64's Rs. 8-2-0, 2/84's రు. 11-9-0, ఇత్తడిరేకులు, డిటో (కూసాంబర్), కాగితము, డిటో.

శిశుండుపీపా వెల:-

గిల్డ్-పీప్ ("చెయ్యి") రు 11-2-0 జర్మన్ "పూగ్" రు జర్మన్ "బుర్ర" రు 9-8-0

కోర్టు-రమనాటయొక్క ధర:-

కావా "రెడి" రు 25-8-0, ఫిబ్రవరి 25-0-0, మార్చి రు 25-0-0 ఏప్రిల్ రు 25-0-0

కేరు నెనగ నూనె:- పీపాలో రు 80, అముదము:- (మిల్ డెలివరీ) రు 92;

పదనముచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include ఆవుతోలు (8 బు-9) అఫ్కంట్రిన్, (లేటిక), (7-9) కెంజుకూర్లు, (లేటిక), 6 1/2 బు 8 1/2 కెంజుకూర్లు, (6 బు 7 1/2) విజయనగరము, (7 బు 7 1/2) ఏలూరు, గజతోలు, గజెమాడతోలు, అవుమాడతోలు.

శెనగ కాయలు

"మి.కె." రకము 581 ఫ్రెంచ్ రులు గల వారు 1-కి రు 40-12-0, రు 41-8-0

కోమిగిడ్డంగి డిలెవరీ 1-కి అడిపి 87 12 0 రు 88-8-0

మొడి బంగారముల ధరలు

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include సవరిన, బంగారు రులం 1-కి (ఇంగ్లీషువార్), బంగారు రులం 1-కి (మెంటువార్), వెంకి బాస్ 100 రులములు రెడి, వెంకి రులం 1-కి.

మలేడు
దికారి
నిలేడు.

మలయచందనము

రహస్యము
గా నేటిక
నమ్మును

గనేరియా (నెగ)కు కురారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును
అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పొందినది. వల దీని 2-4-0 దీని కనుపానం దనవలెం జొన్న 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0
సుధాసారము, నవాయికి రాజౌషధము సీసా 4-0-0
గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

ఇప్పటి మోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన
ఇనుపపెట్టెలు ఈ దినవ తేలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు
సిద్ధముగా నున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, శా.ఆపకటిక్
సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ఫాఫైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
నటరాజన్ ఎంజీనీరింగు వర్కుస్
ఐర్స్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్

ఆయిల్ ఎంజీనలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు
నవి రిక్షరుచేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైలుమిల్లుకు కావలసిన
సిలండర్లు, స్పాష్టింగు, నట్టు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్పి వీధి, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు.
మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును.
ఈ త్రుములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

68-2

బంగారముతో చేసినది

మకరధ్వజము (జర్తనీ)

“దాని నువ యోగించిన జరామరణము లుండవు”

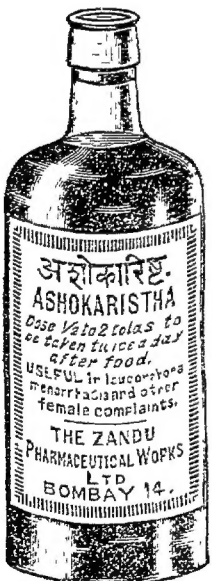
తులము గొట్టము రు 2. ర స శా శ్రుము.

ఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లు: అపూర్వ యావధముల స్టాక్ యుంచువారలు.

ఇండో-జర్మన్ డ్రగ్స్ స్టోర్సు, పోస్టుబాక్సు 10852 కలకత్తా.

జాండూగారి అశోకారిష్టము

(భైష్వ జ్యోర త్నా వళి)

స్త్రీలకు కలిగే అన్ని విధదుర్బలములకు నువయోగించు గొప్ప టానిక్-పంటి
దివ్యవధము. మరెన్ని స్త్రీల బహిష్కారముల నన్నిటిని నివారణచేయును. కడుపు
నొప్పి ఋతుస్రావము, రక్తస్రావము, సోమరోగములు సహా నివర్తించును.
దీని నువయోగించుటచేత గర్భహీనతన పోగొట్టి గర్భము ధరింపజేయగలదు
గాన శిశువులు పుట్టిగలవారై వ్యాధులనుండి నిర్ముక్తులగుదురు. స్త్రీలకు ప్రసవము
నకు వెరక అడ్డుతమైన బలము కలుగజేయును.

Manufactured by:—
THE ZANDU PHARMACEUTICAL WORKS, LTD.,
Sold every where Bombay 14.
Sole Agents for Madras Presidency:—

దామోదర అండు కంపెనీ,

78, వైనాబజారురోడ్డు, జి. టి. మద్రాసు.

సహా ఏజెంట్లు:—నెల్లూరు-ది ఆరియల్ ఫార్మసీ.
రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాసు అండు కంపెనీ.
తెనాలి-వి కృష్ణ ఫార్మసీస్టోర్సు.

బెజవాడ-శ్రీ చంద్రమూర్తిశర్మ అండు కంపెనీ.
కాకినాడ-లక్ష్మీవారాయణ అండు కంపెనీ.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

శుక్రబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి విక్ర-గ-
లతోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్రవృద్ధిమున
కట్టుబట్టి పేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికీయప్రేమకు
కలిగించుటకు దీనిని మించిన ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0
17-3 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల,
మహాబలరాజు-రామచంద్రపురంబోడ్డు, గోదావరిజిల్లా.

జాతక మార్తాండము

8వ భాగము అమ్మ శాస్త్రము. యిందు ఏలగ్నమున
ఏలగ్నము ఎక్కడనుండిన యే యే ఫలములనిచ్చునో ఆయన
మంతయు మేమగ్నములగాయితు మినగ్నము ఆఖరువరక
యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా శ్లోకార్థములతో నా
వ్రాయబడినవి. వల రూ 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాశ్రమి, గోపాలపురం,
105-2 కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వల నులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గూఢము!
కీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి వైత్యకాకల
కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరచి, ఆవులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలమయము, పిక్కలు, పొర్రులు, కిరన్ను,
వ్రేళ్లు, అగ్గులు మొదలగునానియందు కలిగడి నొప్పులను
పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (98)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు
కాలమును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

సరస్వతీపవరేపైసే రాజమండ్రి

అన్ని విధములగు అచ్చు పనులు, బైండు పనులు చేయబడును